

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

U5A

✓ 1104

64.

1999

ԳԻՐԳ ՅՈՒՐԱՅ

ВЛАСНИК КНИЖКИ

ԳԻՐՔ ՅՈՒՐԱՅ

ՏԱՂԱԶԱՓԵԱԼ ԵՒ ԼՈՒՍԱԲԱՆԵԱԼ

Ի ԶԵՌՆ Տ. ԵԴՈՒԱՐԴԱՅ Վ. ՀԻՒՐՄԻՒՋ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՇԻՐԱԿԱՅ

Ի ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՈՒԽՏԷՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

1862—ՌՅԺԱ

1461

41104-60

RECEIVED BY THE DIRECTOR

U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

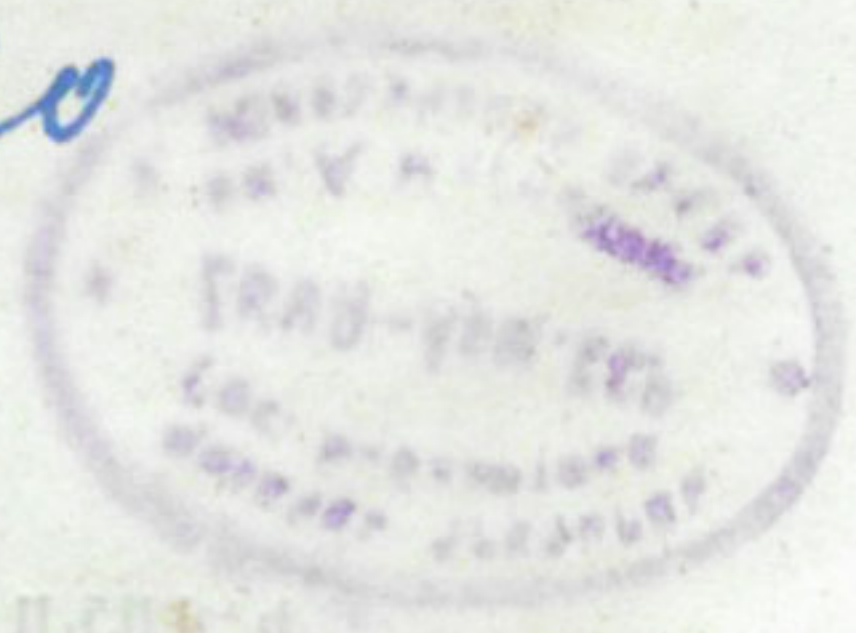
WASHINGTON, D.C.

OFFICE OF THE DIRECTOR

41104-60

28 1105

U.S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE

1963-1964

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Այրն Աստուծոյ Յոր յիշատակի յԵղեկիելէ (ԺԴ. 19) ընդ Նոյի և ընդ Դանիելի, երեքին ևս որպէս օրինակք արդարութեան կացեալ 'ի դարս իւրեանց, և արժանաւորք վասն անձնիւր առաքինութեան ընդունելոյ 'ի Տեառնէ զամենայն խնդրուածս իւրեանց: Եւ առաքեալն Յակովբոս յիշատակէ զնա (Ա. 11) որպէս համբերողաց նախատիպ: Տօնախմբեն զյիշատակ սորա արեւմտեան և արեւելեան եկեղեցիք, և անուն նորա յիշատակի 'ի հնազոյն իսկ Յայսմաւուրս Յունաց և Լատինաց և մեր ընդ սուրբս, ընդ մարգարէս և ընդ վկայս. և անդստին յեօթներորդ դարէ կանգնեալ կայր 'ի Առստանդնուպօլիս եկեղեցի 'ի պատիւ նորա, որպէս և ցարդ իսկ ուրեք ուրեք կան յԵւրոպա:

Յամենայնէ աստի 'ի միտ առնուլ է քանի յանդգնութեամբ համարին ոմանք կեղծիս զանուն, և զպատմութիւն նորա իբր առ 'ի խրատ այլաբանեալ: Զի եթէ այսպէս էր, չէր օրէն աստուածային գրոց տալ զնա յօրինակ առաքինութեան և 'ի նախատիպ համբերութեան: Վասն որոյ և 'ի հին և 'ի նոր օրէնս յամենայն ժամանակի ընդ ճշմարիտ պատմութիւնս ընդունելի եղեն գիրքս այս, և յամենայն Ժողովս ընդ աստուածաշունչ գիրս համարեցան:

Ըստ հասարակաց կարծեաց արեւելեան և արեւմտեան Հարց' էր Յոր յաղգէ Եսաւայ, և 'ի նախադրութեան գրոցս համարի նոյն ընդ Յորաբայ' որ յիշատակի յԱ. Մնացորդս (Ա. 44) և 'ի Ծնունդս (Լ. 2. 33) որդի Զարեհի: Ըստ այսմ

դտանի Յոր ժամանակակից Մովսիսի , և իրք նորայեւս որ-
դւոցն Խորայելի յԵգիպտոսէ երեւին անցեալ :

Եւ եկեաց Յոր և Թադաւորեաց յԱւսիդ յաշխարհին Եդով-
մայեցւոց յարեւելս , մերձ յԱրաբիա : Եւ էր նա աստուածա-
պաշտ , հաւատացեալ յարարիչն երկնի և երկրի . ըստ այնմ
ժամանակի սլարդ և անապակի կրօնից կենցաղաւարեալ
անմեղութեամբ , կատարելով զառաքինութիւն ըստ բնա-
կան օրինաց և ըստ աստուածայայտնութեան : Այլ Աս-
տուած , առ 'ի կրթել զնա և ևս յառաքինութիւն և 'ի սըր-
բութիւն , թոյլ ետ դիւին ածել 'ի վերայ նորա զամենայն
դժնդակ փորձանս . զկործանումն տանց և ապարանից ,
զսատակումն որդւոց և ծառայից և անդէոց , և զկորուստ
ընչից և մեծութեանց : Այսու ամենայնիւ ոչ կարացեալ
դիւին դրդուել զհաստատութիւն նորա , յաւել հարկանել
և զմարմին նորա ախտիւք և կեղովք յոտից մինչև ցզլուխ :
Եւ մինչդեռ յայսպիսի վիշտս տառապէր զտիւ և զզիշեր ,
տրտմութեամբ և զարհուրելի տեսլեամբք , լուռ և անմը-
ռունչ յաղբէս անկեալ զթարախս վիրացն կոշտիւք երկրի
քերելով , 'ի լրումն վշտաց նորա թոյլ ետ Աստուած սինլը-
քոր և անարգ մարդկան նախատել զնա , և կնոջ նորա
ոտնհար լինել նմա , և բարեկամաց իսկ նորա իշխանաւո-
րաց իմաստնոց և երկիւղածաց՝ որք 'ի սփոփումն նորա ե-
կեալ էին՝ մեղադրել զնա որպէս թէ վասն մեղաց իւրոց
սլատուհասեալ :

Խօսք երից 'ի բարեկամաց նորա , և սլատասխանիք իւր ,
և սլատգամք Տեառն՝ որ զերկաքանչիւր կողմանս խրատէ ,
են սլատճառք գրոցս՝ որ կոչին Յորայ : Ըստ նախնեացն
կարծեաց , զոր և նախադրութիւն գրոցս ընդունելի համա-
րի , Մովսիսի է գրեալ զգիրս զայս 'ի խրատ Խորայելի 'ի
յանապատին : Այլ հայեցեալ յաննմանութիւն ոճոյ գրոցս
ընդ տիպս բանիցն Մովսիսի , և 'ի ձևս և 'ի նմանութիւնս՝
որ յԱրաբիոյ առեալ առ հասարակ օտարք յեգիպտական
մտածութեանց նորին , համարին այլք յեդովմայեցւոյ ու-
մեմնէ քերթողէ 'ի համազգւոյ առնն Աստուծոյ Յորայ և
թերևս 'ի միոջէ յերեցունց բարեկամաց նորա զգիրս զայս
արձանագրեալ ասորերէն . և 'ի տիրել Գաւթի աշխարհին
Եդովմայեցւոց՝ ածեալ զսա 'ի Հրէաստան և Թարգմանեալ
ինքնին կամ 'ի ձեռն այլոյ ուրուք , և 'ի վերջին սաղմոսս

իւր 'ի նմանութիւն մեծավայելուչ կերպարանաց բանից սո-
րա նկրտեալ: Այսմ երաշխաւորեն և տիպք երբայական
բարբառոյն, որ զժամանակի թագաւորացն բերեն զնմանու-
թիւն ոճոյ ըստ հմուտ երբայագիտաց: Արդ 'ի սմա երեքին
բարեկամքն Յորայ վիճեալ պնդին աստուածախնամ տեսչու-
թեան ոչ միայն յանտի կեանս վարձատրել զարդարս, այլ
և աստ բարեկենդանութեամբ ըստ աղցաւոր կենացս պայ-
մանի: Իսկ Յոր հաստատէ 'ի հակառակէն զի վարձք ար-
դարոյ 'ի հանդերձեալսն պահին, և բազում այն է զիյերկ-
րի աստ յաջողէ ամպարչտաց, իսկ արդարք կրեն վիշտս,
ուստի տայ 'ի միտ առնուլ զի սխալեն բարեկամք իւր պա-
տուհաս մեղաց իւրոց զվիշտսն դատելով:

Են որք գայթակղին իմն ընդ ձև տրտնջական բանից ինչ
գրոցս, անպատեհս զայնոսիկ համբերողի առն համարե-
լով: Այլ պարտ է զանազանել զգագցումն բնութեան 'ի
կամաց, որպէս զլալիս սգաւորի՝ որ կամակար 'ի ձեռանէ
Տեառն ընդունի զմահ սիրելւոյ: Ար զնոյն վիշտս որ և զա-
ղէտս յանձին իւրում սարասիցէ, գիտէ կարեկից լինել և
խելամուտ ձեոյ բանիցն Յորայ. և այն զի ընդդէմ դառն
դրպարտութեան բարեկամացն և ընդդէմ դիւին փորձողի
պատշաճին տրտնջանացն նորա դէմք բանից. վասն որոյ ի-
մաստութեամբ յաւելու գրիչ նախադրութեան գրոցս թէ
«Պարտ է ամենայն զգուշութեամբ դիտել զխոշորութիւն
բանիցս՝ թէ առ ո՞վ ունի զգիտումնն, և մի ընկղմել յան-
հասութիւնն. զի գրողն կամելով ցուցանել դբադմահնար
փորձանս Յորայ 'ի սատանայէ, առ Աստուած բանիւքն
տալաւորէր զտրտունջ դատախազութեանն »:

Յեօթանասներորդի երկրորդի ամի կենացն Յորայ եկին
'ի վերայ նորա հարուածքն. եօթն ամ հարուածքն, և յետ
հարուածոցն կեցեալ նորա այլ ևս հարիւր և եօթանասուն
ամ, ամենայն ամք կենաց նորա լինին երկերիւր քառասուն
և ութ. ընդ կրկնապատիկ կենաց կրկին ընկալեալ 'ի
Տեառնէ և զամենայն բարութիւնս երկրաւորս՝ զորս կո-
րոյս, առ 'ի խրախոյս համբերութեան վշտացելոց. որդիս
և եթ նոյնքանիս ընկալեալ, որ ընդ առաջինսն լինին և նո-
քա կրկնապատիկ՝ կելով և վախճանելոցն առ Աստուած
ըստ տէրունական բանին, զի ամենեքին նմա կենդա-
նիք են:

Ըստ քերթողական տեսութեան զգիրս զայս նկատեալ՝ մարթ է համարել կրկին տեսարանս, մի յերկինս և մի յերկրի. անդ սահմանեալ ամենայն ինչ և վճռեալ, և աստ յարդիւնս եկեալ, ուր յանգէտս վճռոցն երկնայնոց առնին դատաստանք :

Դիւցազնն 'ի սմա է այր որ վշտակիր՝ որ կրէ իսկապէս, այլ անսլարտակիր. ողբք և հեծութիւնք նորա, մարդկեղէն բնութեանս արգասիք և արիագունից իսկ դիւցազանց անհրաժեշտք, չարժեն զկարեկցութիւն : Նկատէ նա ականյանդիման զմահ, և ստիպի ցանկալ այնմ. կրէ 'ի փառս Աստուծոյ զվիշտս սահմանեալս 'ի նմանէ վասն իւր, և Աստուած վասն հաւատարմութեան նորա գոգցես իմն գրաւդնէ : Այս են գլխաւոր պատճառք գրոցս. իսկ յարակից պատճառք և իբր գրուագք 'ի ներքս ածեալ խօսք բարեկամացն երեցունց : Սորա ոչ միայն չկարացեալ սփոփել զնա, այլ և ևս զայրացուցանեն : Ընդունայն խնդրին յերկրի աստ պատճառք արկածից, յերկինս խնդրելի է դայնս. այլ ո՞վ անդր ելանել կարիցէ : Ոչ որ 'ի բարեկամացն Յորայ գուշակել կարէ զպատճառս աղետից նորա, զոր աստուածեղէն զիրք անդստին 'ի սկզբանէ յայտ առնեն : Քրիստոսի շնորհքն և եթ խելամուտ արարին զմարդիկ՝ զի յառաւելութիւն յաւիտենական փառաց ամենայն վիշտք ժամանակաւոր կենացս սակաւք են. և ոչ բաւականապէս 'ի հին օրէնս էր ծանուցեալ զի « Զեն արժանի չարչարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն » : Ոչ միայն ռամիկն յայնժամ, այլ և բազումք 'ի գիտնոց զտառապանս վշտակիր մարդկան 'ի պատուհաս մեղաց նոցա համարէին, և պարտս աստուածային արդարութեան վարձատրել աստատին զարդարս : Վասն որոյ և իմաստնոցն Թեմանայ գծուարահաս թուեցեալ իմաստք բանիցն Յորայ՝ յերկարեն 'ի զուր զվէճն, ոչ կարացեալ հասու լինել աստուածային տնտեսութեանն 'ի յաճախութիւն փառաց տառապելոյն :

Քանի՜ փառաւորեալ մոխիրն՝ յորոյ վերայ այրն Աստուծոյ բազմէր. հրեշտակք շուրջանակի պար առեալ, ինքն հաւատարիմ կացեալ Արարչին, և պսակ փառաց 'ի Տեառնէ պատրաստեալ նմա զգլխով : Այս կրկին տեսարանք, և հանդիսատեսք աներևոյթք վկայք առաքինութեան նորա յաղէտան, կացուցանեն զսրբազան ողբերգութիւն գրոցս :

Յոբ, որ նախատիպ համբերութեան կալոցն էր, հանդիսանայ 'ի փորձանս անդ ընդդէմ մարդկեղէն իմաստութեան. և առաքինանայ, որչափ մարդոյ մահկանացուի է առաքինել: Ըստ աշխոյժ և եռանդուն բնաւորութեանն յառաջնմէ իսկ վիճաբանութենէն Նդիփազայ զայրանայ. և այն զայրոյթ յաւելու եռանդն յառաքինութիւն նորա, և 'ի զրուցատրութիւնսն՝ որ ապաքէն տաղտկալի լինէին և ոչ այնպէս օգտակարք, եթէ հեծէր և եթ և հառաչէր Յոբ, և եթէ մխիթարէին և եթ զնա բարեկամք իւր:

Զրուցատրութեանցս այսոցիկ է բնական իմն կապակցութիւն ընդ իրեարս: Բարեկամքն իմաստունք խօսին ըստ իւրաքանչիւր բնաւորութեան և հանճարոյ. Յոբ զլէ զնոսա և իմաստութեամբ և ըստ քերթողականին: Նդիփազ չափաւորագոյն քան զայլս 'ի վիճաբանել, թէպէտ և յառաջամատոյց 'ի խօսս՝ այլ ոչ իբրև յիւրմէ տայ նմա խրատս, այլ իբր 'ի տեսլենէ ազդեալ (ՊԼ. Գ.): Բազդատ սաստկագոյնս յարձակի 'ի նա, և Սովփար յաւելու և ևս 'ի բանս Բազդատայ:

Յերիս ճակատս բաժանի բանակաւութիւն նոցա. յառաջնումն Յոբ գրեթէ լի տարեալ 'ի գլուխ զյաղթութիւն, և կակոչէ զոսոխս իւր յատեան Բարձրելոյն (ՊԼ. ԺԳ): Յերկրորդումն մնայ երկուստեք մարտն ընդ երկար անպարտելի. Նդիփազ հնարի չրջել ճարտարութեամբ զխօսս. զայրանան ոգիք, և Յոբ վիճեալ պնդի 'ի բանս իւր: Բազդատ տկարանայ, Սովփար ափ 'ի բերան լինի, և Յոբ տանի զյաղթութիւն. տայ վճիռս՝ զորս մարթ է համարել պսակ գրոցս այսոցիկ (ՊԼ. ԻԷ. ԻԸ):

Վիճաբանութիւնքս այսոքիկ յարաձայնք յերևմանն, բերեն յար փոփոխմունս. կորանք և խռովութիւն յաջորդեն միմեանց, Յոբայ զփառսս ոսոխացն 'ի գլուխս նոցա չրջելով, և հետզհետէ զէնընկէցս զնոսա առնելով, մինչև զիջեալ ամոքի զայրոյթ նորա՝ յանգեալ գրեթէ միշտ 'ի սրտառուչ եղերերգութիւնս, որ հանգոյն պարուց ողբերգութեան զգիւցազինն համառօտեալ զխօսս՝ առնեն հանուրց իմանալի:

Ի յաղթանակել Յոբայ 'ի վերայ երեցունցն՝ մտանէ ապա յասպարէզ անդր կրտսերագոյն որ քան զնոսա, այլ յանդըգնագոյն և վստահացեալ յիմաստութիւն իւր (ՊԼ. ԼԲ):

Նկարագրէ պատկերս մեծավայելուչս, այլ 'ի դուր . և ոչ
ընկալեալ յումեքէ պատասխանի, մնայ որպէս ընդ օդս
բանակուեալ: Աստուած 'ի վերայ հասանէ, և ապիկար
ջատագով նորին լինի որպէս ստուեր աներևոյթ. երևի
Տէր անակընկալ, ուր նայն անհնարին զայն ասացեալն էր.
և ոչ երեսս ինչ արարեալ իմաստնոցն՝ որ իբր թէ ջատա-
գովք նորա կային, առ Յօր և եթ բարբառի, ոչ որպէս
Տէր, այլ որպէս մի յիմաստնոց. և այնմ, որ յաղթողն լեալ
էր ոսոխեալ ընդ իմաստունսն և սպառեալ զիմաստու-
թիւն մարդկեղէն, առաջարկէ խնդիրս զարարչութենէ և
զտեսչութենէ աշխարհի, և ափ 'ի բերան առնէ զնա: Ան-
ցուցանէ 'ի հանդիսի զազգի ազգի կենդանիս, և կատարէ
նկարագրութեամբ երկուց ահագին նհանգաց ծովու՝ զորս
ստեղծ և խնամէ. և հարցանէ ցՅօր զպատճառս ստեղծա-
նելոյն զնոսա, որ անպիտանքն իսկ թուին մարդկան. և ի-
մաստութիւն մարդկեղէն խոնարհեալ ափ 'ի բերան լինի:
Զի այսպէս և եթ հնար է պատասխանել առ Ամենակալն՝
որոյ բանք մրրիկք են, և վկայք տիեզերք առ հասարակ,
խոնարհել առաջի ամբաւ զօրութեան նորա և անքնին տես-
չութեան՝ որով վարէ զաշխարհ, և հայրենի գթոյն՝ որով
կերակրէ և զձագս ազուաւուց որ կարդան առ նա: Այսու
օրինակաւ լուէ Տէր Յօրայ զպատճառս ծանունց փորձա-
նացն, և հատուցանէ և եթ նմա ընդ ամենայնի որ ինչ կո-
րոյսն և որ ինչ կրեաց: Իսկ կարծեցեալքն ջատագովք աս-
տուածպետականին ոչ միայն փոխարէնս ինչ ընդ ճոռով
ճառիցն ոչ ընկալեալ, այլ և կարօտին աղօթից առնն Աս-
տուծոյ 'ի թողութիւն մեղաց իւրեանց՝ որովք զանպարտն
կշտամբեցին:

Այսու օրինակաւ աստուածեղէն գիրքս այս, որպէս
քերթուած իմն սրբազան, յանդիման առնելով զաղցաւոր
կենցաղ մահկանացուացս, և զաստուածաշտութիւն ոչ
բանիւք՝ այլ արդեամբք ցուցանելով, զուարճախառն տրրտ-
մալեօք խրատեն և սփոփեն զողիս սքանչելապէս: Այսր
աղաղաւ խորհեցայ ածել զայն 'ի չափ տաղի բաց 'ի պատ-
մական մասանցն, որպէս և բնագիրն եբրայական է գրեալ,
և 'ի տաղաչափել անդ՝ լուսաւորել ևս զայն 'ի մթութենէ՝
բաղդատութեամբ այլոց թարգմանութեանց՝ որք զանաղա-
նին յոյժ 'ի միմեանց: Նւ պատճառք այսբանեաց զանազան

ընթերցուածոց՝ որով հարկ է ինձ բազում ուրեք 'ի տաղա-
շափութեանս հեռանալ 'ի մերմէս՝ այն է, զի բնագիր գրոցս
ասորերէն չափաբերեալ՝ ինքնին իսկ մթին քան դարձակ
բան, ևս քան զևս մթագնեալ է յերբայական թարգմանու-
թեանն վասն չափոյ ոտիցն և բաղմանչանակ բառիցն և
յոգնադիմի իմաստից: Ասան որոյ և թարգմանիչն մեր և
այլոց ազգաց տարածայնին յիմացուած նոցին, և հարկ լինի
զյարմարագոյնս յայնցանէ ընտրել, խոստորելով ոչ գուն
ուրեք 'ի մերմէ թարգմանութենէս:

Գ Ի Ր Ք Յ Ո Ր Ա Յ

Գ Լ Ո Ի Խ Ա

Այլ ոմն էր յԱւսիգ աշխարհի, որում անուն էր Յոր. և էր այրն այն ճշմարիտ, անարատ, արդար, աստուածապաշտ, մեկնեալ յամենայն իրաց չարութենէ մեղաց: Եղէն նորա ուստերք եօթն և դասերք երեք. և էին խաշինք նորա եօթն հազար ոչխար, ուղտք երեք հազարք, լուծք եղանց հինգ հարիւր, և էչք մատակք արօտականք հինգ հարիւր, և սպասք բազում յոյժ, և գործք մեծամեծք էին նորա ի վերայ երկրի. և էր այրն այն ազնուական (1) քան զամենայն արեւելեայն: Միաբանեալ գային որդիք նորա (2) առ միմեանս, առնէին խրախուծիւն զօրհանապաղ, առեալ ընդ իւրեանս և զերեսին քորսն իւրեանց՝ ուտել և ըմպել ընդ նոսա: Եւ իբրեւ յանդ ելանէին աւուրք խրախուծեանն, առաքէր Յոր և սրբէր (3) զնոսա. յարուցեալ ընդ առաւօտս մատուցանէր վասն նոցա զոհս ըստ թուոյ նոցա, և զուարակ մի վասն մեղաց ընդ ոգւոց նոցա. քանզի ասէր Յոր, թէ գուցէ որդիքն իմ ի միտս իւրեանց խմացան չարութիւն զԱստուծոյ. այսպէս առնէր Յոր զամենայն աւուրս նոցա:

Եւ եղև իբրև օրս այս, և ահա եկին հրեշտակք Աստուծոյ կալ ա-

(1) Սուրբ Հարք գրեթէ առհասարակ թագաւոր զՅոր համարին, տիրեալ յերկրի իւրում: Այսմ երաշխաւորէ և ինքն յասելն ի ԳԼ ԺԹ. 9. «Վերացոյց զպատակն ի գլխոյ իմմէ». և ի ԳԼ ԻԹ. 7. «Արկանէր ի հրապարակս աթոռ իմ». և այլ ուրեք ուրեք այսպիսի բանս: Եւ դարձեալ այցելութիւն երեցունց արքայից բարեկամաց նորա առ ի սփոփել զնա:

(2) Եօթանեքին որդիք Յորայ, որոց էին և ընտանիք իւրաքանչիւր և բնակութիւն ուրոյն, առնէին երբէք երբէք խրախուճս ի միասին հանդերձ երեքումբք քերքն իւրեանց: Եւ ուր մերս ասէ զօրհանապաղ, այլք ի թարգմանութեանց ասեն «խրաքանչիւր յաւուր իւրում». այսինքն յաւուր տարեգարծի ճննդեան իւրեանց, զոր օրինակ ասի և ի ԳԼ Գ. 1. «Անէծ զօրն իւր և ասէ»:

(3) Յոր որպէս թագաւոր և որպէս տանուտէր ունէր զքահանայութիւն ազգին իւրոյ և ընտանեաց, որպէս էինն և Մելքիսեղեկ և Աբրահամ և Յակոբ և այլք ի նահապետաց:

առջի Տեառն. եկն և սատանայ ընդ նոսա յածեալ ընդ երկիր և շրջեալ 'ի նմա : Եւ ասէ Տէր ցաատանայ . Դու ուստի գաս : Պատասխանի ետ սատանայ Տեառն, և ասէ . Շրջեալ ընդ երկիր, և յածեալ 'ի ներքոյ երկնից, եկեալ կամ : Եւ ասէ ցնա Տէր . Նայեցա՞ր մտօք քովք ընդ ծառայ իմ ընդ Յոբ, զի ոչ գոյ իբրև զնա 'ի վերայ երկրի այր անարատ, ճշմարիտ, աստուածասլաշտ, մեկնեալ յամենայն իրաց չարաց : Ետ պատասխանի սատանայ, և ասէ ընդդէմ Տեառն . Միթէ ձրի՞ պաշտիցէ Յոբ զՏէր . ոչ դու ամբացուցեր զարտաքին նորա և զներքին տան նորա, և որ ինչ միանգամ արտաքոյ շուրջ զնովաւ է . զգործս ձեռաց նորա օրհնեցեր, և զանասուն նորա բազմացուցեր 'ի վերայ երկրի : Բայց ոչ, աղէ առաքեա դու զձեռն քո և արկ յամենայն ինչս նորա, եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեցէ (1) զքեզ : Յայնժամ ասէ Տէր ցաատանայ . Ահա զամենայն ինչս նորա տամ 'ի ձեռս քո, բայց 'ի նա մի՛ մերձենայցես : Եւ ել սատանայ յերեսաց Տեառն . և էր իբրև զօրս զայս, ուստերքն Յոբայ և դասերք նորա ուտէին և ըմպէին գինի 'ի տան երկցու եղբօրն իւրեանց : Եւ ահա հրեշտակ եկն առ Յոբ և ասէ ցնա . Հարկի՞ք եղանցն վարէին, և էշքն մատակք արածէին առ նոքօք . և եկին գերեվարք և գերեցին զնոսա, և զմանկալին կոտորեցին սրով . ես միայն ապրեալ եկի պատմել քեզ : Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն առ Յոբ, և ասէ ցՅոբ . Հուր անկաւ յերկնից և այրեաց զհօտն, և զհովիւն ըստ նմին օրինակի եկեր . ես միայն մնացեալ եկի պատմել քեզ : Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն և ասէ ցՅոբ . Ասպատակաւորք ասպատակեցին 'ի մեզ երեք առաջք, և պատեցան զուղտուքն և գերեցին զնոսա, և զմանկալին կոտորեցին սրով . ես միայն ապրեալ եկի պատմել քեզ : Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ գայր և ասէր ցՅոբ . Մինչդեռ ուստերքն քո և դասերք ուտէին և ըմպէին առ երկցու եղբօրն իւրեանց, յանկարծակի հողմ մեծ եկն յանասլատէ, և եհար զտրեսին անկիւնս տանն, և անկաւ տունն 'ի վերայ որդւոցն քոց, և վախճանեցան . ես միայն ապրեալ եկի պատմել քեզ : Ապա յարուցեալ Յոբ պատառեաց զհանդերձս իւր, և կտրեաց զվարսս գլխոյ իւրոյ . և անկեալ 'ի գետին՝ երկիր եպագ Տեառն, և ասէ . Մերկ իսկ եկի ես յորովայնէ մօր իմոյ, և մերկանգամ դարձայց անդրէն . Տէր ետ և Տէր առ . որպէս Տեառն հաճոյ թուեցաւ, նոյնպէս և եղև . եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ : Եւ յայսմ ամենայնի անցս որ անցին ընդ նա՝ ոչ մեղաւ Յոբ առաջի Տեառն, և ոչ ետ անդգամութիւն Աստուծոյ :

ԳԼՈՒԽ Բ

Եւ եղև իբրև զօրս զայս, և եկին հրեշտակք Աստուծոյ կալ առաջի Աստուծոյ . եկն և սատանայ 'ի մէջ նոցա ընդ նոսա կալ առաջի Տեառն : Եւ ասէ Տէր ցաատանայ . Դու ուստի գաս : Յայնժամ ասէ սատանայ առաջի Տեառն . Սահեալ 'ի ներքոյ երկնից և շրջեալ ընդ ամենայն, եկեալ կամ : Եւ ասէ Տէր ցաատանայ . Ապաքէն հայեցա՞ր ընդ ծառայ

(1) Օրհնել աստանօր նշանակէ անիծանել կամ հայհոյել . զի առ Եբրայեցիս չէր իսկ օրէն արտաբերել զբառքս, և հակադրական ձևով բացատրէին :

իմ Յօր, զի ոչ գոյ իբրև զնա 'ի վերայ երկրի այր ճշմարիտ, անարատ, աստուածապաշտ, մեկնեալ յամենայն չարութենէ, և տախաւին կայ յանմեղութեան. և դու տարապարտ խօսեցար կորուսանել զինչս նորա: Արկնեաց անդրէն սատանայ, և ասէ ցՏէր. Մորթ ընդ մորթոյ (1), և որ ինչ իցէ մարդոյ՝ ընդ անձին իւրոյ տուժեցի. ապա թէ ոչ, աղէ առաքեա զձեռն քո և արկ զոսկերօք և զմարմնովք նորա, եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեցէ զքեզ: Եւ ասէ Տէր ցատանայ. Ահա մատնեմ զնա քեզ, բայց միայն զոգի նորա պահեսցես: Եւ եւ սատանայ յերեսաց Տեառն, և եհար զՅօր չարաչար կեղով (2) յոտից մինչև ցլուխ. և առեալ խեցի՝ քերէր զթարախն, և նստէր յաղբես արտաքոյ քաղաքին: Եւ իբրև բազում ժամանակ անցանէր 'ի վերայ, ասէ ցնա կինն իւր. Մինչև յերբ ժուժկալեալ ասիցես՝ թէ ահա համբերեցից տախաւին սակաւ ինչ ժամանակ՝ ակն կալեալ յուսոյ փրկութեան իմոյ. ահաւորիկ ապականեալ է յիշատակ քո 'ի վերայ երկրի, ուստեքք քո և դատեքք՝ իմոյ որովայնի երկք և երկունք, յորս տարապարտուց վաստակեցի տառապանօք: Դու ինքն 'ի զազրութիւն որդանց նստիս օթագացեալ բացական, և ես մոլորեալ և հարկահար տուն 'ի տանէ և տեղի 'ի տեղւոյն, սպասեմ թէ երբ մտանիցէ արեգակն, զի հանդեպց 'ի տառապանաց իմոյ և 'ի ցաւոց իմոց՝ որ այժմ պատեալ են զինն. աղէ ասա բան ինչ 'ի Տէր, և վախճանեաց (3): Եւ նորա հայեցեալ ընդ նա, ասէ. Իբրև զմի 'ի կանանց անզգամաց խօսեցար. եթէ զբարիսն ընկալաք 'ի ձեռանէ Տեառն, չարեացս ոչ համբերիցեմք: Եւ յայտմ ամենայնի՝ որ ինչ անցք անցին ընդ նա, ոչ մեղաւ Յօր չրթութեմք իւրովք առաջի Տեառն, և ոչ ետ անզգամութիւն Աստուծոյ: Եւ լուեալ երկց բարեկամացն զբարիսն ամենայն՝ որ հասին 'ի վերայ նորա, եկին յիւրաքանչիւր աշխարհէ առ նա, Եղիփազ (4) արքայ Թեմ

(1) Մորթ ընդ մորթոյ. իմաստք առակիս են՝ զի վիշտք արտաքինք ոչ այնպէս զգալի են մարդոյ որպէս որ ինչ յանձին իւրում կրէ, և զի դիւրաւ յանձն առնուոր տալ զստացուածս և զխաշինս և զորդիս իւր սիրելիս ընդ անձին առ 'ի պահել զկեանս իւր. վասն որոյ հնարի դէն սովին բանիւ ընդ վայր հարկանել զառաքինութիւն Յօրայ:

(2) Սուրբ Ոսկերեքանն և այլք յողունք 'ի հին և 'ի նոր մեկնաց համարին ըզկեղս Յօրայ ազգ ինչ դառնակսկիծ և նողկալի բորոտութեան, որովք նեղէր նա և տառապէր անհնարին: Նստել իսկ նորա արտաքոյ քաղաքին յաղբես՝ յայտ առնէ զի էր ազգ ինչ բորոտութեան կեղ նորա. քանզի բորոտք արտաքսէին 'ի բնակակցութենէ, որպէս բազում ուրեք 'ի Սուրբ Գիրս է տեսանել:

(3) Կամէր կինն զի հայհոյեցէ Յօր զԱստուած, և պատուհասեալ 'ի Տեառնէ՝ սատակամահ լիցի, քան թէ կեալ յայնպիսի վիշտս:

(4) Եղիփազ էր յազգատոհմէ նախնոյն Եղիփազայ անդրանկին Եսաւայ, և որդւոյ նորա Թեմանայ՝ յորմէ կոչեցաւ քաղաքն Թեման յԱրարիա. որոյ բնակիչք ընդ իմաստունս համարին 'ի Սուրբ Գիրս և առ արտաքին մատենագիրս: Ծննդ. Լ. 9. 4. 11:

Բաղդատ Սաւքեցի, այսինքն որդի Սաւքայ՝ որ և Սովիւէ կոչի, որդի էր Աբրահամու 'ի Քերտուրայ: Ծննդ. Ի. 6. 2:

Սովիար համարի սերեալ 'ի նախնոյն Սովիարայ յորդւոյ Եսաւայ. Ծննդ. Լ. 9. 16. Իսկ մականունն նորա Մինեցի՝ 'ի հօրէ իւրմէ թէ 'ի քաղաքէն իցէ առեալ ոչ է դիտելի:

Երեքին սոքա իշխանք, արք իմաստունք և աստուածապաշտք, էին յորդւոյ Աբրահամու իրատեալք 'ի նմանէ յերկիւղ Տեառն:

նացւոց, Բաղդատ բռնաւոր Սաւրեցւոց, Սովիար արքայ Մինեցւոց .
և եկին առ նա միաբան մխիթարել և տխուիել զնա : Եւ տեսեալ զնա
'ի բացուստ, ոչ ծանեան . և բարբառեալ մեծաձայն լացին . և սա-
տառեցին իւրաքանչիւր զպատմութեան իւր, և ցանեցին հող 'ի վերայ
գլխոց իւրեանց՝ ընդ երկինս հայելով : Եւ նստան շուրջ զնովաւ յերկ-
րի զեօթն օր և զեօթն գիշեր . և ոչ ոք 'ի նոցանէ խօսեցաւ ընդ նմա
բան . քանզի տեսանէին զանհնարին հարուածսն և զմեծամեծս յոյժ :

ԳԼՈՒԽ Գ.

Նզովե Յոր առ վշտին զօր ծննդեան իւրոյ, ցոռցանելով զա-
ղետս սողաւոր կենցաղոյս, և 'ի քանի չարեաց զերծ գտանին
վաղամեռիկք անդատին 'ի խանձարոց :

Եւ ապա ուր ուրեմն Յոր եբաց զբերան իւր, և անէծ զօրն իւր, և ասէ .

Կորիցէ օրն՝ յորում ծընայ, եւ կորիցէ գիշերն այն՝ (1)

Յոր ասացաւ ահա արու . օրն այն դարձցի ի խաւար,

Մի զայն արկցէ Տէր ի համար . մի ծագեացէ նրմա տիւ .

Մի այն ի թիւ անկցի ամաց, եւ մի թուեացի յաւուրս ամսոց .

Մի տօնք ի նմա, այլ ճիւղք ողբոց, մի ձայնք ի նմա լուիցին երգոց . (2)

Նըզովեացէ զօրն այն որեար դարանակալ մեծ վիշապին : (3)

Գիշերոյն այնորիկ շիջցին աստեղք աղօտաջահք,

Դէտակն ի զուր կալեալ եւ մի տեսցէ զծագումն արուսեկի,

Փոխանակ զի ոչ փակեաց զարգանդի մօրն խնոյ ըզդրունս,

Փոխանակ զի ոչ խնայեաց զիս յաղետից աստի չարաց :

Իսկ ընդէր յորովայնի չեղեւ զըաւել ինձ ի կենաց .

Եւ ելեալ յարգանդէ ընդէր անդէն իսկ ոչ կորեայ .

Առ իմէ ոչ գիպեցայ իբր ըզվիժածս ի յարգանդէ,

Իբր ըզտղայս որ կորեան՝ չեւ ակնարկեալ ի լոյս արմուղն .

(1) Զայն ձե բանի 'ի կիր առնու և Երեմիա . (ԳԼ. Ի. 14.) « Անիծեալ լիցի օրն
յորում ծնայ... անիծեալ լիցի մարդն՝ որ ետ աւետիս հօր խնոյ և ասէ՝ թէ ծնաւ
քեզ արու » : Որով յայտ առնեն աստուածարեալքս այսորիկ արք, առանց վեր-
ջանալոյ 'ի համակամութենէ ընդ կամս Աստուծոյ, զգժնդակութիւն վշտացն՝ որ
ընկճէին զզգայութիւնս նոցա վրդովեալս, առանց դրդուելոյ զկամս նոցա յաս-
տուածայնոյն :

(2) Ակնարկէ 'ի տօնս և 'ի խնջոյս, որ 'ի տարեդարձս ծննդեան՝ մանաւանդ թա-
ղաւորաց և իշխանաց կատարին :

(3) Էր ազգ յԵգիպտոս որսորդ տիտուանց, որ նըզովէր զարե վասն տոչորելոյ
նորա զանգաստանս . 'ի սա ոմանք տան ակնարկել տողիս : Այլք համարին ակնար-
կել 'ի մոգս, որոց կարծէին արեւելեայք ունել իշխանութիւն 'ի վերայ լուսաւո-
րաց, և նըզովէք նոցա կլանել վիշապ աստեղն զարե կամ զլուսին, ուստի և զխա-
ւարմունս նոցա համարէին :

Առ ինչ ի գիրկս ընկաւեալ, դիւցի զկաթըն մայրենի,
 Զի լինէր ինձ այժմիկ խաղաղաւէտ հանգչել ի նինջ
 Ընդ թագաւորըս պոնծացեալս ի յաղթական սուսեր իւրեանց,
 Եւ ընդ ճոխ աւագանին՝ որոց ոսկւով լի էին տունքս:
 Անդ ամառիշտըն խաղմարար՝ որ բորբոքէն աղմուկ եւ խուով,
 Անդ հանգեան եւ որք ի կեանս յայտոսիկ լեալ վաստակաբեկ:
 Եւ գերեկիցք, ոյց ըզըզթայս ի միասին ածեալ ի քարշ,
 Ոչ եւս անդ ի ձայնէ ոստիկանացն զարհուրին:
 Անդ փոքր եւ մեծ եւ աներկիւզ անդ ի տեառնէ իւրմէ ծառայ:
 Իսկ ընդէր իցէ անձին դառնացելոյ տեսանել լոյս,
 Կամ առ ինչ տըւեալ կենցաղ ցաւազներումն դառնաճեծ,
 Որ ցանկան մահու, կոչեն ըննա, եւ խուլ է նոցա մահ:
 Որպէս այն որ ըզգանձս հետազօտեալ եւ ոչ գտանեն:
 Մահ հանգիստ մահկանացուաց, այլ թաքթաքուր մահուն ուղի,
 Զի Տէր թագոյց զայն խաւարաւ աներեւոյթ շըրջապատեալ:
 Դառնացաւ ինձ ճաշակ, խառնեալ ընդ հաց իմ հեծութիւն:
 Ուղիսօրէն յաչաց իմոց գետաճետեալ գնան արտասուք:
 Զի երկիւղ՝ զոր խիթայի՝ եկն ի վերայ իմ ժամանեաց, (1)
 Կասկածանք իմ չարագոյժք պատահեցին ելին ի գլուխ:
 Այլ ես լուռ եւ անմըռունչ խաղաղեցայ հանդարտեցի,
 Զի ի Տեառնէ այս ամենայն եկն ի վերայ իմ բարկութիւն:

ԳԼՈՒԽ Դ

Եղիփազ մեղադրէ զՅոր՝ ի կարճմտոյրիւն, և գոռն գործէ յաղ-
 րահարել զնա և հաւնոզել՝ զի ի Տեառնէ փասն մեղաց իւրոց կրէր
 պատուհաս, և զի ոչ պատուհասէ Տէր զանմեղն:

Կրկնեալ անգրէն Եղիփազու թեմնացւոյ ասէ.

Դըժպըհի ապաքէն թուեսցին քեզ բանք, թէ խօսեցայց.
 Այլ ի լուր դըժոխումբեր բանից քոց ո՞ հանդարտեսցէ:
 Խրատեցեր դու զյոգունս եւ տըկարաց ետուր խրախոյս,
 Ըզկարճամիտըս դիւրագայթըս կանգնեցեր յորդորանօք,
 Ծընդաց կըթուցելոյ ըզգեցուցեր դու զօրութիւն:
 Արդ ի վերայ քո աւասիկ հասին չարիք, զի վըհատիս.

(1) Իմաստնոյ է խիթալ միշտ ՚ի յաջողութեան, և կասկածել զփոփոխումն
 բախտի. այլ մարթ է կարծել ևս՝ ՚ի Տեառնէ ազդեալ ՚ի Յոր կասկածանս, զի մի
 ՚ի յանկարծազաս չարեացն ընկճեսցի:

Ո՛ւր է երկիւղ քո ի Տեառնէ, անչարութիւն իսկ քոյին ո՛ւր .
 Յուշ լիցի քեզ, աղէ Յոբ, ո՞ դք որ սուրբ էր եւ կորեալ, (1)
 Կամ արդարք արմատաքի երբէք յերկրէ աստի խլեցա՞ն:
 Նա աւանիկ տեսի երկունս ի նոցանէ դառինս հընձեալ,
 Որք անպատէհս արօրադրեալ եւ ոյք անձահըս սերմանեն .
 Տեսի զնոսա ի հրամանէ Տեառն ընդ երկիր կործան անկեալ,
 Եւ ի սաստից սըրտմըտութեան նորա եղեալ սատակամահ:
 Մռնչիւն մատակ առիւծու լըռեալ յանտառս դադարեաց,
 Լըռեաց առիւծ ահեղագոչ, շիջու հրաշունչ վիշտաց ոյժ .
 Առ ի չգոյէ որսոց վագր անկաւ մեռեալ սովալըլուկ .
 Կորիւնք առիւծուց լըքին զիրեարըս ցան եւ ցիր:
 Եթէ էր տակաւին բան ճըշմարիտ ի խօսըս քո,
 Ոչ արդեօք յայդպիսեաց ինչ ի չարեաց պատահէր քեզ:
 Բարբառ աղօտաձայն եղեւ զանխուլ ինձ լըսելի, (2)
 Յարհաւիրըս գիշերոյ՝ մինչ մահացուաց տիրէ թըմբիր,
 Անկաւ սոսկումըն զինեւ, ուժգին ոսկերք իմ սարսեցին,
 Անց զառաջեալ իմով հողմ, քրտամեցան հերք իմ եւ մարմինք:
 Կանգնեցաւ ի հանդիպոյ եկաց տեսիլ ինձ անծանօթ,
 Եւ լըսէի ընդ այերս հընչեալ թեթեւ ինչ սօսափիւն .
 Իցէ՞ ինչ դք ի մարդկանէ սուրբ առաջի Աստուծոյ,
 Կամ ի գործոց իւրոց ո՞ գըտցի երբէք դք անարատ .
 Հաւատարիմք իսկ ծառայք նորին թէ կան դայթ ի գայթի,
 Թէ զհրեշտակաց իսկ իւրոց խոտորնագոյնս ինչ իմացաւ,
 Իսկ արդ զի՞նչ որոց ի տունըս կաւեղէնս է բնակութիւն .
 Մաշեցցին ցեցամէց, յայգուէ ցերեակ ոչ եւս իցեն .
 Ապիկարք օգնել անձին՝ աստականեալ եւ կորիցեն .
 Փըչեացէ ի նոսա հողմ, խորշակահար ցամաքեացցին .
 Սատակամահ եղիցին, զի չիք նոցա իմաստութիւն:

(1) Եղիփազ դնէ աստանօր իբր անսխալ օրէնս նախախնամութեան՝ յան-
 ցաւորաց և եթ կրեւ յաշխարհի վիշտս և պատուհաս, ուստի գլանցաւորու-
 թիւն Յոբայ տարապարտ զհետ բերեալ, ի սոյն միտս աստի յառաջ վիճեալ
 պնդի:

(2) Յոլովք ՚ի մեկնչաց աստուածուստ զտեսիլս զայս համարին լեալ Եղիփա-
 զայ, թէպէտ և սխալէ նա ՚ի յանդիմանել այնուիկ զարդարն:

ԳԼՈՒԽ Ե

Դարձեալ մեղադրե Եղիսիազ զՅոր՝ հաստատելով զի ոչ զոր պատռահաւե Տէր առանց մեղաց, վասն որոյ յորդորե զնա դիմելո առ Տէր զի ազատեացի 'ի վշտաց, և ցոշցանե առ այս զխնամն Աստուծոյ 'ի վերայ արդարոց :

Արդ աղէ դու կարգա առ Տէր, Թերեւըս ձայն տայէ 'նա քեզ, (1)
Կամ Թէ զոք ի հրեշտակաց սրբոց տեսցես հասեալ առ քեզ,
Զի սարանանէ բարկութիւն զայր դժոխամբեր անկեալ ի վշտ,
Եւ ընդ 'նքսէ՛ այլոց բերեալ առ զայրացուկ սրբախն նախանձ :
Կա՛ ես տեսի արմատս ի խոր անըզգամաց ձրգեալ յերկիր,
Այլ հարան վաղվաղակի կործանեցան խըլեալ յերկրէ .
Դատաւիտեալ վարեալ առ դրունս որդիք նոցա կողկողեսցին, (2)
Եւ մի գլտցեն զոք ուրեք՝ որ աջ ի նպաստ կարկառեսցէ :
Ըզկուժ եւ զհունձըս նոցա կերիցեն այլք, այլք ծըծեսցեն .
Ոչ վայրապար հասանեն ցաւք, ոչ ի լերանց բուսանին վիշտք .
Այլ մարդ յաղէտըս ծնանի, զերդ բարձր ի Թռիչըս ձագք արծուեաց :
Հապա ըզՏէրն ամենեցուն անկեալ առ ոտըս կարգացից, (3)
Որ առնէ անբընինս եւ հրաշակերտս՝ ոյց ոչ գոյ Թիւ,
Որ տայ անձրեւ ի յերկիր ըզբոյս եւ զտունկս արբուցանել .
Որ ի բարձունս առնէ զխոնարհս, եւ զկործանեալս ի վեր կանգնէ,
Որ ըզխորհուրդ խորագիտաց ցըրէ, եւ մի յաջողեսցին .
Որ ըմբռնէ զնոսա ի հաղբս ի յորոգայթ լարեալ յինքեանց,
Եւ զմէքենայս անօրինաց ըզբազմանիւթըս քայքայէ :
Ի տուէ պատահեսցէ նոցա խաւար եւ մի տեսցեն,
Խարխափեսցեն ըզմիջաւուրբ որպէս որ գնան ի գիշերի .
Ապրեսցի ի սրոյ նոցա տըկարն ի մարտ պատերազմի .
Յայնժամ խրախոյս բարձցէ տըկարն, անօրինին խըցցի բերան :
Երանի՛ զոր ի յերկրի աստ Տէր սաստեալ յանդիմանէ .
Մի ի խրատուէ նորա լըքեալ մի վըհատեալ հրաժարեսցիս .
Զի կործանէ նա, եւ անդրէն ձեռնն տըւեալ կանգնէ ի վեր,
Հարկանէ, եւ ձեռք նորա պատեն դարձեալ եւ բըժըշկեն .

(1) Այսինքն՝ եթէ չիցեն բաւական բանք իմ ածել զքեզ 'ի հաւան, հայցեա 'ի Տեառնէ լուսաւորել զմիտս քո 'ի ձեռն ուրուք 'ի հրեշտակաց :

(2) Զի առ դրունս քաղաքաց 'ի հնունդն զնէր ատեան, և անդ առնէին դատաստանք :

(3) Խրատէ 'ի գէմս իւր զՅոր կարգալ առ Տէր, և առանց գանգատանայ խընդրեւ 'ի նմանէ ավովումն վշտացն :

Վեցիցս ըզքեզ ի միջոյ տառապանաց քոց զերծուցէ, (1)
 Յեօթներորդումն ապա ոչ եւլս մերձեցին առ քեզ չարիք :
 Ի սովի փրկեացէ զքեզ ի մահուանէ, եւ ի մարտի
 Ապրեցուցէ ի ձեռաց բազմախողխող պողովատի .
 Ի նեախց շրթանց նա ինքն քեզ լիցի պատըսպարան,
 Եւ ի չարեաց մի ի վերայ քո եկելոց զանդիտիցես .
 Արհամարհեալ ծաղը առնիցես զըստառնալիս անըզգամաց,
 Ի գազանաց վայրենեաց մի զարհուրեալ սասանիցիս,
 Եւ սպառնականք ի գաշտի մի ստնանեացեն քեզ շուրջ քարինք . (2)
 Գազանք ընդ քեզ վայրենիք խաղաղեացին հեզահամբոյրք .
 Անշարժ ի տան քում յայնժամ կայկայեացի խաղաղութիւն,
 Եւ ի յարկի քում ամենայն ինչ անվըրէս տնօրինեալ :
 Շուրջ պար առեալ յայնժամ ըզքեւ տեսցես մանկունիս խուռներում,
 Որպէս բանջար ի գաշտի աճեալ որդիք քո բազմացին .
 Լիովք ամօք երթիցես ալեւորեալ ի գերեզման,
 Որպէս ցորեան հասկահասուն հընձեալ յիւրում ժամանակի,
 Իբրեւ ըզէղջ կալոյ յիւրում ժամանակի շտեմարանեալ :
 Մէք զայս այսպէս գիտացաք, զայս եւ ի հարց այսպէս լուեալ .
 Բայց դու խորհեա զինչ գործեցեր եւ խելամուտ լեր յանձըն քո :

ԳԼՈՒԽ 2

Աստուծոյ ցոռցանէ Յոյր ընդդէմ յանդիմանութեանցն Եդիփա-
 զայ, ըստ սովորական օրինաց արդարութեան Աստուծոյ՝ առաւել
 քան զկշիռ յանցանաց իշրոց հասնալ ՚ի վերայ իշր փորձանս . զի
 քեպետ եւ մեղաւոր զանձն խոստովանի, այլ զխիղձ մտաց իշրոց
 գտեալ անքեռն ՚ի ծանոռնց յանցանաց, եւ զամբաս ողորմութիւնն
 Աստուծոյ ՚ի ներքս ածեալ, տայ ՚ի միտ առնուլ՝ զի փորձանքն
 այնոքիկ ոչ ՚ի պատուհաս գայիս նմա ՚ի Տեսառնէ, եւ զի չէր ար-
 ժան զարմանալ ընդ գանգատանս՝ որովք զդժնդակութիւնս աղե-
 տիցն բացայայտէր . եւ տրտնչէ ընդ րողոշ յքանել զնա բարե-
 կամացն :

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ .

Թէ կըշուելով որ կըշուէր բարձեալ ըզմեղս իմ ի նըժար,
 Եւ հանդէպ նոցին ըզվիշտս իմ եւ զաղէտս համանգամայն,

(1) Ի թիւ սահմանաւոր զանսահմանելին յայտ առնէ :

(2) Անշարժէ ՚ի խուժադուժ սովորութիւն Արաբացւոց կանգնելոյ քարինս
 շուրջ ՚ի գաշտի, սպառնալով այնուիկ չարիս ծանունս՝ որոց անդ իշխիցեն առնել
 մշակութիւն եւ արարս :

Ծանրագոյն յոյժ քան զաւաղ ծովու ի ստոր սայք միտէին :
 Կա ուրեմն ի բողոքել առ Տէր իցեմ ես անըզգամ .
 Զի նեղք Տեառն ի մարմնի խնամ մըխեալ կան սայրասուրք ,
 Եւ զարիւն իմ զայրոյթ սըրամբառութեան նոցա ծըծէ .
 Այն ինչ խօսել ըսկըսեալ , եւ կեղեքեն կըտտեն զոգիս :
 Դըժոխմբերք են կըշտամբանքդ ինձ անողոք եւ անիրաւ :
 Թէ անալի ուալցն հաց , կամ է՛ ի զըոյց համ ի սնտոի . (1)
 Իսկ զիարդ , մի թէ զո՛ւր տարասարառուց խանչիցէ ցիւ ,
 Ո՛չ առ քաղցի խընդրէ ճարակ էրէվայրի սովալըլուկ ,
 Կամ գոչիցէ եզն առ մըսուր եթէ գտանէ խար ի մըսըին .
 Սա աւասիկ ոչ կարէ անձն իմ ժուժկալել բուժել ըզքաղց .
 Շարաւալից ըզկերակուր իմ տեսանեմ իբր առիւծու :
 Յոյս իմ իցնէ ճըշմարտեալ , եւ լիցին ուխտք իմ լըսելի . (2)
 Զի խոցոտել զիս ըսկըսաւ Տէր , ո՛ր գիտէ գուցէ սպանցէ .
 Լիցի քաղաքն իմ ինձ շիրիմ , զոյր պարըսպօքըն ճեմի .
 Մեռայց յօժար , եւ մի պատգամք սըրբոյն ելցեն յիս ի դերեւ ,
 Զի զօրութիւն իմ աղէ զի՛նչ է թէ ի սպառ համբերեցից ,
 Կամ երբ ցաւոց իմոց վախճան՝ թէ տոկալ անձն իմ կարասցէ .
 Մի թէ վիմաց ինձ զօրութիւն , կամ թէ պղընձիք իցեն մարմինք .
 Եթէ ոչ ինքն ինձ հըզօրն արասցէ այց , յոյժ եմ տըկար :
 Զիք ուստեք ինձ օգնութիւն , փակեալ բնաւից գութ եւ գորով .
 Մերձաւորք իմ դարձուցին զերեսս յինէն գնացին ի բաց .
 Որպէս սըընթաց սահեալ վըտակ , որպէս ալիք անցին զինեւ :
 Որք յինէն ահիւ սարսեալք՝ այժմ աւասիկ յիս յարձակին .
 Լըքայ յամենեցունց , լըքայ կորեայ եւ տնանկացայ .
 Զի՛նչ էի , զի՛նչ եմ այժմիկ , աւա՛ղ , ի սպառ այլակերպեալ ,
 Իբրեւ ըզձիւն կամ ըզսառն ի ճաճանչից արփիսահրատ
 Հալեալ՝ ի ջուր լուծեալ , որ ոչ ճանաչիցի որպիսի էր :
 Հայեցարուք ի Թեման , ահն ի շաւիղս արկէք Սաբայ , (3)
 Որ ի գոյս են յուսացեալ , որ ի քաղաքս՝ յամօթ լիցին .
 Դա եւ գուք անողորմ արդ ի վերայ իմ հասէք ,

(1) Գանգատի զանկարեկիր բանից Եղիփաղայ , և անտեղի ցուցեալ զայն՝ յաւելու զի և ոչ անալի ինչ և անհամ ախորժելի է ՚ի ճաշակ , թող թէ այնպիսի բանք ՚ի լուր . և զանտեղութիւն բանից նորա ՚ի բնութենէ իսկ անբանից ցուցանէ , որք բողոքեն առ քաղցի :

(2) Թողացուցեալ էր դիւին ՚ի Տեառնէ բռնանալ ամենայն շարեօք ՚ի վերայ Յորայ , այլ մի սպանանել զնա . իսկ Յոր ցանկայ մահու և խնդրէ զայն ՚ի Տեառնէ , զի մի գուցէ նուազեալ ՚ի համբերելոյ և մեղիցէ :

(3) Եղիփաղ ՚ի Թեմանայ էր , և Բաղդատ և Սովիար ՚ի Սաբայ , մին սաւքեցի և միւսն միսեցի : Արդ և ՚ի սոցանէ վշտացեալ , յորոց յուսայրն միսիթարութեան , և որ ընչեղքն էին և իշխանք քաղաքաց , սուտ ցուցանէ զյուսալ յիշխանս և ՚ի մեծութիւնս :

Որ ի վերս իմ հայեցեալ եւ արհաւրօք ընկճէք զոգիս :
 Ե՞ս ինչ ըզձեզ խնդրեցի եւ կամ կարօտ իցեմ ինչ ձեօք ,
 Ընդդէմ հինից կամ յերեսաց հըզօրի գոչ ինձ ապաւէն .
 Ուսուցէք զիս՝ եւ լռեցից , ցուցէք ինձ լոյս՝ թէ խարխափեմ :
 Խոտանք ուրեմն այսոքիկ թըւին ձեզ բանք ճըշմարտութեան .
 Այլ ոչ ի ձէնջ է զօրութիւն սայց , իւրովի են սայք հըզօր . (1)
 Նա եւ ոչ կըշտամբանք ձեր ըզշըրթունս իմ կարկեսցեն .
 Հողմոց ի լուր բարբառիք , ոչ անասցից բանից ձերոց .
 Իբր որբոյ ողորմելոյ եկեալ հասեալ էք յիմ վերայ ,
 Եւ ընդդէմ բարեկամի անագորոյն դըրդէք սայքար .
 Բայց լուարսէք , եւ խելամուտ լիջիք զի չեն բանքս անիրաւ .
 Դատաւորք բաղմեցարսէք , այլ իրաւանց կացէք սլատկառ ,
 Զիք ի շըրթունս իմ սըտութիւն , երկնէ կոկորդ իմ ըզհանձար :

ԳԼՈՒԽ Է

Բացատրե Յոր ընդ աղետս մարդկային կենցաղոյս և զիշրան ,
 և ոչ ևս յոչսարոյ յատրի կեանս վայելելի 'ի բարեկենդանութեան ,
 խնդրե 'ի Տեսանե զերծանել յաղետից աստի , և զարմանայ ընդ
 խնամս Տեսան 'ի վերայ քոչսառ մարդկան :

Ո՛չ ապաքէն փորձութիւն են ի յերկրի աստ կեանք մարդոյ ,
 Եւ կենցաղ իւր ընդ երկնաւ իբր առօրեայ վարձ վարձկանի .
 Որպէս ծառայ յահէ տեառն իւրոյ զօղեալ ընդ հովանեաւ ,
 Իբր ըզվարձկան որ սպասիցէ առնուլ ըզվարձ իւր ընդ երեակ ,
 Հանգոյն եւ ես ըսպասեցի դէտակն ամսոց կալեալ սնոտեաց ,
 Եւ գիշերըս ցաւագինս հեծեծելով արկի ի թիւ :
 Այն ինչ ի նինջ զաչըս փակեալ , եւ հառաչեմ էրբ իցէ տիւ .
 Եւ իբրեւ այն ինչ յարուցեալ , դարձեալ թէ էրբ իցէ երեկ .
 Կողկողիմ ի ցաւոց յերեկորեայ ցըդարձ այգուն .
 Կեղովք եւ զազըութեամբ որդանց մարմին իմ թաթաւեալ ,
 Եւ զկոշտ երկրի մաշեցի առ ի զթարախս իմ քերելոյ :
 Թեթեւագոյն քան խօսք ընդ օդս անցին աւուրք իմ եւ կորեան ,
 Համօրէն ընդ նոսին եւ յոյս սնոտի ունայնացեալ .
 Յիշեա Տէր , զի ոչ եւս աչք իմ դիտեսցեն ըզբարութիւն ,
 Զի փութ են կեանք իմ , եւ ոչ եւս հայեսցի ակն յիս տեսողի .
 Աչք քո ի յիս , ակնարկեա եւեթ , եւ այլ ոչ եւս իցեմ ,

(1) Այսինքն զի 'ի չհաւանելոյ բարեկամացն ընդ բանս իւր՝ չտկարանայր ճըշմարտութիւն նոցա , յինքեանց ունելով նոցա զօրութիւն :

Իբրեւ ամալ ջրնջեալ յերկնէ, ոչ իսկ ըզհետ թողեալ շաւիղ.
 Զի իջանել թէ ի դժոխս որ իջանէ, ոչ եւս ելցէ,
 Եւ ոչ ի տուն իւր դարձցի, ոչ ըզնա վայր իւր ծանկցէ:
 Հապա ճն այսուհետեւ ոչ եւս ի շուրթն իմ խնայեցից,
 Բըղխեցից ըզդառնութիւն, հեղից ըզվիշտս անձին իմոյ.
 Մի թէ ծով իցեմ ես մըրըրկալից կամ թէ վիշապ, (1)
 Զի կարգեցեր զինեւ պահ ըզտառասպանս եւ զհեծութիւն.
 Ասացի թէ անկողինք իմ ինձ լիցին ի քաջալեր,
 Եւ ափոփեցայց ի մահճի դոյզն ընդ անձին լեալ խօսակից.
 Այլ երազովք ինձ արհաւիրս անդ արկանես անդոհականս,
 Եւ տեսեամբք ահաւորօք զիս ի յանուրջս իմ հարկանես.
 Թափես յանձնէ իմմէ զողի, բառնաս ըզըռնչ իմ ի մարմնոյ.
 Իսկ ընդէր ոչ եւ ըզկեանս իմ տաս կապտել մահու յինէն.
 Զի թէ կելով կեցից, եղէց ինչ ոչ գիտեմ երկայնամիտ: (2)
 Ամփոփեա զձեռն քո յինէն, զի ընդունայն կեանք իմ են ինձ.
 Զինչ է մարդ զի խնամարկես դու զնա, հայիս ի նա մըտօք,
 Զի պահպանես դու զնա, զի այց ընդ առաւօտս առնես նրմա:
 Մինչեւ յերբ ոչ թողուցուս առնուլ վայրիկ մի ինձ հանգիստ,
 Զի կլանիցեմ ես ըզտողուկս իմ ի ցաւոց հեղձամըղձուկ:
 Զի թէ մեղայ, որ սըրտադէտդ ես որ քրննես զերիկամունս՝
 Դու գիտես զի զքեզ ինձ հաշտ ցանկամ ի կեանս եւ ի մահու.
 Իսկ ընդէր եգիր ոտիս զիս քեզ եւ բռն ինձ անըմբեր.
 Քաւեա ըզմեղս իմ, Տէր, սըրբեա ի մոռացօնս արկ զայն ի խոր.
 Զի յերկիր ահա դարձայց ընդ հուպ, եւ այլ ոչ եւս իցեմ:

ԳԼՈՒԽ Ը

Մեղադրեւ և Բադրաստ զՅոր իբր յամառնալ և մեծաբան, և յորդորեւ զնա դառնալ առ Տէր և վայելել անդրեւ ի բարեկենդակնորիւն, սևոտի ցոշցանկոյ զյոյս ամսարշտաց և զարդարոցն անիրիպելի:

Կրկնեալ անդրէն Բադրաստայ սաւքեցւոյ ասէ.

Մինչեւ ցերբ խօսիցիս զայդ աստուածընդդէմ մեծաբանեալ,
 Մի թէ զմէր տարասլարտուց եւ անիրաւ դատիցի Տէր,

(1) Ոչ միայն զհանգս ծովու, այլ և զծով ինքնին նկարագրեն սուրբ Գիբր որ պէս գազան կատաղի սանձահարեալ ի Տեառնէ ի սահմանի՝ ընդ որ չկարէ անցանել մըմեալ և զայրացեալ. վասն որոյ ասէ Յոր. Մի թէ հանգոյն ինչ նոցին իցեմ, այսպիսի և այսքան վշտօք կարօտ նուաճելոյ:

(2) Երկնչի աստանօր թէ գուցէ չկարիցէ համբերել ի սպառ, և խնդրէ ի

Կամ որ արար զամենայն՝ պրղտորիցէ՝ ինչ զիրաւունս .
 Եթէ որդիք քո մեղան , ետուն ըզմբէժ մեղաց իւրեանց . (1)
 Բայց դու կանխեա աղօթիւք , կարդա առ Տէր ամենակալ .
 Եթէ իցես սուրբ եւ արդար , լիցին աղօթք քո լըսելի .
 Դարձցի անդրէն խաղաղութիւն եւ լիութիւն ի յարկըս քո ,
 Եղիցին առ առաջնութիւն քովք վերջինք քոյին անբաւք : (2)
 Բայց աղէ հարց զազգս առաջինս եւ զյիշատակս հայրենաւանդ ,
 (Զի երիկեանք եմք , ոչ գիտեմք , զի ստուերք են կեանք մեր ի յերկրի ,)
 Եւ ուսուցեն քեզ նոքին , տացեն պատգամս աստուածուայց .
 Կանաչանայ երբէք պրրտու առանց ջրոյ բարդաւաճեալ , (3)
 Եւ առանց ըմպելոյ բարձրանայցէ երբէք կընիւն .
 Այլ անդէն իսկ ի վերայ արմատոյն ոչ ցամաքեսցի ,
 Թէպէտ եւ զերծ ի դերանդւոյ , անձեռնմերձ ի հընձողէ :
 Այս վախճան է այնոցիկ որ ոչ ի յուշ ածեն ըզՏէր .
 Զի կորիցէ ամպարըշտի յոյս ի յերկրէ անյիշատակ ,
 Աւերեսցի տուն նորա վաղ քան ըզդիւրեղծ սարգիստայն .
 Թէպէտ եւ ձեռն արկցէ ընդդէմ առ ի նեցուկ , անկցի կործան .
 Իսկ արդարն՝ յարեգակնէ եւ ի ցօղոյ աճեցեալ ծառ ,
 Ի կարկառըս քարանց դաւարադեղ կանաչացի ,
 Եւ ի մէջ մանրախիճ քարանց կեցցէ արմատացեալ .
 Թէ եւ հատցի , արմատաքի իսկ ի կայիցն եթէ խլեսցի ,
 Սակայն անդրէն կայկայեսցի նորաբողբոջ շառաւիղեալ :
 Զի ոչ մերժէ Տէր զանմեղն , անարդէ զզոհ ամպարըշտի .
 Յայնժամ երեսք քո ծաղկեսցին ծաղու , շրթունք քո դոհութեամբ .
 Ամաչեսցեն նեղիչք քո , յարկք անօրինաց ոչ եւս իցեն :

Տեառնէ մահ . և դարձեալ զմտաւ ածեալ զմարդասիրութիւն նորա , հայցէ վախճան աղետիցն . յանցաւոր զանձն խոստովանի , այլ խնդրէ 'ի Տեառնէ մի թշնամի իւր զինքն համարել , ներել մարդկօրէն թերութեանցն և տկարութեան յանցանաց :

(1) Եւ սա ինքն 'ի նոյն միտս Եղիփաղայ՝ համարի զորդիս Յօբայ 'ի պատուհաս մեղաց իւրեանց վախճանեալ . զհետ բերելով զի չիք ոչ եւս վասն նոցա յոյս . իսկ զՅօբ քաջայոյս առնէ 'ի բարիս՝ եթէ դառնայցէ եւթ առ Տէր :

(2) Այսինքն զի առաջնոց բարեացն՝ յորս վայելէր՝ գեր 'ի վերոյ լիցին վերջինքն :

(3) Այսինքն զի անպարիշտք զրկեալ յօգնութենէ Տեառն՝ կորիցեն , որպէս բոյսք 'ի յանջրդւոջ :

ԳԼՈՒԽ Թ

Խոստովանի Յոր արդար յամենայնի զԱստուած, և զի չկարէ արդարանալ առաջի նորա և ոչ որ. ցոշցանէ զամենակալ զօրոշ քիչն նորա և զիմաստոշքիչն ամբար, որոշմ ոչ որ կարիցէ կալ հակառակ. և զի նովիս իմաստոշքեամբ և զօրոշքեամբ հարկանէ և զանմեղն ընդ ամպարշտին. և դարձեալ դիմէ առ Տէր վասն զերծանելոյ 'ի վշտակրոշքեանց, խրախոյս 'ի վկայոշքենէ խղճի մտացն առեալ:

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

Այո ամենեւին, գիտեմ թէ այդ այդպէս իցէ.
Զի զիմորդ արդարացի մարդ առաջի Աստուծոյ.
Զի դատել ընդ նմա թէ իշխեսցէ, պապանձեսցի.
Եւ ոչ մի հազարոյ կարացէ տալ պատասխանի:
Հըզօր մըտօք է եւ բազկաւ փառաւորեալ եւ մեծագործ.
Ո՞ր ի վրսեր դալ ընդ նմա որ յանդընեալ եւ հանդարտեաց.
Որ փոփոխէ բառնայ զլերինս՝ ոչ ինչ նոցա լեալ իրազգաց.
Տապալէ զնոսա ցամամբ, զառ ի ներքոյս երկնից շարժէ,
Եւ սիւնք նորա ի հիմանց ըզգողանի հարեալ սարսեն.
Որ հրաման արեգական տայ մի ծագել, եւ ոչ ծագէ.
Եւ ընդդէմ աստեղաց կընքէ, եւ ոչ դան յերեւան:
Որ ինքնին միայնակ ձրգեաց զերկին լայնածաւալ,
Եւ ի վերայ ալեաց ծովու չըրջի ի տրամ իբր ի գեանի.
Որ արար ըզբազմաստեղս եւ զլուսարփին գիշերավար,
Ըզտայլ հիւսիսաձեմ եւ զհարաւոյ զըշտեմարանս.
Որ առնէ անքընինս եւ հրաշակերտս՝ ոյց ոչ գոյ թիւ.
Եթէ անցցէ առ ինեւ, զանխուլ յաջաց խնց սրանայ.
Թէ վերացի նա զինեւ, բնաւին իսկ ոչ տեսից ըզնա.
Թէ հրամայէ պատուհաս, ո՞ր դարձուցէ զայն ի բաց,
Կամ ո՞վ ասիցէ թէ զայդ ընդէր ետուր հրաման.
Զի ինքն է տէր, եւ ի սաստից նորա սարսեն պետք ընդ երկնաւ:
Իսկ ո՞ր եմ ես, զի լուիցէ ինձ՝ երեսս խնց առնել բանից.
Զի թէ իցեմ եւս արդար, կարող է զուռնն յինէն փակել. (1)
Յաղերս ուրեմն խոնարհեալ ըզգութ նորա աղաչեցից.
Եւ թէ իցէ թէ անսայցէ, իցեմ այնուիկ լեալ լըսելի.

(1) Թէպէտ և ամենայն ուրեք վկայէ չգիտել անձին ծանունս ինչ յանցուցեալ, սակայն չհամարի այնու արդարանալ. և յաւելու խոստովանել խոնարհութեամբ զիւր և զամենեցուն տգիտութիւն մինչև անգիտանալոյ թէ իցէ՞ Աստուած ընդ իւր կամ թէ օտարացեալ ինքն 'ի Տեառնէ:

Զի վայրապար խի կարէ մըրըրկահար զիս սատակել,
Եւ զեղուլ զինեւ հարուածս անդուլ, լընուլ զիս դառնութեամբ .
Քանզի հըզօր է՝ բըռնանայ, եւ ո՞նքմա կացցէ ընդդէմ:
Թէ փորձեցայց տալ ընդ անձին պատասխանի, ամպարըշտեմ .
Եւ կամակոր գտանիցիմ, եթէ իցեմ խի անարատ .
Գուցէ երբէք յանցուցեալ, եւ զայն թերեւս անգիտանամ .
Այլ զարդարն եւ զյանցաւոր գիտեմ զի Տէր կորուսանէ:
Չարաչար մահու սպառեալ թէ կորնչել կորնչին չարք,
Սակայն արդարք եւս այսպանին, մասնին ի ձեռս ամպարըշտաց
Դատափետեալք յատենի, եւ կուրացեալ անդ դատաւորք .
Եւ այսոցիկ ո՞նք այլ որ, եթէ ոչ ինքն իցէ անօրէն:
Այլ իմ կեանք արագաթեւ քան ըզթեթեւ են սուրհանգակ .
Որպէս ըզնաւ ընդ ալիս սահեալ եւ ոչ եւս երեւին,
Հանդոյն արծուոյ թռուցելոյ որ խընդրիցէ իւր կերակուր:
Թէ չխօսիցիմ, զերեսս ի վայր յայնժամ արկեալ հեծեծեցից .
Երկիւղ է ինձ թէ չիցեն ողբքս իմ առաջի Տեառն անարատ .
Ընդէր ապա ոչ մեռայ, զի խնայէի զանձն յարատոյ .
Եթէ ձեամբ խի լըւացեալ եւ սըրբափայլ ինձ թըւիցիմ,
Այլ աղտեղի յաչքս քո եւ թաթաւեալ թուեցայց ի տիղմ .
Չաղըասցին, յինէն ի բաց դարչեսցին ձորձք իմ նողկանօք .
Զի չես դու իբրեւ ըզմարդ ընդ ում դատել թէ մարթացայց,
Կամ կարացից ընդ նրմա գալ հասարակ ի դատաստան .
Յանկարծ միջնորդ թէ ի միջի գոյր մեզ ի լուր . այլ չիք խի որ . (1)
Հապա ի բաց ըզգաւաղան իւր արասցէ հըզօրն յինէն,
Եւ մի այսուհետեւ ահ նորա զիս խռովեցուցէ .
Մի եւս երկեայց, այլ խօսեցայց, զի ի յաղերս համբ է երկիւղ:

ԳԼՈՒԽ Ժ

Դիմեաւ առ Տէր՝ դարձեալ զպատճառ վշտակրոշրեանցն հետա-
գօտելոյ . վկայութիւն խղճի մտացն իւրոց և ողորմութիւն Աստու-
ծոյ՝ ի տնդծանել զնա և ի պահպանել՝ յաշերոշն մրազնել զխոր-
հուշրդս նորա, և դարձեալ աշտոյէ զգալ իւր ի լոյս:

Հեծեծելով հասուցից ըզձայն ողբոց իմոց առ Տէր,
Հառաչանա աղիողորմ ի սըրտառուչ շըրթանց հեղեալ,

(1) Աստուած տէր է և իշխան ի դատելն, և չիք որ ի հրեշտակաց կամ ի մարդկանէ՝ որ ի մէջ կարացէ մտանել, և զնել պայման արդարութեան նորա առ մարդիկ, և հաշտարար կալ ի միջի. այլ տես ինձ աստանօր թէ որպէս ցանկաց Յօր բանիւս այսուիկ միայնումն միջնորդի՝ որ հանդերձեալն էր զալ և առնել խաղաղութիւն ընդ Աստուած և ընդ մարդիկ:

Եւ ասացից • Մի ինձ, Տէր, մի ուսուցանէր ամպարըշտել,
Ընդէր այսպէս դատեցար եւ ներեցեր զըրպարտել զիս
Շըրթանց անիրաւաց, եւ զգործ ձեռին քոյ մերժեցեր :
Մի թէ հանգոյն ինչ մարդոյ տեսանիցեն, Տէր, աչք քոյին •
Կամ հայեցին որպէս զայր, կամ իբրեւ զառն ամբ քո սահեալ, (1)
Զի վերըստին այց եւ խընդիր առնես իմոցըս մեղանաց •
Գիտես զի ոչ հետեցի ամպարըշտեալ յօրինաց քոց •
Այլ ո՞ երբէք յատենէ քումմէ ելցէ արդարացեալ •
Զեռք քո արարին եւ ըստեղծին զիս ի հողոյ,
Եւ արդ դառնա՞ս հարկանել զիս • յիշեա զի կաւ զիս ըստեղծեր,
Եւ յերկիր միւսանգամ յեղաշըրջեալ դարձուցանես :
Ոչ իբր ըզկաթըն զիս կըթեալ եւ մածուցեր իբր ըզսանիր,
Մորթ ինձ եւ միս ըզգեցուցեր, ոսկերբք հանար զիս եւ ջըլօք •
Ետուր ինձ շունչ, ողորմեցար ինձ եւ զոգի իմ սլահեցեր :
Զայս ամենայն լըռել լըռես, այլ մոռանաս դու ինչ ոչ • (2)
Որ զի թէպէտ եւ մեղիցեմ, այլ դու դարձեալ սլահսլանես զիս •
Այլ ընդէր անարատ զիս ի մեղաց ոչ արարեր •
Թէ մեղաւոր եմ, վայ է ինձ • սակայն արդար իսկ թէ իցեմ,
Լի անարգանօք չկարեմ եւ ոչ ի վեր հայել,
Եւ զյոխորտանս իմ ընկճես որպէս որսորդ զառիւծ նուաճեալ •
Նորոգես յիս ըզհարուածըս, չարաչար սատակես զիս •
Հէն ի վերայ իմ ածես՝ ծանրացասումն ինձ սլատահեալ •
Ընդէր հաներ զիս յարգանդէ, եւ ոչ անդէն եւ անդ մեռայ •
Յանկա՛րծ ական չէր զիս տեսեալ եւ լինէի իբր ըզլեղեալ •
Ընդէր իսկ ոչ յորովայնէ ի գերեզման վըճարեցայ :
Իսկ քանի՞ն աւուրք են իմ, թոյլ արա ինձ սուղ ինչ հանդէլ
Մինչեւ իցեմ երթեալ յերկիր՝ ուստի ոչ եւրս դառնայցեմ,
Յերկիր խաւարին, յերկիր մըթին ուաղջամըջին,
Յերկիր յաւերժական՝ ուր ոչ դոյ լոյս, ոչ յոյս կենաց :

(1) Մարդիկ սակաւօրեայք չեն ինչ զարմանք զի սլարտին քննել և խուզարկել
առ ՚ի գիտել ինչ և դատել, այլ դու Աստուած յաւիտենական՝ ամենագէտ ես,
անցեալն՝ այժմուս և ապագայն մերկասպարանոց կան առաջի աչաց քոց :

(2) Այսինքն թէպէտ և մոռացօնք թուիցին լեալ քեզ ողորմութեանցդ առաջ-
նոց և զի ստեղծուած ձեռին քո եմ և յանբաւ խնամս քո վայելեալ, այլ գիտեմ
զի յիշես դու զամենայն, և առ սիրոյ յաճախես վիշտս ՚ի վերայ իմ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Դատաւարտե Սովիար տարաւարտոց զՅոր, և համարի պա-
տոհասակալ զնա փառն մեղաց իւրոց և ապառաւբերոյ 'ի Տեսակե .
և ապա յորդորե զնա դառնալ առ Տէր 'ի յոյս ընդունելոյ անդրեկ
գրարիս :

Կրկնեալ անգրէն Սովիարայ մինեցւոյ ասէ .

Որ շատ խօսի, ապաքէն հարկ լիցի նրմա եւ լըսել .
Կամ որ խօսողն իցէ, տայն նրմա բանիւք արդարանալ .
Լըռեացէն այլք, կարկեալ կացցեն ի լուր բանից քոց անմրոտնէք :
Մի ասեր թէ անարատ առաջի Տեսակ իցես գործովք . (1)
Յանկա՛րծ խօսէր ընդ քեզ Տէր, յանկա՛րծ չըրթունա առ քեզ բանայր,
Հանել ըզգաղտնիս խնայողութեան իւրոյ ի վեր .
Յայնժամ ի միտ առնուիր զի ըստ մեղաց քոց անց ընդ քեզ :
Կարիցես հասու լինել հետոց նորա, եւ գիտիցես
Չաստուածախնամ տեսչութեան զօրէնս ըզկարգ եւ ըզսահման .
Գեր ի վերոյ է քան զերկինս, աղէ դու զի գործիցես .
Խոր քան զանդունդըս գրծոխոց, եւ կարծիցես գոլ խելամուտ .
Լայնատարրը քան զերկիր, եւ ընդարձակ է քան ըզծով :
Ըզտիւզերս առ հասարակ թէ վեր ի վայր տապալեացէ,
Ո՛վ ասացէ թէ զիւրդ այգալէս դու զայդ գործեցեր . (2)
Չիք ինչ զանխուլ ի նմանէ, իցէ՞ թէ ակն ամենատես
Ի տեսանել զանարժանըս կարիցէ առնել անտես .
Այլ անկուշէ մարդ անաստէ, եւ խընդրէ այր կանանցածին
Խոյս ի սանձուց տալ ի բաց հանգոյն ջրոյ անապատի :
Արդ եթէ սուրբ իցէ քո սիրտ, տարածեա զձեռըս քո առ նա .
Իսկ թէ իցէ ինչ ի ձեռին քում անհաճոյ յաչըս նորա,
Հեռի արա զայն ի քէն, եւ ի յարկի քում մի ազցի .
Յայնժամ երեսք քո փայլեացեն իբրեւ ըզջուր ականակիտ,
Մերկացիս ըզխոհերս եւ ի չարեաց ոչ երկիցես,
Եւ մուսացիս ըզվիշտըս քո իբրեւ զալիս ուղիսից սահեալ :

(1) Անիրաւի աստ Սովիար, զի չիք ուրեք այսպիսի ինչ ասացեալ Յորայ . որ
թէպէտ և բազում ուրեք յայտ առնէ զվկայութիւն խղճի մտաց իւրոց՝ գոլ զերծ
'ի մեղաց մեծաց, այլ լի երկիւղիւ վասն ներեւեաց և անյայտից՝ որ ծածկագիտին
և եթ Սատուծոյ են յայտնի :

(2) Կամի տալ 'ի միտ առնուլ, զի առաւել ևս անիրաւեր Յոր 'ի տրտնջել զար-
կածիցն 'ի վերայ տան իւրոյ հասելոց :

Իբր ի տրխուր գիշերի քեզ արուսեակըն ծագեսցէ ,
Եւ ընդ երեկըս կենաց դարձցի քեզ լոյս միջօրէի :
Մի վրիպեսցի յոյս քոյին վըստահացեալ աներկեւան ,
Եւ ի հոգոց միջի յանկարծ երեւեսցի խաղաղութիւն .
Հանդարտեսցես , եւ ոչ որ յարկցէ 'նդ քեզ ի պատերազմ .
Դարձցին աղաչաւորք հեղուլ առ ոտըս քո աղերս :
Այլ ամաւարիշտք մի կեցցեն , զուր ակընկալեալ ի փրկութիւն ,
Եւ յոյս նոցա լիցի անձանց իւրեանց ի մահ եւ ի կորուստ :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

Ան 'ի լռեցուցանելոյ գրարկեալս իւր՝ որ զիմաստոքիւնն Աստուծոյ և զգօրոքիւն 'ի դեմս ածեիս նմա 'ի կշտամբանս , ցուցանե ոչ ոչրոք անգիտանալ զայն , և համագոյից իսկ վկայել զայն անբարբառ :

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ .

Իսկ արդ ուրեմըն դո՞ւք եւեթ մարդիկ իցէք , ուրեմն ընդ ձեզ
Վախճանեսցի խմաստութիւն . է եւ յիս սիրտ իբրեւ ըզձերդ ,
Այլ այր արդար եւ անարատ եղեւ ի ծաղը ի կատականս . (1)
Ի ժամանակ սահմանեալ դարձցի անդրէն պայծառացի ,
Տեսցէ ըզտուն իւր կանգուն ըզկործանեալն յամաւարըշտաց :
Սակայն մի՛ որ , որ չար իցէ , անպատուհաս գոլ յուսացի .
Որք միանգամ ի ցասումըն բարկութեան դըրդեն ըզՏէր ,
Ո՞չ լինիցի նոցա այց , ո՞չ լինիցի նոցա խընդիր .
Հորց աղէ զչորքոտանիս , եւ լըւիցես պատասխանի .
Ըզթռուչունըս թեւաւորս , եւ ասացեն թռուչոնք քեզ զայն .
Ճառեա երկրի , հարց ըզնա , եւ խեղամուտ արացէ զքեզ .
Պատմեսցեն ձրկունք ծովու թէ՛ ո՛րար զայս ամենայն ,
Եթէ ո՞չ ի ձեռին նորա իցէ շունչ կենդանեաց ,
Եթէ ո՞չ ի նմանէ բնաւից մարդկան պահպանեալ կեանք .
Զի միտք ըզբանըս քըննեն , քիմք ճաշակեն ըզկերակուր . (2)
Թէ յամայր ամս խմաստութիւն թէ ի յոլով կեանս է հանձար .
Ի նմանէ միտք եւ կորով , նորա է տալ ըզհանձար :
Թէ ինչ յէից կործանեսցէ , ո՞ իսկ շինեւ զայն կարացէ .

(1) Ուր ուրեք պարծանաց են բանք , յերրորդ դէմս խօսի զանձնէ , որպէս և աստ :

(2) Այսինքն որպէս քիմք ընտրեն ճաշակաւ զկերակուրս , այսպէս և միտք յէից աստի խմաստասիրեն զիմաստութիւն և զգօրութիւն Աստուծոյ :

Թէ փակեացէ ընդդէմ մարդկան, ո՞ իսկ բանալ զայն զօրեացէ .
 Ըղջուրս յերկնից Թէ արգելցէ, պապքի երկիր առ հասարակ .
 Թոյլ հեղեղաց եթէ տացէ, կորուսանեն զայն ողողեալ .
 Ի նմանէ միտք եւ կորով, նորա է տալ ըզհանձար .
 Ինքըն խրատէ զխորհրդականս, ըղգաստաւորս յասուշ կըրթէ .
 Նըստուցանէ Թագաւորս, ածէ ընդ մէջ նոցա կամար .
 Վարէ գերի զքահանայս, ըղզօրաւորս երկրի նուաճէ .
 Փոխէ զչըրթունս հաւատարմաց, ըղծերունեաց բառնայ զհանձար .
 Հեղու ամօթ զաւագանւով, փառաց ի փառս ածէ զխոնարհս .
 Յայտնէ ըղխորըս խաւարի, զըստուերս ի լոյս հանէ զմահու .
 Կորուսանէ զաղգս ի ստերիւր տըւեալ նոցա գնալ ի շաւիղ,
 Եւ սըփուէ զաղգս առաջնորդեալ նոցա ի գնացս ընդ արահեա .
 Փոփոխէ զսիրտս իշխանաց, տայ նոցա գնալ ուր ոչ գիտեն .
 Գնայցեն ընդ մութ առ խարխափ, ոչ ծագեացէ նոցա լոյս,
 Շօշափեացեն ըղխաւար, մոլորեացին իբրեւ զարբեալ:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

Ձյանդիմանորիւն բարեկամացն շրջէ Յոր 'ի գրոյխ ևոցս, և
 դատապարտորիւն 'ի Տեառնէ ապառնայ ևոցս փասն տարապարտ
 մեղադրանացն . խրախոշսն դարձեալ յանմեղորիւն իշր, և հայ-
 ցոռածոյ պայմանաւ գփասն երև խնդրէ 'ի Տեառնէ զծանուց վըշ-
 տակրորեանցն, և իբր ընդ ոտխի փարկոյ ևորս ընդ իշր՝ որ
 ոչ ինչ ընդհատն է 'ի հողմափար խոտոյ, և որ 'ի փոյի ընդ հոռս
 դառնալոցն է:

Ձայս ամենայն ետես ակն իմ, լըւաւ ունին իմ զայս ամենայն .
 Գիտեմ ապաքէն որչափ եւ դուք էք խելամուտ .
 Չեմ իսկ անմիտ, ոչ ի ստորեւ իսկ քան ըզձեզ ի գիտութիւն .
 Սակայն ընդ Տեառն խօսեցայց, սակայն նըմա հեղից աղերս .
 Ձի դուք բըժիշկք մեղանչականք էք ինձ և տուիչք խրատուց չարեաց:
 Իցիւ լինէր ձեզ համբանալ, խմասնադոյնք համարէիք .
 Արդ լըւարուք ինձ եւ խրատուց իմոց լերուք արդ ունիւնդիր,
 Ձի զանիրաւըս բարբառիք . եւ կարծիցէք ինչ այդուիկ
 Ըզվըժ Տեառն խընդրել, սպասաւորել նըմա սըրտիւք,
 Կամ Թէ հաճոյ ինչ նըմա գործել զարդարն զըրպարտեալ .
 Յաստուածակողմն կոյս սըտեալ, ոչ ինչ ընդհատ տայցէք վըրէժ,
 Ձի աչառէք ի ծածուկ՝ ի միտըս ձեր կամակորեալ, (1)

(1) Յանդիմանէ զգաղտնի անձնափրութիւն բարեկամացն, զի պատճառանօք
 խնդրելոյ զվըժ արդարութեանն Աստուծոյ՝ յամառեալք և չկամին տեղի տալ
 անմեղութեան նորա, և 'ի վերայ տարապարտ մեղադրանացն իւրեանց վիճեալ
 պնդէին:

Ահ ի վերայ ձեր անկցի, հարցէ ըզձեզ Տէր արհաւիրօք,
Եւ պերճութիւնք ձեր դիպեցին ձեզ իբր ըզկաւ իբր ըզմոխիր •
Կարկեցարօք զի խօսեցայց՝ դոյզն ինչ ըզսիրտ իմ ըսփոփեւ,
Չեւ ըզմարմինս իմ յատամունս առեալ եւ չեւ զոգի ի բռին • (1)
Եթէ արկցէ զձեռն իւր զինեւ, քանզի սկըսեալ իսկ է հըզօրն,
Ո՞չ խօսեցայց, ո՞չ առաջի նորա ըզսիրտ իմ մերկացայց •
Լիցի ինձ այս ի փըրկութիւն, չեն ինչ հաճոյ նըմա կեղծիք :
Լուարուք լուարուք բանից իմոց, եւ սրտամեցից ձեզ լու ի լու •
Ձի հասանէ ինձ ահա մտանեւ ընդ հուպ ի դատաստան
Եւ գիտեմ զի երեւեւ երեւելոց եմ անդ արդար • (2)
Ո՞վ է ոսոխն իմ ճն տայցէ ինձ անդանօր սրտասխանի •
Յառաջ մատիցէ, ոչ կարկեցայց ես սրտանձեալ :
Երկու ինչ, Տէր, սխառոյ են ինձ, եւ յերեսաց քոց ոչ թագեայց •
Ամփոփեա զձեռն քո յինէն, ահ քո զիս մի խռովեցուցէ •
Եւ կոչեցես զիս ապա, եւ լուայց եւ տաց սրտասխանի •
Քանի ինչ մեղք իմ եւ ոճիրք իցեն, ուստ ինձ քանիօն •
Ընդէր թագուցանես, համարիցիս զիս քեզ ոսոխ,
Ի հողմաշարժ տերեւոյ իցէ թէ հզօրդ երկընչիցիս •
Իբր հողմավար խոտոյ իցէ թէ դու կացցես ինձ հակառակ,
Ձի գրեցեր ինձ ի չարիս յիշեալ ըզմեղս մանկութեան •
Ձի եզիր ինձ ոտնակապ, արկեր ըզքայլս իմ ի համար,
Որ իբր ըզտիկ գըտայց հնացեալ, իբրեւ ըզձորձըս ցեցակեր :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

Նկատեալ զտկարոյրիս մարդկան՝ զարմանայ աւտանօր Յոր
ընդ մարդասիրոյրիսն Աստուծոյ • յոյս նորա առ հանդերձեալ
կեանս, և ՚ի յարոյրիսն մարմնոց • և ահ դատաստանիս Աս-
տուծոյ :

Ձի այր կանանցածին սակաւակեաց եւ լի ցաւովք
Իբր ըզձաղիկ վաղանցիկ փըթթեալ ընդ այգն եւ թօթափի,
Խուսափէ որպէս ըստուեր փախըստական, եւ մի կացցէ •
Եւ դու համար ի նմանէ ի դատ մըտեալ պահանջիցես :

(1) Այսինքն չեւ ՚ի յուսահատութիւն անկեալ, չեւ զմարմին իմ խաճատեալ առ
յուսահատութեան և զառաժեալ ՚ի վտանգ մահու :

(2) Խրախոյս անմեղութեան և սիրալիր անկեղծութեան ընդ Աստուծոյ, որում
հանդերձ պատկառանք մերկանայ ընտանեւար զամենայն զգացմունս սրտի իւ-
րոյ, և զփորձութեան իսկ գանգատանաց վասն նորօրինակ գնացից աստուածա-
խնամ տեսչութեան ընդ իւր :

Իսկ արդ ո՞վ իցէ երբէք սուրբ ի յաղաոյ • այլ եւ ոչ դք ,
 Թէպէտ եւ սուղ եւ առօրեայ իցեն նորա կեանք ի յերկրի ,
 Թուեցեր զաւուրըս նորա , սահման եղիր , եւ ոչ անցցէ •
 Ի բաց կաց ի նմանէ , եւ Թողացո ի յանդորրու
 Ամբէլ նրմա ըզկեանս իբրեւ զաւուրըս վարձկանի :
 Գոյ իսկ յոյս ծառոյ անդրէն • զի առ արմին Թէ կըտրեսցի ,
 Ծաղկեսցէ միւսանգամ , մի սպառեսցի բողբոջ նորա •
 Եթէ խոր ի յերկրի արմատ նորա ծերանայցէ ,
 Թէ բուն նորա զառամեալ՝ կոճղ ի քարի վախճանեսցի ,
 Ի հոտոյ ջրոյ վերընձիւղեալ տերեւեսցի զերդ նորատունկ •
 Իսկ այր վախճանեալ՝ գընայ անգարձ ոչ եւս իցէ :
 Զի որպէս ծով անօսրեալ կամ որպէս գետ զի ցամաքի ,
 Այնպէս անկեալ մարդ ի նինջ՝ ոչ զարթնուցու , ոչ յարիցէ ,
 Մինչեւ երկինք փեռեկեալ եւ նորահրաշ կարկատեսցին :
 Իցիւ յայնժամ ի դժոխս Թողուիր զիս ի Թագուստ , (1)
 Մինչեւ ցասումն աստուածասաստ սըրտմըտութեան քո անցանէր ,
 Եւ ապա ինձ ձայն տայիր , ապա քեզ յուշ անկանէի :
 Զի կեցցէ՞ երբէք գնացեալն՝ անդրէն Թէ ոչ ի քէն կոչեալ •
 Կացից մնացից մինչեւ ի գործ ձեռին քո ինձ աջ կարկառեալ ,
 Կոչեսցես զիս միւսանգամ , եւ ես քեզ տաց պատասխանի : (2)
 Թըւես դու զքայլս իմ եւ ոչ մի զքեւ ի մեղաց իմոց անցցէ •
 Կընքեցեր զայնոսիկ ամրափակեալ իբր ի քսակի , (3)
 Քաւել վըշտօք զակամայից իսկ նըկատեալ խոհերս ի յիս •
 Սակայն եւ լեառն անկցի փլուղեալ , վէմ ի կայիցըն կորզեսցի ,
 Ողորկեսցեն ջուրք ըզքարինս , եւ սպառեսցին դաշտք ի ջրողով •
 Հանգոյն եւ կեանք մահացուաց մաշեալ եւ ոյժ նոցա նուաղի •
 Թէ անըսպա՞ռ ետուր կորով կաւոյն ուստի դու զնա ստեղծեր •
 Ոչ իսկ գիտէ բարձունս արդեօք եթէ նըկուն Թողցէ որդիս • (4)
 Այլ մարմին ախտակիր եւ անձամբ զանձն հոգին սըդայ :

(1) Հրաշալի ձե քերթողական , որով ցանկայ կալ և մնալ՝ի գերեզմանի Թա-
 ղեալ և իբր Թէ մոռացեալ՝ի Տեառնէ՝ի յարուցանել նորա զննջեալս ի բար-
 բառ փողոյն , մինչև անցցէ ժամ ահաւոր դատաստանին :

(2) Այսինքն լուայց հրամանի քում , յարեայց ի գերեզմանէ ի կոչեւքո զիս •
 այս է տալն պատասխանի :

(3) Մինչև հնարեալ փականաց երկաթեաց , ընդ կնքով պահէին աւանդք :

(4) Այսինքն չգիտէ և ոչ զօրհաս իւր , և ոչ Թէ յոր տիս Թողցէ զորդիս իւր ,
 մանկունս Թէ ի չափ հասեալ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

Եղիսիազ, որոյ յառաջ քան զայլս 'ի բարեկամաց յանդիմանեալ էր զՅոր, վեր 'ի վերոյ զպատասխանիս նորա լուեալ՝ դատեալ սակաւութանէ զնա չար ևս յինքնահաշտանորիւն, 'ի կարգմբ տոբիւն և յաստոռածամարտ յանդգնորիւն, ցոշանկոյ՛ նմա զի չիք որ սոբբ առաջի Սատուծոյ, և զանեծս ամսարշտաց նկարազրկոյ՛ :

Արկնեալ անգրէն Եղիսիազու թեմապետ ասէ .

Ո՛չ ապաքէն հանճարեղն խմաստութեամբ պատասխանէ,
Ոչ ի բոց սրբամբտութեան միտք իւր վառեալ եւ մըրըրկեալ .
Իսկ դու առ Տէր զոր չէ արժան զոր չէ յօգուտ քեզ բարբառիս,
Զերկիւղ նորա մերժեալ յանձնէ ի մարտ խօսիւք քովք գումարեալ :
Ի բերանոյ քումմէ գտանիս դատապարտեալ աստուածամարտ .
Յանդիմանէ աւասիկ ըզքեզ բերան քո եւ ոչ ես .
Ահա բողոք բարձեալ չըրթունք քո հակառակ քեզ վրկայէն :
Իսկ զիմորդ, մի՛ թէ յառաջ քան զազգ մարդկան ծնեալ իցես, (1)
Կամ յառաջ քան ըզերինս եւ քան ըզբլուրս հաստատեալ,
Կամ ըզսատգամ Տեառն լուեալ գոլ խորհըրդոց նորին տեղեակ :
Զինչ է զոր դու գիտիցես, եւ մէք չիցեմք նոցին գիտակ .
Կամ դու զինչ խմանայցես, որոց իցեմք մէք անխմաստք .
Գոյ եւ ի մեզ ծեր հինաւուրց երիցագոյն քան զհայր քոյին .
Սակաւս իսկ քան զոր մեղարըն տանջիս, զի՛ մեծաբանես .
Եւ ընդէր սիրտ քո յանդըգնեալ եւ լրկնեալ աչք քոյին հրաշէկ,
Ըզգայրոյթ սրբամբտութեան քո առաջի Տեառն թափես,
Զըրոյց այդպիսի ի բերանոյ քումմէ հանեալ .
Իցէ՛ իսկ ոք լեալ անարատ, լեալ ոք արգար կանանցածին .
Զի թէ սրբոց իսկ գոյ գայթեւ, զի թէ երկինք յաջրս նորա
Զեն սուրբ, չեն անարատ, թող թէ այր գարշ եւ այր անսուրբ,
Որ ըմպէ անօրինեալ ըզմեղս հանգոյն իմն ըմպելոյ :
Պատմեցից քեզ, Յոր, եւ լուր, զոր ինչ տեսի պատմեցից քեզ .
Զի խմաստունք ոչ լուեն որ ինչ ի հարց իւրեանց ուսեալ,
Որոց երկիրս այս տըւաւ երկիր անկոխ յօտարածնաց : (2)

(1) Այսինքն՝ մի թէ երիցագոյն գոլով քան զազգս մարդկան՝ ուսեալ իցես զառնայն ինչ 'ի փորձոյ, և հմտացեալ երկայնաւորքք քան զմեզ. կամ թէ դո՛ւ ինքն իցես խմաստութիւն, ծնեալ յառաջ քան զերկիր առնել և նախ քան զանգունդս գործել, որպէս յԱռակսն Ը. 25 :

(2) Ահնարկէ յիմաստունս աշխարհին իւրոյ, որ չէ ևս զառաճեալ էր 'ի մօլորութիւն յաճախութեամբ եկաց օտարածնաց :

Ամենայն կեանք ամպարը շտի հոգովք, եւ ամբ նորա թըւեալ. (1)
 Գուժէ հանապաղ եւ սպառնայ մահ յունկըն նորա.
 Ի կարծել զանձն յապահովի՝ դայ հասանէ նրմա վըտանդ.
 Ի խաւարի կայ շուրջ պատեալ ի սուսերաց անխուսելի,
 Գիտէ զի գէշ անգեղաց է սպառաստեալ ի կերակուր.
 Անձկութիւն եւ արհաւիրս ազգէ ի սիրտ իւր օր մըթին,
 Զարհուրի զերդ զօրովար յառաջակաց տապաստ անկեալ.
 Զի ձեռս ընդգէմ Բարձրելոյն ամբարձ, ի Տէր ընդվըղեցաւ,
 Ի Թանձրութիւն վահանի իւրոյ յանդուգն ասպաստանեալ,
 Ճարպոյ զակամբ նորին եկեալ, սուր երկասյրի յազգեր իւրում:
 Ի տունս անշէնս եւ ի քաղաքս կործանեալս բնակեացէ,
 Ի շեղակոյտս քարանց տուն եւ տեղի իւր սպառաստեալ.
 Մի մեծասցի եւ մի մնասցեն ինչք իւր ի բուռն անկեալ հինկց.
 Մի ծագեացէ նրմա արեւ, եւ մի արմատս արկցէ յերկիր.
 Խորշակահար լիցի բողբոջ իւր ծաղկընկէց տերեւաթափ.
 Մի յուսասցի կեալ, ի սնոտիս յոյս իւր նրմա պատահեացէ.
 Հարեալ կըտրօն իւր գեռաբոյս անկցի ի սայր մայրեւորի,
 Եւ շառաւիղ նորա մի եւս բըղկեացէ վերընձիւղեալ.
 Կըթեցի տարաժամ զերդ խակակութիւն ժանգաւար,
 Իբր ըզծաղիկ ձիթենույ թօթափեացի մըրըկատարափ:
 Զի բարձցէ մահ ի յերկրէ ըզխշատակ ամպարը շտի,
 Եւ այրեացէ հուր ըզյարկ կաշառառուաց բոցակիղեալ,
 Զի ամպարիշտ երկնէ չարիս, եւ կրէ ի ծոց իւր նենգութիւն:

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

Զայրացեալ ՚ի բանից բարեկամացն սիրտ Յորայ, ողբայ
 սրտառոշ զըշուստոքիւն իւր և զտարապարտ վշտակոտքիւն ՚ի
 դիւեկն, զՍատուած ՚ի վկայոտքիւն կոչելով ամբոտքեան իւրոյ ՚ի
 մեղաց մեծաց, հանդերձ երկիւղիւ ՚ի դատաւարանաց նորա:

Կրկնեալ անդրէն Յորայ ասէ.

Բազում ինչ այդպիսի բազում անգամ լըւեալ է իմ,
 Որպիսիս դուք ինձ բարբառիք մըթիթարիչքըդ գըժպըհիք:
 Այլ դուցէ իսկ արդեօք ճամարտակեալ բանից վախճան.
 Կամ թէ դք Թախանձիցէ՞ զքեզ ի խօսել ո՞ր Եղիփաղ:
 Մարթէր եւ ինձ խօսել ընդ ձեզ թէ իբրեւ զիս էիք եւ դուք.

(1) Ճշմարիտս իմաստասիրէ զամպարը շտաց, այլ սխալէ՝ ՚ի Յոր զանարկու-
 թիւնն առնելով:

Այլ կամէիք զի եւ ես կըծանէի ըզձեզ բանիւք,
 Զի շարժէի եւ ես ըզգլուիս իմ ի վերայ ձեր իբր ըզձեզ.
 Այլ որչափ գոյր յիս զօրութիւն՝ ոչ խնայէի շուրթն ի սփոփանս:
 Իսկ ի պէտս ում արդ խօսեցայց, զի ցաւք իմ ոչ փարատեսցին.
 Բայց մեղմասցին ինչ արդեօք, նըւազեսցեն եթէ լռիցեմ:
 Հարայ կարեմէր, փրտեցան վէրք իմ խղիւսայթեալ.
 Հակառակ ինձ այնոքիկ կացեալ այժմիկ ի վկայութիւն,
 Յարուցին ինձ ոսոխ ըզսըտութիւն կըշտամբել զիս:
 Ոտն ի վերայ իմ տրուիեալ, կըրճաէ ընդդէմ ինձ զատամունս.
 Տեղան յիս նետք հինից նորա, տիգօք աչաց խաղայ զինեւ.
 Հարեալ ի ծնօտս արագարագ, լինիմ կոխան ամենեցուն. (1)
 Քանզի մատնեաց զիս Տէր ի ձեռս անիրաւին լըքեալ ի սպառ, (2)
 Ընկէց ի մէջ ամպարըշտաց, եւ շուրջ պատեալ պաշարեն զիս.
 Մինչդեռ ի խոր խաղաղութեան կայի, նըստոյց զիս ի մոխիր.
 Բուռն ըզվարսից իմոց հարեալ փետեաց, կացոյց զիս նըշաւակ
 Եւ խոցոտեն զերիկամունս իմ անխընայ նետք եւ նիզակք.
 Ի խիտառխիտ հարուածոց յերկիր ընդերք իմ հեղանին.
 Քուրձ իմ ընդ մորթ իմ մածաւ ի յարձակել յիս հըզօրաց.
 Խարշեցան դէմք իմ ի լալոյ, եւ լոյս աչաց իմոց շիջաւ,
 Ի վերայ արտեւանաց իմոց ըստուերք մահու բազմեալ:
 Սակայն չէր իսկ եւ չէր ինչ անիրաւ յիմում ձեռին,
 Եւ աղօթք իմ առ Աստուած ելանէին ընդունելի:
 Մի դու մի ծածկեր, երկիր, զարիւն մարմնոյ իմոյ հեղեալ,
 Եւ մի տեղի տար ի քեզ աղաղակի իմոյ թաքչել.
 Ահա յերկինս է վըկայն իմ, եւ սըրտագէտն իմ ի բարձունս.
 Հասցէ աղերս իմ առ նա, կաթեսցէ ակն իմ արտասուս.
 Այլ իցէ թէ դատաստանք ի յատենի անդ առնիցին
 Որպէս յերկրի աստ ոսոխ ընդ ընկերի դատախաղեալ.
 Ամբ ինձ թըլուվ սակայն հասին, եւ հուսընդհուպ սահեալ անցցեն.
 Եւ գնացից ընդ ճանապարհ անդարձ յահեղն անդր ի յատեան:

(1) Զդառնութիւն նախատանացն սցսուիկ պլաբանէ:

(2) Ակնարկէ աստ յայտնապէս ի դէն փորձիչ ըստ մեկնչաց, որք եւ զառաջնոց տողիցն ի նա տան զհայեցումն. զի զոր ասէն Յոր յարուցեալ զստութիւն ի վերայ ոսոխ, զնոյն ինքն զստութեանցն հայր իմանան զստանայ:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

Բողոքի սատանօր Յոր զըշուառութիւնէ իշրմէ, և ցանկայ մա-
հոռ. գանգաւորի զնախատչաց իշրոց և զհարստահարողաց, և
յանդիմանէ զանիրաւոշքիւն բարեկամացն՝ որ այսոռ կեօքս հա-
մարեիս սահմանեալ զվարձ արորարոյ :

Հողմավար կորնչիւմ, մըրըրկօրէն վարեն զիս վիշտք.
Կարօտիւմ գերեզմանի, կոչեմ զօրհաս եւ խուլ է ինձ.
Տառապիւմ կողկողիւմ, եւ ոչ գիտեմ զինչ գործեցից.
Օտարք ըզգոյս իմ գողացան, եւ ձեռք բնաւից ինձ ի հարուած.
Դարձ Տէր դարձ առ իս, փըրկեա զիս ի բանից տարապարտուց.
Ձի ի սըրտից իւրեանց ի բաց հալածեցին զիմաստութիւն, (1)
Կորակոր ի սաստէ քուսմէ յամօթ լեալ կարկեսցին,
Եւ պատմեսցեն իրերաց՝ խարեալք խըղճիւ՝ զամօթ իւրեանց :
Նըւաղեցան անձկանօք աչք իմ ըզհետ որդւոց հալեալ,
Ի բամբասանս եղէ ազգաց, եղէ նոցա ծաղը եւ ծանակ.
Աչք իմ շացան ի ցամանէ՝ թըշնամանեալ յամենեցունց.
Չարմանք կալցին ըզճըմարիտս, արդարն ընդդէմ անօրինին (2)
Բողոք բարձեալ իրախուսեսցէ, գնասցէ ուղիւ զիւր ճանապարհ :
Բայց դուք փոխեալ աղէ զբարբառ, եկայք ի յիս յարեցարուք.
Ձի զանիրաււս բարբառիք, եւ չիք ի ձեզ ճըմարտութիւն :
Անցին աւուրք իմ շարաւով, պայթեան երակք սըրտի իմոյ.
Ըզգիշեր ինձ տիւ եգի, սպասեմ լուսոյ ի խաւարի.
Այլ ի զուր, զի ըյս մերժեալ յինէն, դըժոխք են ինձ տուն,
Եւ ի դըժոխս անդ ի միգի ինձ տարածեալ կան անկողինք.
Ըզմահ ինձ հայր կոչեցի, զորդունս եւ զեղը ինձ մայր եւ քոյր.
Ուր է արդ յոյսն իմ, ուր տեսից այսուհետեւ ըզբարութիւն.
Ի դըժոխս ընդ իս թերեւս իջցեն ի խորս ի միասին,
Կամ իցէ թէ անդ ընդ իս գայցէ բնակել խաղաղութիւն :

(1) Ահնարկէ յերեսին բարեկամս իւր, որք ոչ իմացեալ զխորհուրդս իմաստու-
թեանն Աստուծոյ՝ պարտաւոր պատժոցն այնոցիկ առնէին զնա, վասն որոյ ապա
յամօթ եղեն յանդիմանեալ ի Տեառնէ :

(2) Այսինքն զարմացին ճըմարտասէրք ընդ հալածել անօրինին զարդարն, և
սա ընդդէմ նորին բողոքեսցէ. և յանգէտս իսկ խորհրդոցն Աստուծոյ՝ որ թողա-
ցուցանէ ի վերայ նորա զհալածանսն, արիանայ գնալ անտանրիւր զճանապարհ
իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

Դարձեալ վերադառնալ կշտամբէ Բաղդաատ զՅոր, համարելով զհա-
յաւորոշհասնալ իբրեւ զամսարիշտ՝ զորոյ նկարագրէ զանեծս :

Կրկնեալ անդրէն Բաղդաատայ սաւքեցւոյ ասէ .

Մինչեւ ցերբ ոչ հանգարտես, լռեա զի մէք բարբառեսցուք .
Ընդէր հանգոյն չորքոտանեաց կամք առաջի քո համր եւ լուռ,
Եւ դու մըխեալ բարկութեամբ ոչ դադարես ի խօսելոյ :
Մի թէ անշէն մնայցէ երկիր, եթէ հասցէ քեզ մեռանել .
Կամ թէ լերինք սասանեալ ի հիմանէ տապալեացին :
Շիջի ճըրագ ամպարըշտի, բոց նորա մի ճաճանչեցէ .
Ճօճեալ ընդ յարկ իւր ի յերեր դարձցի ջահից լոյս ի խաւար,
Աղօտաջահ առկայծեալ մի եւս արկցէ նրմա նըշոյլ .
Սըխալեցէ խորհուրդ նորա, իւ խիղախէրըն ճոխաճեմ .
Գըթեցէ ոսն իւր յորոգայթ, անկեալ շողեալ ի թաղարդի .
Հէնք ի վերայ նորա հասցեն ծարաւայոյժք յառ եւ յապուռ . (1)
Ձի թաղուցեալ կան նրմա տոռուք յերկրի աներեւոյթք,
Եւ ի վերայ շաւղաց նորա անկեալ կալանք շուրջանակի .
Ընկիճեցէ նրմա ահ, սարսափ դոտիւք իւրովք սլատեալ .
Կըթուցեալ ծունկք իւր ի սովոյ, կործան ի վիհ անկցի ի խոր .
Կերկցէ մահտարաժամ յափըշտակեալ ըզգեղ նորա,
Վարեցի ի յարկաց նորա ի բաց բըժըշկութիւն .
Տիրեցէ անդանօր մահ իբր ի յարկի իւրում բնակեալ .
Եղծցին ի ծուխ ծըծըմբոյ վայելութիւնք տան նորա . (2)
Արմատք նորա ի ներքուստ ցամաքեցին շուրջ արձակեալք .
Եւ ի վերուստ թօթափեցին հունձք նորա չեւ հասկահասունք .
Բարձցի յերկրէ յիշատակ իւր կորկցէ սպառըսպուռ,
Մի ի վերայ երեսաց երկրի անուն իւր յիշեցի .
Մերժեցի ի լուսոյ խորասուզեալ ի խաւարի,
Անծանօթ յաղգի իւրում կեցցէ նըժդեհ իբր եկ օտար .
Արտաքսեցի ի տանէ, եւ բնակեցեն այլք ի նորայն :
Ողբս առեալ ի վերայ նորա յեափնք հեծեծեցեն,
Առաջնոց նորա ասլեալ թէ ա՛յս են տունք ամպարըշտաց,
Եւ ա՛յս տեղի այնոցիկ՝ որք ըզՏէր ոչ ճանաչիցեն :

(1) Ահնարկէ 'ի յեւրեղակս աւարառուս յանջողւոյ Սրաբիոյ :

(2) Եւ միւրոյ և այլոց սաստկահոտ դեղոց ծխունք առ 'ի սրահել յապականու-
թենէ ժանտախտի զբնակարանս :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Բողոքե աւտանօր Յոր զանողորմ դատողութիւնէ յարեկամացն,
և հաստատե՛ զի վիշտք իշր ոչ առ ՚ի պատիժ մեղաց տուեալ էին
ևս ա ՚ի Տեառնէ, այլ ըստ գաղտնի խորհրդոց նախախնամութեան
նորա. նկարագրէ գղժնդակութիւն աղետիցն իշրոց, և զբողոք
լքանել իշր յամենեցունց. և քաջաւերի ՚ի յոյս յարութեան:

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

Մինչեւ յերբ աշխատ առնէք զիս, մինչեւ յերբ խախտէք բանիւք.
Մինչեւ յերբ նետիւք շրթանց մարտ ընդ հիբիս տայք անողորմ.
Թէ ոչ ի դէպ ինչ խօսեցայ, թէ մօլորել մօլորեցայ,
Զի՞ ձեզ ընդ այն, զի՞ ձեզ թէ զկայ մօլորութիւն իմ յիս առցէ.
Զիք լուտանաց ձերոց տեղի եւ յիմ վերայ մեծաբանէք.
Այո՛ եհար զիս Տէր եւ զձեռն իւր ի վերայ իմ ծանրացոյց,
Այլ ոչ ի վրէժ մեղանաց, ոչ ի պատիժ պատուհասի:
Ծաղր աւասիկ եղէ բնաւից, սակայն առ ո՞ կալաց բողոք.
Աղաղակեմ, եւ չիք ուստեք ինձ դատաստան, չիք որ լըսէ.
Շրջապատեալ կամ իսլաւաւ, չիք ինձ ուստեք ելք փախըստի.
Կապտեաց ըզփառս իմ վերացոյց Տէր ի գըլսոյ իմմէ զպըսակ,
Պարուրեաց շուրջանակի, եհատ ըզյոյս իմ զամենայն,
Եւ կորեայ իբրեւ ըզճառ խըլեալ յերկրէ արմատաքի:
Բոցով սրբամըտութեամբ վառեալ՝ վարկաւ զիս իւր ոսոխ.
Հէնք նորա ի վերայ իմ խաղացին համանգամայն.
Կալան ըզճանապարհս իմ պատեցին դարանակալք.
Եղբարք իմ խոյս ետուն յինէն, եղէ նոցա բնաւ անծանօթ.
Բարեկամք իմ անողորմք ըզգութ իւրեանց ինձ փակեցին,
Անգոսնեցին զիս մերձաւորք, ծանօթք զանուն իմ մոռացան.
Աղախնեայք իմ եւ դրացիք զիս ընդ օտարս համարեցան,
Այլազգի յաջըս նոցա թըլիմ, եւ ոչ ճանաչէն զիս.
Ըզճառայ իմ կոչեցի, եւ ոչ լըւաւ ձայնի իմում.
Աղաչէի ըզկին իմ, աղերս շրթունք իմ հեղուին.
Կոչէի ողորմաբ ձայնեալ զորդիս հարձից իմոց,
Այլ եւ նոքա յուրաստ կացեալ զինէն՝ անէծս ինձ կարգային:
Գարշեցան եւ մըտերիմք իմ յետս ի բաց կացին յինէն.
Եւ զոյս եսըն սիրէի, նոքին իսկ ինձ եղէն ոսոխք:
Փըտեալ մարմինքս ընդ մօրթով, ոսկերք ընդ մօրթ իմ կըցեցան.
Զատամանց իմոց ըզպար պատեն շրթունք երթեացեալք:
Գըթացարուք յիս բարեկամք յողորմ ի գութ շարժեցարուք,

Ձի ձեռքն Տեառն եհար զիս, զի ձեռքն Տեառն յիս մըխեցաւ. (1)

Ընդէր եւ դուք զիս հալածէք, չիցէք մարմնովք իմովք յագեալ:

Ո՛ր տայր ըզբանս իմ զայսոսիկ արձանագրել ի մատենի, (2)

Գրչաւ երկաթեալ ի կապարի զնոսա գրոշմեալ,

Կամ քանդակել ի վիմի ի վկայութիւն յաւերժական.

Ձի կենդանի է եւ հըզօր, որ լուծանէն զիս յերկիր, (3)

Յարուցանել անդրէն ըզմորթ իմ որ կըրեաց զայս ամենայն.

Ձի զսոյն դարձեալ ըզգեցայց, եւ տեսցեն աչք իմ այսոքիկ (4)

Ձամենակալն որ եցոյց զայս ամենայն ինձ ըզգաղտնիս:

Իսկ տակաւին թէ յամառեալ սընդիք լինել յիս դամադիս,

Երկերուք. զի վրէժ ընդդէմ անօրինաց հասեալ գայցէ,

Եւ ապա գիտացեն թէ յ՛ր դիմեալ գընան ի վիհ:

ԳԼՈՒԽ Ի

Սովիարս առ փոքր մի շարժեալ ՚ի բանից Յորայ, նկարագրէ դարձեալ ՚ի կշտամբանս նորին զկեանս սակարշտաց հանգոյն իմն կենաց նորա:

Կրկնեալ անդրէն Սովիարայ մինեցւոյ ասէ.

Ոչ այսպէս կարծէի բարբառել քեզ ընդդէմ մեր զայդ.

Իմաստնագոյն ես դու քան զիս, եւ լուայց խրատուցդ ակնածու.

Սակայն հոգի իմաստութեան տացէ ընդ իմ պատասխանի: [Թեամբ,

Մի թէ այժմ գիտացեր, այլ անգըստին ի սկըզբանէ՝

Յորմէհեռէ եղեւ մարդ՝ չիք ուրուք զայդ անգիտացեալ,

Ձի սուղ են փառք ամադարըշտաց եւ վաղանցիկ վայելութիւն.

Եթէ խարոյկ զոհից նորա մինչեւ յերկինքս բարձրացի,

(1) Այսինքն զի եթէ ձեռն Տեառն հարկանէ զիս, սակայն առ ՚ի սիրոյ են հաւրածք նորա և վասն բարեբարեւոյ ինձ. իսկ դուք անգթութեամբ յիս յարձակեալ, ոտնհար լինիք ՚ի վերայ թշուառութեան իմոյ և նախատէք զիս:

(2) Գրչաւ երկաթեալ գծելով ՚ի կապարի սովորութիւն էր գրել նախնեաց, և մի յայլ և այլ եղանակաց գրելոյ առ նոսա: Արդ ցանկայր Յոր այսու օրինակաւ կամ գրոշմելով ՚ի վիմի արձանագրել զկենդանի հաւատս իւր ՚ի փրկիչն ամենեցուն, ՚ի յոյսն յարութեան մարդկան, և ՚ի վարձատրիչն համբերութեան արդարոց:

(3) Հաստատէ բանիւս զճշմարիտ վարդապետութիւն յարութեան մարմնոց, զի նոյն այն մարմինք իւրաքանչիւրոց յարիցեն նորոգեալ որովք կեցինն:

(4) Ոչ ոք, ևս և զկնի շնորհացն Քրիստոսի, յայանագոյն քան զայս խօսեցաւ զյարութենէ մարմնոց և զաստուածատեսութենէ արդարոց: Յաւելու սուրբն Աւգոստինոս նկատել ՚ի բանս յայս և մարգարէութիւն իմն զմարմնաւորութենէ որդւոյն Աստուծոյ, զոր մարմնոյ իսկ աչօք տեսանելոց են արդարք:

Պատարագք իւր դիզագէզ թէ մինչեւ յամպրս մերձեցին,
 Յորժամ թուիցի նրմա անքոյթ անվրտանդ բախտ իւր հաստատեալ,
 Յայնժամ ի սպառ կորիցէ, եւ ասացեն տեսողք ապշեալ
 Թէ ո՞ւր է նա. որպէս զերազ անիր ընդ այդն խուսափեաց,
 Թըռեալ արագաթեւ իբր ըզտեսիլ գիշերական.
 Այն որ ետես ըզնա ոչ եւս յաւելուցու հայել ի նա,
 Եւ ոչ տեղի նորին ուր կայրն ծանիցէ ըզնա տեսեալ:
 Սատակեսցին որդիք նորա, ձեռք իւր չարեօք բորբոքեսցին. (1)
 Յագեալ յախտից մանկութեան՝ իջցեն ոսկերք նորա ի հող:
 Թէ քաղցրացի ի բերանի իւրում առ վայր մի չարութիւն,
 Թէ թաքուցէ ի ներքոյ վայրիկ մի զայն լեզուի իւրոյ,
 Եւ ի մէջ կոկորդի իւրոյ թէ զնա խնայէ ի կուլ,
 Այլ ի լեղի այն իժի յորովայնի իւրում դարձցի,
 Եւ փրսխեսցէ նա զմեծութիւնըս ժողովեալըս զըրկանօք.
 Յերկամանց նորա զայն հրեշտակ ի դուրս կորզեսցէ.
 Ծըծեսցէ նա զթոյն վիշապաց, հարցէ ըզնա լեզու օձի. (2)
 Մի տեսցէ զկիթ արօտական, մի զբուլիս մեղու եւ ըզկողոյ:
 Զուր տարասպարտուց ի մթերս ընչից վաստակեսցի,
 Իբրեւ ըզխատ ինչ անծամ չըկարացցէ ըմբոշննել զայն.
 Զի զտունըս տըկարաց բազմաց արար հիմնայատակ.
 Յափըշտակեաց յարկս ի յաւար՝ որ ոչ էին իւր ձեռակերտք.
 Եկեր անյագ, այլ կերակուրն այն մի լիցի նրմա ի սնունդ.
 Զիք ինչ օգուտ ի ստացուածոց ազահութեամբ մըթերեւոյ:
 Մի ծաղկեսցէ նրմա ուռ, եւ մի սըտուզ տացեն ուղէչք.
 Յորժամ ահա լի շտեմարանք իւր թըւիցին, հասանէ սով.
 Տաղնասկեսցի թէ զիարդ բուժեւ ըզքաղց իւր կարիցէ:
 Յաւս ըզնովաւ արկցէ դառնինըս Տէր ի սաստ սըրամըտութեան,
 Եւ մի յարիւնախանձ երկաթոյ խոյս կարասցէ տալ.
 Խոցոտեսցէ զնա ի տարափ նեալից աղեղն սըղընձի:
 Երկիւղ ի յարկըս նորա շըրջեսցի ճեմ առեալ ի տուէ,
 Եւ արհաւիրս ըզնովաւ արկցեն աստեղք ի գիշերի.
 Խաւար ըզնա շուրջ սլատեսցէ, կերիցէ զնա հուր աննըշոյլ. (3)
 Ղօղեալ ի տան իսկ թէ կայցէ, երկինք զաղունս իւր յայանեսցեն,
 Եւ երկիր կացցէ չարեաց նորա վըկայ եւ գատախաղ. (4)

(1) Ախտք և յոռութիւնք ամպարշտաց ընդ նոսա ծերանան, և ընդ նոսա իջան ենն ի գերեզման:

(2) Ամպարիշտ ի յափշտակել զինչս աղքատաց՝ իբր թէ զարիւն նոցա որպէս զթոյն օձի և զվիշապաց ծծէ ի վնաս իւր:

(3) Մերս ունի հուր անշէջ, այլք ի թարգմանութեանց ունին աննըշոյլ անլոյս, ընդ որով սուրբ Հարք իմանան զհուր դժոխոց:

(4) Հանգոյն ամին ի գիրս Խմաստութեան Ե. 21. Պատերազմեսցի խառն ընդ նմա և աշխարհս առ անգգամս:

Հասցէ օրհաս, եւ զտուն նորա կորուստ ի սպառ աւերեսցէ.
Այս է բաժին ամպարըշտի, եւ այս նըմա վարձ յայցելուէն:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Անբասիր իմն առնէ Յոր գրատաւտան բարեկամացն, մեղա-
պարտ 'ի վերին երեսս փասն ետրանշան արկածիցն երևելոյ. և ա-
պա հետագօտէ գրատաւտաւ ամպարչտաց ոմանց 'ի վերայ երկրի
յաջողելոյ, և պատասխանէ պատրաստեալ ետցա զկորուստն յա-
շիտենից, և 'ի յաջողութենէ անտի ետցա զհետ բերեալ զի վիշտք
և արկածք ոչ միշտ պատուհասք են մեղաց:

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ.

Երանի՛ թէ մի լինէր ինձ ի ձէնջ այդ ըստիտիութիւն.
Լուարուք լուարուք բանից իմոց, ներեցէք ինձ զի խօսեցայց,
եւ ապա թէ ծաղը ըզբանս իմ՝ արարեալ այսպանիցէք:
Ոչ վայրասպար ինչ կըշտամբանքս ինձ պատահէն ի մարդկանէ.
Եւ զհարդ ի լուր խօսիցըդ կարիցեմ կալ անտըրտում:
Յիրաւի կայք զարմացեալ գէտակն ի յիս ձեռն ի ծնօտի.
Իմ իսկ յածել ըզմըտաւ սասանի սիրտ, եւ տաղնապիմ
Զի բնաւ ընդէր ամպարիշտք ի մեծութեան կեան յօրացեալք, (1)
Ի բազմերամ բերկրեալ յորդիս, շուրջ սպար առեալ ի սերընդոց.
Տունք նոցա յաջողեալ, ոչ երկեղուկ նոցա ուստէք.
Չեն ի վերայ նոցա հարուածք, ոչ պատուհաս ինչ ի Տեառնէ.
Արջառ նոցա ի մըսրի ոչ սըխալէ ի ծնընդէնէ,
Ապրեալ յըղի նոցա եւ ոչ վըխալեալ զերկունարն տալ ի լոյս.
Գընայ նախիր ի դաշտի իբր ըզխաշինարն բազմահոյլ.
Մանկունք նոցա՝ առեալ թըմբուկ եւ քնար՝ պարեն ի ձայն երգոց.
Եւ կատարեալ աւասիկ ի բարութեան ըզկեանս իւրեանց,
Ի շիրիմըս հոյակապս այժմիկ նընջեն խաղաղութեամբ,
Ոյք ասէին ցըՏէր՝ ի բաց կաց ծառայել քեզ ոչ կամիմք.
Եւ ոչ փոյթ ինչ է մեզ ըզճանապարհըս քո գիտել.
Զինչ օգուտ թէ ծառայեմք քեզ, զինչ իսկ շահ թէ զքեզ պաշտեմք:
Սակայն քաւ լիցի ինձ գնալ ի ճանապարհս ամպարըշտաց,
Որոց չեն անկապուտ եւ ոչ ի ձեռս իւրեանց բարիք.
Զի ահա ճրագ ամպարըշտաց շիջցի, հասցէ նոցա կորուստ.

(1) Եթէ ամպարչտաց պահին պատուհասք յերկրի, որպէս Սովիար համա-
րեալ և դատապարտէր զՅոբ, ընդէր ապա գոն ասէ և ամպարիշտք յաջողեալք և
բարեբաստիկք:

Կալցին երկուք ըզնոսա յաստուածաստաւ բարկութենէ .
 Եղիցին որպէս փռլի յափըշտակեալ ի մըրըրկէ ,
 Իբրեւ ըզյարդ առաջի հողմոյ վարեալ հալածական :
 Տացեն որդիք նոցա ըզվըէժ հայրենի , Տէր խընդրեսցէ զայն .
 Աչք նոցա զըստառումն զաւակի իւրեանց տեսցեն ,
 Եւ զբաժակ սըրտմըտութեան նորա արբցեն ի յապայս .
 Զի՞ զտանէ իւրեանց փայթ իցէ նոցա թէ ստառիցի , (1)
 Թէ ժամանէ օրհաս եւ զթիւ ամաց նոցա թէ կարճատէ :
 Կարիցէ՞ որ սահմանել նրմա օրէնքս տեսչութեան ,
 Այնմ որ դատի ըզտիւզերս , որ խնասանոց բաշխէ հանճար .
 Սա ի կենաց թէ աստ զրաւի բարեկեցիկ եւ յաջողեալ ,
 Որովայն իւր լի ճարպով եւ ուղղալից ոսկերք նորա ,
 Նա թէ փակէ զաչս առ վըշտին սովալըլուկ անդ եւ թըշուառ ,
 Իջցեն ի հող առ հասարակ եւ ծածկեսցէ երբ ըզնոսա :
 Արդ ասացէք որք անիրաւ դատաստանաւ յիսդ յարձակիք .
 Ո՞ւր ապարանք արքունիք , ո՞ւր իցեն յարկք ամպարըշտաց .
 Նըշանօք նոցա հարցէք , եւ ասացեն ձեզ անցաւորք .
 Յօր կորըստեան իւրոյ ճեպի , յօր բարկութեան վարեսցի չար .
 Ո՞ զճանապարհս նորա կարողացի պատմել նրմա ,
 Եւ ո՞ հատուցանել որ ինչ գործերն կարացէ .
 Իջցէ ի գերեզման եւ տըքնեսցի ի տապանի .
 Քաղցրացին նրմա անդ ի մահի՞ճ խի՞ճք հեղեղատի . (2)
 Երթիցէ զհետ նորա ամբոխ , յառաջընթացք նրմա անթիւք .
 Եւ զի՞ անփէք զիս սընտաեօք , զուր ինձ ընդ ձեզ է դադարել :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Հաստատեալ դարձեալ Եղիսիսգ՝ պատռահաս 'ի Տեսունե հասեալ
 զփիշտս Յորայ , ցոցանկելով զի Աստուած ոչ փայրապար տանչէ
 զոր , եւ յանդգնորիշն համարեալ դնել այլ ինչ պատճառս այնմ
 յաստուածակոյս կողմանէ , զհետ բերէ զմեղապարտորիշն Յո-
 րայ . յորդորէ զնա ապա 'ի խոստովանորիշն աստուածախնամ
 տեսչութեան , եւ խոստանայ նմա հատուցոյմն 'ի Տեսունե 'ի դառ-
 նալ նորա :

Կրկնեալ անդրէն Եղիսիազու թեմնացւոյ ասէ .

Ո՞չ ապաքէն Տէր է որ սոյ զխնաստութիւն եւ ըզհանճար .
 Եթէ էիր դու անարատ , եթէ ի գնացըս քո ամբիծ ,

(1) Զի եթէ չէր պատրաստեալ ամպարըշտաց կորուստ 'ի յապայս , թեթեւ ինչ լինէր նոցա պատուհաս սպառել զաւակի նոցա :

(2) Ի սորս երկրի եւ 'ի նկուղս սովորութիւն էր առ նախնիս թաղել խառն 'ի խառն զգիւղունս , ընդ որ ուղիք եւ հեղեղք անցանէն :

Զի փոյթ էր Տեառն եւ զինչ օգուտ ի հարկանել ըզքեզ ցաւովք,
Առ ահի թերեւս ըզքեզ այսպէս խրտուիւ դատեալ խրատէ.
Ոչ ասլաքէն վասըն մեղաց քոց եւ անթիւ չարեաց պատժեալ:
Զի գրաւ յեղբարց քոց ի կարիս նոցին առեր տարասլարաուց, (1)
Եւ զորքս պարտ էր քեզ ծածկել՝ զերծեր զըզգեստ դու ըզմերկոց.
Զուր ծարաւեաց ոչ արբուցեր, ըզքաղցելոց հատեր ըզհաց.
Ան առեր երեսաց առ ի թիւրել ըզգատաստան,
Զիրաւունս այրւոյն ժըխտեալ, արարեալ զորբըն դատափետ:
Վասն այնորիկ պաշարեցին ըզքեզ ահա շուրջ որոգայթք,
Տագնապք եւ արհաւիրք հասին յանկարծ ի քո վերայ,
Մինչդեռ դու ոչ կասկածէիր թէ ծածկեսցէ ըզքեզ խաւար,
Թէ զբօսանք եւ ալքք զեղցին ըզքեւ հեղեղատեալ:
Որ ի բարձունսն է մի թէ ոչ տեսանիցէ նա զամենայն.
Նա աւանիկ խոնարհէ զամբարտաւանքս կործանեալ.
Եւ մի ասիցես թէ զի ծանեաւ հըզօրն ի ստոր,
Կամ թէ աղօտ իբր ի միգի զառ ի ներքոյս երկնից դիտէ.
Զի թէպէտ ամպք ծածկոյթ նորին, թէպէտ ընդ ծիր երկնից չըրջի,
Այլ տեսանէ զամենայն, այլ զամենայն ինչ ճանաչէ:
Ընդ շաւիղս յաւիտենից գընալ թերեւս կամիցիս. (2)
Որք կոխեցին զայն ամպարիշտք՝ կորեան յուղիսից յափըշտակեալ.
Որք ասէին զի արասցէ մեզ Տէր, կամ զինչ կարիցէ տալ.
Սակայն նա ինքն ելից բարեօք ըզմուտ եւ զելլս նոցա,
Եւ ինքեանք ոչ ծանեան ըզնա. այլ քաւ յինէն խորհուրդ նոցա.
Տեսեալ արդարոց ծիծաղեցան ըզնոքօք.
Տեսեալ անարատին եւ զամպարիշտն արհամարհեաց.
Զի յարկ նորա կործան անկեալ, հուր ըզմնացորդ նորին եկեր:
Բայց աղէ յանձն արասջիր ըզքեզ ի ձեռքս Բարձրելոյն,
Եւ մի վրիպեսցի ի նա ինքն յոյս քո հաստատեալ.
Հապա ընկալ եւ ի սըրտի քում ըզպատգամբս նորա գիր:
Եթէ առ ոտըս նորա անկցիս դարձեալ խոնարհեալ,
Եւ ի յարկէ քումմէ հեռի ըզչարութիւն մերթեալ ի բաց,
Լիցիս յամրի եւ իբր ի վէմ նըստցիս ձորոյն Սովիերայ, (3)
Եւ լիցի ամենակալն ընդ քեզ ընդգէմ թըշնամեաց քոց.

(1) Ոմանք հարցուածոյ պայմանաւ իմանան զբանքս՝ որ արդարեւ ծանուցք են, եւ դժուարին է թէ ի հաւանութենէ մտաց ասիցէ զայնս Եղիփաղ. որ ի ԳԼ. Դ. զհակառակն վկայէր: Այլ մարթ է կարծել ևս, զի ներելովն Աստուծոյ առ ի փորձ արդարոյն՝ զառածանիցի նա վիճարանելով մինչև ի դժնդակ զըպարտութիւնս յայտոսիկ, այնու եւթ վրիպակ դատմամբ՝ զի ոչ տանջիցէ Տէր զանմեղն:

(2) Ընդ շաւիղս՝ զոր ի սկզբանէ հետէ կալան ամպարիշտք և կորեան. բայց յուղիսիցն յափըշտակեալ կորնչել նոցա՝ ակնարկէ ըստ ոմանց ի կորուստն Եղիպտացւոց ի ծովն Կարմիր:

(3) Այսինքն լցցիս օսկւով, զի ի Սովիեր բովք են օսկւոյ ազնուի:

Լըցուսցէ ըզքեզ գանձիւք զեղեալ ոսկւով եւ արծաթով,
Եւ համարձակ լիցի հայել քեզ ի յերկինս յայնժամ առ Տէր .
Յայնժամ լուիցէ քեզ յաղաչել քում, հատուսցէ զաղօթըս քո .
Դարձուսցէ զյարի քո ի քեզ, ծագեսցէ լոյս ի գնացըս քո .
Զի խոնարհեալ եւ խոստովան լեալ ասացեր թէ հպարտացայ .
Զի փրկեացէ Տէր զանմեղն եւ ըզխոնարհն ակընկորեալ,
Եւ ասարեսցի սըրբութեամբ ձեռաց իւրաց այր անարատ :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Ընկենու Յոր գանձն 'ի ձեռս Ստործոյ՝ զողորմոյրիւնն նորա 'ի
դատաստանի խնդրելով, զպահպանոյրիւնն պատուիրանաց նորա
յադիրս ւածեալ . խոստովանի զամենակալ զօրոյրիւնն նորա, յի-
րեսաց նորա առաւել քան 'ի կրեւոց վշտացն տագնապեալ :

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ .

Դառնիք են բանք իմ, ոչ ժըխտեմ, ծանուցիք են ողբք իմ եւ բողբք .
Այլ ծանրագոյն ձեռն որ ցաւովք զիս հարկանէ գառնակըսկիծ :
Ո՛ր տայր գտանել ինձ ըզնա, մինչեւ յաթոռ նորին մատչել, (1)
Եւ առ ոտըս նորա զաղերս եւ զողբս իմ արկանել .
Լըսել որ ինչ խօսիցի, իւ իւիք զիս ողբիցէ .
Եւ խելամուտ գոլ խորհրդոց՝ զորքս նա ինքն ինձ սրտամեացէ :
Յանկարծ թէ ոչ զօրութեամբ գայր ի վերայ իմ հասանէր,
Պակուցանել զիս յերեսաց իւրոց ըզսաստ ի կիր արկեալ,
Այլ յաղերս խոնարհեալ՝ զիրաւունս իմ հանէր ի լոյս :
Եթէ յելս արեւու երթայց յառաջ ի խընդիր,
Թէ յեալս կոյս ընդ արեւմուտս, այլ եւ ոչ անդ գըտից ըզնա .
Թէ գառնայցեմ յաջ թէ յահեակ, այլ ոչ ուրեք գըտցի նա ինձ . (2)
Իսկ ինքն ըզգնացս իմ եւ ըզսիրտ գիտէ՝ փորձեալ զիս իբր ոսկի .
Ի պատուիրանըս նորա արահետեալ անըստերիւր,
Չանցի զնոքօք, թագուցի պահեալ ի ծոց իմ զայնոսիկ :
Ապա թէ ինքն այսպէս գատի, ո՞ր գառնայցէ նմա ընդդէմ .
Աբար որ ինչ եւ կամեցաւ, եղէց խրատու նորին ժուժկալ .
Երկեայց ի նմանէ, ի միտ ըզսաստ նորին առեալ .
Զի Տէր շարժեաց ըզսիրտ իմ, նա ինքն զիս տաղնապեցոյց .
Անկեալս ի մէգ վըշտաց՝ ընկլայ արդ ի խաւար յահէ նորին :

(1) Յայտ առնէ զբարեւոք վկայութիւն խղճի մտաց իւրոց՝ յատեան Տեառն դի-
մելով 'ի սփոփումն, ուստի խուսելն խնդրէ մեղաւոր :

(2) Այսինքն 'ի հարաւ՝ որ անկանի յաջմէ 'ի հայելն ընդ արեւելս, եւ հիւսիս 'ի
ձախմէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Այս 'ի հաստատունը և ևս զի վիշտք և արկածք ոչ միշտ 'ի պա-
տիժ հասանեն, ցոշցանե աստ Յոր զգաղունի խորհուրդս նախա-
խնամութեանն Աստուծոյ 'ի յաւնի զգաղունսն անօրինաց՝ զորոց
նկարագրե զկործանումն :

Իսկ ընդէր 'ի մոռացոնս ամբարհաւաճք արկին ըզՏէր,
Զանդ այլոց գրաւեցին վաղեալ ըստ վէմ եւ ըստ սահման . (1)
Ընդէր ըզհօտ հանդերձ հովուօք յափըշտակեալ անպատուհաս,
Զէշ որբոյն վարեցին, եւ զեզն այրւոյն առին յաւար,
Ըջաբկարն ընկճեցին, զըրկեալ զանկածն 'ի յիրաւանց,
Եւ յերեսաց նոցա հեղք երկրի թաղեան մացառաղօլք .
Դիպեցան իբրեւ ըզցիւ վայրի մոլեալ ընդ արտորայս .
Յանդ տըհաս, որ ոչ իւրեանց էր, հինաբար արկին մանդալ .
Եւ զայդի անանկին կըթեալ, հարին յարիւն նորին հընձան .
Ըզմերկն անձորձ նընջեցուցին, զերծին զըզգեստ ծածկոյթ հեքին .
Եւ 'ի ցօղոյ լերանց թացեալ եմուտ անյարկ ինքն ընդ վնմաւ .
Կորդեցին զորբն 'ի ստենէ, եւ զքաղցեաց հատին ըզհաց .
Արբեցան 'ի կուծս այգեաց պապակեացն 'ի ծարաւոյ .
Եւ որ 'ի տանց իւրեանց զըրկեալք՝ եւ աղաղակ նոցին առ Տէր :
Իսկ նա ընդէր այսոցիկ այցելութիւն ոչ առնիցէ .
Նա աւանիկ խարխափեն 'ի խաւարի, առեան ըզլոյս .
Մոլորեալք եւ զճանապարհս արդարութեան ոչ գիտացին .
Ի մահունս եւ 'ի գողօնս յածին ըզցայգ եւ ըզցերեկ .
Եւ շնացելոյն աչք կըկոցեալ զերեկորին դիտէ զնըսեմ,
Քօղ զերեսօք արկեալ զի ակն ըզնա գէտ մի զականիցէ .
Փորէ իւր տուն 'ի մըթան, խոյս 'ի լուսոյ տըւեալ 'ի առէ . (2)
Եւ նըշոյլք առաւօտին ըստուերք մահու թըւին նըմա .
Յերեսաց նորա ահիւ յուղեալ ծըփի իբրեւ ըզծով,
Իբրեւ ըզփայտ յանտառի 'ի մըրըրկէ հողմակոծեալ :
Այլ յիշեցին մեղք իւր անդէն, տացէ նա վըէժ երազահաս,
Փոխանակ զի զորբոյն յափըշտակեաց զանթանոցիկ .
Բարձցի իսկոյն անօրէն հանդոյն ամուլ ծառոյ հատեալ,

(1) Այսինքն ընդ կոթողս՝ որ 'ի բաժինս անդոց առ 'ի նշանակ կանգնէին :

(2) Անօրէնք, և մանաւանդ որք պղծութեանց զհետ երթեալք, խնդրեն զխա-
ւար գիշերոյ, և առեան զլոյս տուընջեան, երկուցեալ թէ գուցէ յայտնեցին ա-
նօրէնութիւնք իւրեանց :

Ձի ոչ խնայեաց ամուրւոյն, զի այրւոյն ոչ բարերարեաց,
 Ձի ոտընհար եղեւ հիբին, զի հար զանգօրն եւ կործանեաց:
 Բայց թէ եւ ինքն յոտին կայցէ, մի կարծեսցէ զանձն անկործան:
 Որ զներելով հրգօրին արհամարհեալ կայ ի չարիս,
 Թէպէտ եւ յամր՝ հասցէ ապա օրհաս նըմին եւ կորիցէ,
 Իբր ի տօթի բոյս թարշամեալ, որպէս անկեալ հասկ ի ցօղնոյ:
 Իսկ որում սուտ բանք իմ թուիցին, ցրեւ ցրեսցէ զնոսին ճն:

ԳԼՈՒԽ ԻԵ

Յաճեղ մեծորենեմ Աստուծոյ և ՚ի չնչին փանարորենեմ մարդկան զհետ քերե տառ Բաղդատ, զի ոչ որ առաջի նորա կարասցէ արդարանալ:

Արկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ ասէ.

Իսկ ընդունայն ինչ իցէ ահ մահկանացուի առ ի նմանէ,
 Որ իշխէն ի բարձունս եւ չիք համար զօրաց նորա.
 Յոյր վերայ հէնք դարանակալք գահու նորա ոչ եկեսցեն.
 Եւ զիարդ արդարասցի մարդ յատենի նորա դատեալ, (1)
 Կամ երեւել առաջի նորա սուրբ այր կանանցածին.
 Ձի լուսնի թէ հրամայէ, եւ լուսին ոչ լուսածագէ,
 Եւ աստեղք լուսափայլք թէ առաջի իւր չիցեն սուրբ, (2)
 Թող թէ մարդ երբր զազիր, եւ որդն անարդ որդի մարդոյ:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ

Նկարագրորէն ամենակալ զօրորեսանեմ Աստուծոյ, զոր յանդիման առնեն գործք նորա. և զի չե նա կարօտ յաւնքե օգնականորեսան:

Արկնեալ անդրէն Յօբայ ասէ.

Յո՞ մօտիցիս ձեռն տալ, ո՞ւմ ի թիկունքս հասանել.
 Իցէ՞ թէ Տեառն զօրութեանց կարօտ քոյսւմդ իցէ բազուկ,

(1) Այս ՚ի սլաւոսլաւնի բանիցն Յօբայ, որ ՚ի ԳԼ. ԻԳ. բողոքէրն յատեն ամենակալին:

(2) Իմա զկատարելագոյնս յարարածոց:

Կամ խորոց իմաստութեան խորհրդակից գոլ իշխեցես .
Իցէ՞ թէ սկայք վերկենցաղեալ ելցեն իւրովքն անդրէն յալեաց : (1)
Մերկ են դըժոխք յաջոս նորա , եւ չեք ըզգեստ կորըստեան .
Կախեաց զերկիր զոչընչիւ , կան յոչընչի բեւեռքն ի յեց .
Ծրարէ ի յամպս ի վեր ըզջուրս , և ոչ հերձուն ամպք ընդ նոքօք .
Ծածկէ զգահոյս իւր ի վերայ ամպոց , թռուցեալ ըզնովաւ մէդ .
Սահման եդ ջուրց , եւ ոչ անցցեն ցորչափ ծագէ արեւ յերկիր .
Ի սաստէ նորին զահի հարեալ կան սիւնք երկնից ի թիւ . (2)
Զօրութեամբ հանդարտէ զծով , սանձէ զալիս ովկիական .
Աղիք երկնից սարսեցին բոցաճաճանչ յեռեալ աստեղք ,
Եւ հրամանաւ իւրով ի վնձ անդր ըզվիշապն արկ զասլըստամբ : (3)
Այսոքիկ զօրութեան նորա հանդէպ փոքր ի շատէ .
Իսկ եթէ չիթ մի ի բանից նորա այսքան է հրաշալի ,
Ո՞ր սպառնալեաց որոտալոյ նորա ի լուր հանդարտեսցէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

Դարձեալ հաստատե զանմեղոռքիւն իշր՝ հերքելով զյանդիմա-
նոռքիւն բարեկամացն , զվկայոռքիւն խղճի մտացն ՚ի հերքս ա-
ծեալ . ՚ի պատճառս զգոռչոռքեան ՚ի մեղաց՝ զհանդերձեալ թշուա-
ռոռքիւն ամպարշտաց նկարագրե :

Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի (*) իւրում ասէ .

Երգուեալ ի Տէր կենդանի՝ որ զիս այսպէսըն դատեցաւ ,
Յամենակալն՝ որ հարուածովքս այսոքիւք հար զիս կարեմէր .
Յորչափ իցէ շունչ ի յիս , ցորչափ հոգի աստուածեղէն ,
Մի խօսեսցին շըրթունք իմ սուտ , մի թիւր ինչ սիրտ իմ իմասցի .
Եւ զրահեղեղ բանից ձերոց մի լիցի ինձ տալ իրաւունս .
Արդարութեան պատկառ կացից , ոչ ուրացայց զանմեղութիւն ,
Զի ոչ գիտեմ գործեալ անձին ինչ անպատեհըս , քա՛ւ լիցի : (4)
Թըշնամանողք արդարութեան ընդ ամպարիշտըս կորիցեն ,

(1) Ակնարկէ ՚ի ջրհեղեղն՝ յորում կորեան հսկայքն պատուհասեալ ՚ի Տեառնէ ընդ որեարն ժամանակակից նոցա և մեղսակից :

(2) Սիւնս երկնից իմա զերկնս բարձունս՝ որք իբր այն թէ բառնան զերկնս ՚ի վեր , որպէս և յարտաքնոցն քերթողաց ոմանք այլաբանեցին :

(3) Բնականագոյն իմաստ տողիս է իմանալ զվիշապն անդնդային զսատանայ :

(*) Առակ ՚ի բարբառ երբայական նշանակէ տաղ , ոտանաւոր , բան չափաւ :

(4) Եթէ մեղաւոր այլուր զանձն խոստովանի՝ այն զգուզնաքէից տկարութեան յանցուածոց է իմանալի , որովք եօթնիցս յաւուրն անկցի արդարն . վասն որոյ ապաւինեալ ՚ի վկայութիւն խղճի մտաց իւրոց , դատապարտէ զզրպարտիչս իւր ընդ անօրէնս :

Եւ ի վերայ իմ յարուցեալք իբր անօրէնք սատակեացին :
 Իսկ զինչ է յոյս ամպարըշտի իւ խիզախէ թէ ապրեացի ,
 Կամ թէ երկինք ի վերուստ աղերսանաց նորա լուիցեն .
 Թէ հասանէ նրմա տագնապ , ոչ իշխեսցէ կարդալ առ Տէր :
 Արդ սրտամեցից ձեզ ըզխորհուրդրս Բարձրելոյն , ոչ ծածկեցից .
 Այլ աւաղիկ չեն ինչ զանխուլ ի ձենջ , գիտէք իսկ զայնոսիկ .
 Սակայն սնտախ դուք ըզսնտուով պատէք ի զրոյցըս տարապարտ .
 Այս է բաժին ամպարըշտի յամենակալ Տեառնէ կրնքեալ .
 Անկցին ի սուր սուտերի որդիք նորա բազմասերունդք .
 Եթէ հասցեն իսկ ի տխր ի մոյր առ դրուհըս շրջեացին ,
 Եւ մնացորդաց նոցա հասցէ տարաժամու կանխեալ օրհաս .
 Եւ մի այրեաց նոցա որ ցականեւոց ողորմեացի :
 Եթէ իցէ մըթերեալ նորա արծաթ իբրեւ ըզհող ,
 Եւ հանգոյն կաւոյ ոսկի թէ գիզագէզ շեղձակուտեալ ,
 Զայն ամենայն արդարք կալցին , այն ճըշմարտից լիցի բաժին . (1)
 Եւ տուն նորա իբր ըզցեցոյ , իբր ըզդիւրեղծ ոստայն սարդի :
 Ոչ ինչ ընդ իւր ոչ ինչ տարցի ճոխն ի քնարան անդըր շիրմին ,
 Եւ ի բանալ զաչս անդանօր՝ ոչ ինչ յիւրոց անտի տեսցէ .
 Պատահեցեն նրմա ցաւք որպէս հեղեղք ջուրց որպէս ուղիւք ,
 Եւ պատեացին ըզնովաւ որպէս մըրրիկ ի գիշերի :
 Աւցեն ըզնա որպէս խորշակ եւ ի կայից իւրոց խլեացեն .
 Հարցէ զնա Տէր , մի խնայեացէ , չիք յերեսաց նորա փախուստ .
 Եւ որ զնորին տեսցէ զտեղի՝ ծափըզծափի հարցէ զնովաւ ,
 Ու ի սոյլ շըրթանց ու ի տրոփ ոտին նրմա եղերըս կարդացէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ

Միւս ևս պատճառ զգոշոշրեան 'ի մեղաց՝ ստանալ զձմա-
 րիտն իմաստոշրիւն , որ պատոշականագոյն է քան զամենայն
 զանձն , և չեն նորա բովր որպէս ոսկւոյ և արծաթոյ , այլ պարզ
 է նրկեատոշր՝ որ նրկիշրիւն և նր Սատոշոյ ստացանի :

Զի է տեղի արծաթոյ , ուր գնան երակք զեռեալ նորին .
 Զի է տեղի եւ ոսկւոյ , ուստի կըզկղի հետազօտեալ .
 Երկաթ ի հող ներգոյացեալ , եւ վիմաձեւ տաշի պըղնձ .
 Կարգ եզ եւ բնաւք գան գիւտք ի լոյս , հերքեալ խաւար յայնժամ ի
 [բաց

(1) Զի որպէս ցեց կըծելով զհանգերձն՝ կազմէ իւր անդ բոյն , որ 'ի թօթափեւ
 հանգերձիցն՝ կորնչի , և որպէս ոստայն սարդի յաւել ամել եղծանի , այսպէս և
 տունք անօրինաց են դիւրակործանք :

Իբր ի խրամ հեղեղատի անկեալ գոհար անձեռնմերձ .
 Որ ի հունձ հասկահասուն երկիր երբեմն ծածանեալ ,
 Բերէ հրահալ ընդ հացի , բերէ քարինըս շափիղայ :
 Թըռչնոց իսկ ոչ ծանուցեալ , եւ ոչ դիտեաց զայն ակն անգեղ .
 Ոչ կոխեցին անդ Թանգարաց որդիք , չէանց ընդ այն առիւծ .
 Ձըգէ ըզձեռն իւր յապառաժ , քակէ զլերինս ի հիմանէ . (1)
 Պատառէ զժայռըս բանայ առ ի սլրտոյտըս ջուրց ուղի .
 Հաս յամենայն ինչ ցանկալի ամենատես ակնն նորա .
 Յայանէ ըզխորըս գետոց , ածէ որ ինչ անդ գանձք ի լոյս :
 Իսկ ուստի խմաստութիւն գըտաւ , կամ ո՛ւր վայր հանձարոյ .
 Ոչ գիտէ զուստ նորին մարդ , եւ ոչ նորա գիւտք ի մարդիկ .
 Ետուն անգունդք ձայն ի խորոց եւ ասացին Թէ չէ առ իս .
 Ձայն եւ ալիք ետուն ծովու , ասաց եւ ծով չէ ընդ ինեւ .
 Ոչ գրաւ ընդ այնրը տացի , ոչ կըշուեսցի արծաթ փոխան .
 Ոչ ընդ ոսկւոյն Սովվերայ բարձցի ի նժարս այն ի կըշուոց .
 Ոչ զուգեսցի ընդ շափիղայ , մի 'նդ եղնգան սլատուականի .
 Ոչ ի կըշիւ ընդ նրմա գայցէ ոսկի , ոչ ապակի . (2)
 Եւ ոչ ի գինըս նորին բաւեն անօթք անբաւ ոսկեայք :
 Կարկեալ առ նովաւ դադարեն խորք , լըռեն բարձունք .
 Ձըգի ի խոր քան զանգունդս եւ գեր ի վեր խմաստութիւն .
 Ոչ ընդ ոսկի սուրբ բարձցի , ոչ ընդ հընդիկ տըսրազիոն .
 Իսկ ուստի խմաստութիւն գըտաւ , կամ ո՛ւր վայր հանձարոյ :
 Ղօղեալ ի մարդկանէ եւ ի Թըռչնոց երկնից անտես .
 Կորուստ եւ մահ ասացին՝ մէք ըզփառաց նորին լըւաք ,
 Իսկ ճանապարհ իւր եւ տեղի՝ ոչ մեղ այլ Տեառն է գիտելի ,
 Միայնում որ զամենայն առ ի ներքոյս երկնից գիտէ ,
 Որ զամենայն ինչ ինքն արար , կըշիւ հողմոց , չափ եղեալ ջուրց ,
 Օրէնս անձրեւաց եւ սահմանեալ ուս մըրըրկի :
 Յայնժամ ետես ինքն ըզնա , յայնժամ սլատմեաց ըզնրմանէ .
 Անդրստին տեսող դաղանեաց նորին ասէ յայնժամ ցըմարդ .
 Ահա երկիւղ Տեառն , եւ չիք բաց ի նմանէ խմաստութիւն .
 Ահա մեկնել ի չարեաց , եւ չիք հանձար բաց ի նմանէ :

(1) Այսինքն զի առ ի հանել զոսկի եւ զարծաթ յաղթէ մարդ ամենայն դժուարութեանց , մինչև պեղել զանկոխ վայրս հասանել ի խորս ցհիմունս լերանց , եւ զժայռս պատառել :

(2) Ապակի դժուարագիւտ երբեմն էր եւ մեծագին յոյժ :

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

Յսեկայ յառաջին բարեկենդանոսքիւն իշր դառնալ, և զայնր ժամանակի բարեգործոսքիւնս իշր պատմե՛աւ 'ի հերքել զանի-
րաւ կշտամբանս բարեկամացն :

Դարձեալ յաւելեալ Յորայ յառակի իւրում ասէ .

Ո՞ր առնէր զիս ըստ աւուրց՝ որ բարեբաստք անցին զինեւ ,
Յորբա պահէր զիս Տէր եւ ճրագ իւր յորժամ յիս լուսածագէր ,
Յորբա գնայի ես ընդ խաւար զըւարճացեալ ի լոյս նորին ,
Յորժամ այց առնէր ինձ Տէր եւ մեծութեամբ էի զգածեալ ,
Յորժամ որդեակք իմ առ ինեւ եւ շուրջ զինեւ կային ծառայք ,
Յորժամ կողով իւղաթուրմբս ճանապարհք իմ թանային ,
Եւ կաթամբ լերինք եւ բլուրք իմ զեղուն ուռականեալ :
Յեւանեւ իմում այգուն ի հրապարակս քաղաքին ,
Արկանէր ինձ աթու , արկանէր բեմ գառողական .
Յերեսաց իմոց սարսեալ խուսափէին երիտասարդք ,
Եւ յառնէր ծերակոյտըն յոտըն կայր պատկառանօք .
Դադարէին ի խօսելոյ՝ մատն ի չըրթունքս ճոխք եղեալ .
Որք լըսէինըն զինէն երանէին ինձ հեռաւորք
Եւ տեսողաց անմըւունչ լեզուք ի քիմբս կըցէին :
Ունկն որ լըսէր՝ երանի տայր , ակն որ հայէր՝ խորշէր յինէն .
Փըրկեցի զորբն անօգնական , զորբն եւ զաղքատ ի հըղօրէ .
Օրհնեաց բերան զիս այրւոյն , շուրթն ի կորուստ վըտանգելոյն :
Ըզգեցեալ զարդարութիւն , եւ զիրաւունս արկեալ զինեւ
Հանգոյն ծիրանւոյ , գնայի նոքիմբք գերազարդեալ :
Էի ես հայր տըկարաց , էի կուրաց աչք , ոտք կաղաց .
Ըզգատաստան անծանօթ մանրախուղիւ հարցափորձեալ ,
Եւ վըէժիւնդիր ըզկըզակս անիրաւաց խորտակէի ,
Ի միջոյ ժանեաց նոցա զառ եւ զապուռ յափըշտակեալ :
Ասէի . թէ ծերացայց , կեցից հանգոյն արմաւենւոյ ,
Արմատս ի ջուր ընդարձակեալ , աճեալ ի ցօղ երկնատեղաց .
Այլ ի դերեւ եւ յոյս իմ , եղեն կարծիք իմ ընդունայն .
Անկաւ աղեղն իմ թուլացաւ , լըքաւ բազուկ իմ կորովի : (1)
Ունկընդիւրք իմ անսային ինձ կարկէին ի խորհըրդեան

(1) Աղեղամբ , որով հինք առաւելապէս մարանչէին , այլաբանի զօրութիւն որ
պէս և այլ ուրեք ուրեք 'ի սուրբ գիրս :

Կացեալ յահճիւրս խնդամիտք , ոչ ինչ ի բանս իմ յաւելեալ ,
Իբրեւ զերկիր ծարաւայոյժ՝ որ սպասիցէ անձրեւաց ,
Այսպէս եւ նոքա սպասեալ կային խօսից խնոց .
Ոչ սպասեալ երբէք նոցին ի ծիծաղել խնում՝ նուազէր , (1)
Ոչ ըսթափումն ի խօսել խնում խոժոռ եւ անժըպիտ ,
Իբր ահաւոր թագաւոր բազմեալ ի խումբ զօրականին :

ԳԼՈՒԽ Լ

Ողբայ աղիողորմ զվշտակրոշքիւնս իշր յիշատակս աշուրցն
անցեոց , զնախատիլն ՚ի սինքրոր մարդկանեւ և զրողոշ յքանկ
իշր ՚ի Տեառնեւ . և ապա դիմեաւ առ նա , և ՚ի նա դարձեալ յոշտայ
համբերել ՚ի ապառ :

Արդ ծիծաղին զինեւ յետինք , եւ խրատելով զիս արդ խրատեն .
Զորոց ըզհարս անդոսնէի , եւ զորքս չէր իմ համարեալ
հաւասար շանց՝ որ հօտից խնոց յարօտս ունէին սլահ .
Որոց չէք ինչ վաստակ և ոչ ի ձեռքս զօրութիւն .
Ոյք առ յոյժ կարօտութեան ծիւրեալ ծնդեալ սովալըլուկ ,
Խոյս ի յերեկըն տային ի յանձըրդիս յանձկութենէ .
Ոյք խարշափուն բանջարով կերակրէին շըրջապատեալ ,
Եւ ըզփայտից առ սաստիկ սովոյ զարմատըս կըրծէին :
Արդ ի վերայ իմ յարեան գողք՝ որոց տունք ծակք էին վիմաց ,
Որոց ի մէջ արձագանգաց ի քարանձաւս էր բնակութիւն .
Ոյք ընդ խրուումք վայրենեօք մացառաղօղք լինէին ,
Որդիք անըզգամաց շիջեւափառք եւ անուանարկք .
Արդ քընար եմ ես նոցա , եւ ի լուտանըս զիս ունին .
Գարշեցան յինէն , եւ ոչ թուք յերեսաց խնոց խնայեալ .
Զի եբաց Տէր ըզկապարճ իւր եւ սպառէ ըզնետս ի յիս :
Իբր ամեհոյ երիվարի սանձ երեսաց խնոց էարկ .
Ի բողբոջել խնում ձըգեաց զոտն իւր զինեւ , եղէ կոխան .
Աւընթեր շառաւելաց խնոց արար իւր արահետ ,
Շըփեցան շառաւիղք իմ ընդ շաւիղ իւր ի կորուստ :
Մերկացոյց զիս խոցոտեաց նետիւք զիարդ եւ կամեցաւ .
Ազիտիւք եմ վարակեալ , զեղան յիս ցաւք դառնակըսկիծք .
Գընաց յինէն յոյս իբր ըզհողմ , եւ փըրկութիւն իբրեւ ըզմէգ .
Եւ արդ զեղծցի անձն իմ յիս , ունին աւուրք զիս արդ ցաւոց .

(1) Առաքինութիւն կարեւոր իշխանաց , ոչ ՚ի զուարճախօսելն վերջանալ ՚ի
ծանրութենէ , և ոչ ՚ի բարկանալն ՚ի քաղցրութենէ :

Խարշին ոսկերք իմ գիշերի, ջիւք իմ լուծեալ եւ գեղանին .
 Զօրութեամբ բազմաւ ըղձեռն իւր արկ զինեւ, շուրջ կարաւ զիս
 Զերդ ժապաւէն սրտամուճանի իմոյ զինեւ շրջապատեալ :
 Հանդոյն կաւոյ համարեցայ, բաժին իմ հող է եւ մօխիր :
 Առ քեզ աղաղակեմ, եւ ոչ ձայնի խնամ լըսես ,
 Եւ ոչ զաչրս քո յիս ի գութ ածեալ դարձուցանես .
 Պատահեցար ինձ անողորմ, հըղօր ձեռամբ հարկանես զիս .
 Ընկեցեր ի բարձուէ ի խոր անդունդըս զիս վըշտաց :
 Գիտեմ այո, գիտեմ զի մահ զիս ի վերջոյ սատակեացէ ,
 Զի բնակութիւն մահկանացուի է հող թէ վաղ թէ անադան .
 Այլ ոչ ի սպառնալու երբէք դու զիս կորուսանես :
 Լայի ընդ վիշտըս տրկարի, ընդ տառապեալն հեծեծէի .
 Եւ աւասիկ սրտահեցին ինձ դառնագոյն աղէտք չարեաց .
 Որովայն իմ եռայ, եւ ոչ տայ ինձ դուլ եւ հանդիստ .
 Հասին աւուրք ինձ կարեաց, նեղեալ շրջիմ եւ կարօտեալ .
 Բողոք ի մէջ եկեղեցւոյ գութիւ բարձեալ աղաղակեմ,
 Կամակար ըզսըրտառուչ շրթունա ինձէն սանձակոծեալ .
 Համբարուաց եղէ եղբայր, եղէ ընկեր ես ջայլամանց . (1)
 Սեւացու մորթ իմ ի տապոյ, եղեն ոսկերք իմ տօթակէզ .
 Դարձաւ քընար իմ ի սուգ, սիրտ իմ եւ երգ իմ ի լալիւն :

ԳԼՈՒԽ ԼԱ.

Այս 'ի ցրեղ 'ի ապառ զբարեկամացն զրաբարտոշիւն, զդատաստանսն Աստուծոյ կոչէ 'ի վերայ իշր 'ի վկայոշիւն անակոշրեան իշրոյ, և պատմե գառաքիւնոշիւնս՝ յորս 'ի մանկոշրենէ վարժեալն էր :

Ուստ ընդ աչս իմ եգի, եւ չհայեցան աչք իմ ի կոյս .
 Զի ո՞ր բաժին, ո՞ր հանդիստ ի սիրտ անսուրբ է Բարձրեւոյն .
 Ո՞չ ապաքէն գանձի կորուստ անիրաւաց եւ անսրբոց ,
 Եւ տարագիր ի նմանէ մերժին ոյց պիղծ են ճանապարհք .
 Ո՞չ ապաքէն գիտէ նա ինքն ըղձանապարհս իմ ի վերուստ ,
 Եւ զամենայն թըւեն ըզգնացս իմ աչք նորա ամենատես ,
 Գիտէ նա զանմեղութիւն իմ ի կըշիւ արդար կըշուեալ :
 Եթէ գնացի ընդ անիրաւս եւ վաղվաղեաց ոտն իմ ի նենդ ,

(1) Համբարուաց և ջայլամանց ասէ նմանեալ ողբովքն, որպէս և Միքիա ասէ ԳԼ Ա. 8. Արացցէ կոծ իբրեւ զգաւերաց Համբարուաց :

Թէ զարտուղեաց ոտն իմ, թէ սիրտ իմ ի հրապոյրս աջաց խնոյ,
 Եւ ի կաշառս եթէ երբէք եղեւ ձեռաց խնոյ հըսել,
 Ապա ես սերմանեցից եւ այլք զարդիւնսն կերիցեն,
 Ապա կորեացց, արմատաքի ապա յերկրէ աստի խլեցացց :
 Թէ զհետ կրնո՞յ առն այլոյ խոտորեալ սիրտ իմ զառածաւ,
 Եթէ առ դրունքս տան նորա եղէ երբէք դարանակալ,
 Լիցի ապա հարսն ծոցոյ խնոյ այլում ի յաւար,
 Անտերունչ ապա մանկունք իմ սիրասունք տառապեացին :
 Զի եղեւն է մեծեղեւն ըզհարսն այլոյ առեւանկել,
 Հուր ի յանդամբս նորա վառեալ մոլի բոցածաւալ,
 Այրէ սպառէ զամենայն յոր կոյս եւ շուրջ հասանիցէ :
 Թէ արարի երբէք անտես ըզճառացի կամ զաղախնոյ
 Մատուցելոյ առ իս յատեան զարդարութիւն եւ զիրաւունս,
 Զինչ դործեցից եթէ հարցիորձ ինձ զայնմանէ արասցէ Տէր,
 Զինչ նրմա տաց պատասխանի թէ արասցէ այցելութիւն :
 Ո՞չ եւ նոքա եղեն այնպէս որպէս եղէ ես յարգանդի,
 Ո՞չ հանգունակ իմ եւ նոցա լուծեալ զերկունքս մայրենի :
 Ո՞չ որոց պէտք ինչ էին վըճարեցի կարօտելոյ :
 Ետն երբէք այլուոյ առ դրունս իմ կողկողել ցականելոյ :
 Եթէ կերայ արդեօք ինձէն ըզպատառիկն իմ միայնակ,
 Եւ ո՞չ մասն անտի որբոյ սովեցելոյ կարկառեցի :
 Ի սկըզբնաբոյս տիւոյ անտի եղեւ ինձ դուժ սընընդակից,
 Եւ անգըստին ի յարգանդէ մօր խնոյ եւ ընդ իս ի լոյս :
 Թէ արարի անտես ըզմերկն, եւ ո՞չ զաղքատն ըզգեցուցի :
 Ո՞չ օրհնեցին թիկունք նորա զիս՝ ի կըտրոց խնոյ ջեռեալք :
 Թէ յիրաւունս իսկ առի ընդդէմ որբոյն ըզձեռն ի վեր,
 Անկցի ապա թափեացի ուս իմ յանրակէ իմմէ ի բաց,
 Եւ բազուկ իմ ջախջախեալ խորտակեացի յարմըկանէ :
 Զի ահ Տեառն կալաւ զիս, եւ ոչ ընդդէմ դարձայ նրմին :
 Թէ յուսացայ երբէք յոսկի եւ ի յականքս պատուականս,
 Եթէ ի գանձս մեծութեանց յամբաւս ձեռն յանձին հարեալ,
 Ան ի ճաճանչ արփւոյն արկի կամ ի լուսին լուսապատար, (1)
 Եւ խաբեցաւ սիրտ իմ դընել աջ ի շըրթունս առ ի համբոյր,
 Համարեացի ինձ այն յեղեւն ի թըշնամանքս Բարձրելոյն,
 Որ տայն իմաստութիւն, յորմէ է կար եւ զօրութիւն :
 Թէ գլորելոյ թըշնամւոյն եղէ երբէք ես ոտնհար,
 Եւ ընդ աղէտքս նորին թէ ասացի երբէք վաշ վաշ,

(1) Իմա առ ի պաշտել զարեգակն և զլուսին, որպէս յաճախեալն էր յայնժամ
 այս ազգ զիցապաշտութեան առ արեւելեայս, որք երկրպագէին արեւու՝ յելս նո-
 րա, և լուսնի՝ մանաւանդ ի լրանալ նորա, և զեղանակ իսկ պաշտամանն բացա-
 րէ. որպէս սովորութիւն է ցարդ արեւելեայց առնել ի մեծարանս :

Լըւիցէ ունին իմ անէծս, եղէց խնոցըս զըզուէլի:
 Քաղցր աղախնեայց էի խնոց, բազում անգամ նոցա զինէն՝
 Ո՞ տայր յագեւ մեզ ի մարմնոց նորա՝ ըզձիւք յեղեղելով: (1)
 Ոչ ագանէր բացօթեադ օտար ի դուրս իմ արտաքոյ,
 Զի դուռն իմ բաց բոլորեցունց էր եկեղոց առ իս հիւրոց.
 Արձակեցի երբէք զոք ունայն գոգով ի դրաց խնոց.
 Թագուցի երբէք ըզմեղս իմ աղամայ թէ մեղուցեալ,
 Առ ի չպատմել առ ամօթոյ ի բազմախուռն լըսէլեաց.
 Ո՞ տայր թէ գրէր ոք զայնոսիկ ինձ ի յետկար արձանակեալ. (2)
 Որպէս սլըսակ զայն ի գլուխ եւ իբր օրէն պատուոյ ի յուս
 Բարձեալ կրէի, առ դատաւորն իմ զայնոսիկ խոստովանեալ:
 Եթէ հեծեաց երկիր վասն իմ, եթէ աղօսք նորա լացին, (3)
 Թէ զզօրութիւնըս նորա կերի երբէք առանց դրնոց,
 Եւ զաէր երկրին եթէ երբէք զայրացուցեալ տըրամեցուցի,
 Բուսցի ապա եղի՞՞ ի յանդս իմ փոխանակ ընդ ցորենոյ,
 Եւ փոխանակ դարւոյ բերցեն ինձ արտորայք իմ մորենի:

ԳԼՈՒԽ ԼԲ

Եւ դադարեաց Յօբ ի խօսից. լռեցին և երեքին բարեկամք նորա
 այնուհետև ի խօսելոյ ընդդէմ Յօբայ, քանզի էր Յօբ արդար առաջի
 նոցա: Եւ բարկացաւ Եղիուս (4) Բարաքիէլի բուզացի, յազգականու-
 թենէ Արամայ՝ աշխարհին աւատացւոց, բարկացաւ Յօբայ յոյժ, զի
 երևեցոյց զանձն արդար առաջի Տեառն: Եւ ի վերայ երեցուն բարե-
 կամացն բարկացաւ յոյժ, զի ոչ կարացին տալ պատասխանի ընդդէմ
 Յօբայ. և եգեալ զնա լինել ամպարիշտ: Եւ Եղիուս հանդարտեաց ի

(1) Սովին բացատրէ զսէր աղախնեայց իւրոց ընդ իւր, որպէս և Ոսկերերան
 Հայրապետին զայս այսպէս իմացեալ, և ապա յարէ. Այսպէս և Քրիստոս ետ
 մեզ զմարմին իւր ի կերակուր, հրաւիրելով զմեզ ի սէր իւր:

(2) Այնքան ի վկայութիւն խղճի մտաց իւրոց վստահացեալ, զի ցանկայ թէ
 գրէր ոք ի տոմսակի զյանցուածս իւր՝ յորս չգտանէր ինչ ի ծանունց աներկբայ-
 ապէս, որով լինէր նմա այն իբրև պսակ և իբր շիզդ պատուոյ՝ ի խոստովանել
 իւրում զայնոսիկ առ դատաւորն ծածկազէտ:

(3) Յանիրաւել ուրուք առ մշակս և ի զրկել զվարձկանս՝ իբր թէ հեծէ երկիր
 բողոքելով և աղօսք նորա լան:

(4) Սուրբն Հերոնիմոս, ընդ ոմանց ի բարունեացն Հրէից, համարի զԵղիուս
 նոյն ընդ Բաղաամու: Ըստ այսմ զասելն յազգականութենէ Արամայ մարթէ
 իմանալ յազգէ մերմէ, որպէս և զԲաղաամայ կարծէ բազմահմուտ Հայրն Ինճի-
 ճեան ի Հնախօսութեան Հայաստանի. Գ. 53. 54: Սա ևս որպէս զայլս զրպար-
 տէ զՅօբ. և ոչ համօրէն ի վերայ կացեալ բանից նորա, համարի կարծել նմա
 արդարանալ առաջի արդարութեանն Աստուծոյ՝ առ որով ամենայն արդարու-
 թիւն արարածոց են որպէս խաւար առ լուսով, ուր և ինքն իսկ Յօբ խոստովանի
 զայս ոչ դուռն ուրեք, և մանաւանդ ի Գլ. Թ:

տալոյ պատասխանի Յորայ • զի ծերագոյն քան զնա էին աւուրբք : Եւ ետես Եղիուս եթէ ոչ գոյ պատասխանի 'ի բերան երեցունց արանցն , և սրամտեցաւ բարկութիւն նորա :

Ի լուցոռցանեղ Յորայ զերեսին քարեկամս իւր , Եղիուս 'ի ներքս մտանէ պանծացեալ յիմաստոշիւն իւր . և վեր 'ի վերոյ ողորանօք չարաչար ևս ամբաստանէ զՅոր 'ի նոյն միտս պրն , դեալ :

Կրկնեալ անգրէն Եղիուսայ Բարաբիելի բուղացւոյ ասէ •

Մանուկ եմ ես հասակաւ , երկագոյնք էք դուք քան զիս •
Այսր աղագաւ որ ինչ խորհիմնս լռեցի ցարդ ի պատմել ,
Ասացի թէ ծերագոյնք իցեն աւուրբք որ խօսիցին ,
Եւ ուսուցեալ բազմահոլով ամաց նոցա խմաստութիւն :
Այլ ոչ այնպէս , այլ 'ի Տեառնէ անձնիւր մըտաց է զօրութիւն ,
Այլ հոգի աստուածուսոյց նա ի մարդումնս բարբառի •
Ոչ հինաւուրցն է խմաստուն , ոչ ծերունեաց է տալ վճիռ •
Արդ ունկըն դիք բանից խնոց , եւ պատմեցից ձեզ զոր գիտեմ •
Կարկեալ կայի ձեզ լու ի լու մինչեւ յամբոկ վէճդ ելանէր ,
Եւ ահա չէր որ յաղթէր Յորայ եւ տայր պատասխանի •
Մի դուք յաղթել կարծեալ այնու զի զնա Աստուած է որ խրատէ ,
Իչնէք բանիւք այդպիսեօք գոլ ոտնհար առն միում :

Զարհուրեցան , և ոչ ևս ետուն պատասխանի • Հնացուցին յինքեանց զբանս • Հանդարտեցին և ոչ խօսեցան , զի կացին և ոչ ետուն պատասխանի :

Կրկնեալ անգրէն Եղիուսայ ասէ •

Խօսեցայց դարձեալ , զի բունն առնէ եռանդն ինձ խօսելոյ •
Որովայն իմ եռայ իբրեւ ըզտիկ քաղցուոյ կապեալ ,
Իբրեւ ըզփութքս դարբնաց հինինայ փոր իմ ուսուցեալ :
Խօսեցայց զի հանգեայց , արձակեցից ըզբրթունս իմ ,
Ոչ ակն ածեալ երեսաց , ոչ յուսեքէ ամաչեցեալ •
Զի ոչ գիտեմ աչառել , թէ ոչ եւ զիս ցեց կերիցէ :

ԳԼՈՒԽ ԼԳ.

Ողորձե՛ք Եղիտու զՅոր, և ընդդէմ վատահոշքեան նորա՝ ի խիղճ մտաց՝ ցոշցանէ զի չէ մարր արդարանալ մարդոյ աշուսի Աստուծոյ. հերքե՛ք զբողոքեղ նորա յատեան ամենակալին, բացատրե՛ք զնրանակ նրկնաւոր ազդեցութեան և խրատոռ, և զքաղցրութիւն Աստուծոյ՝ ի վերայ ապաշխարողաց :

Բայց աղէ՛ք լուր դու զբանս իմ Յոր, եւ ունկըն դիր խօսեց խնոց .
Բայցի զբերան իմ, եւ յանկեղծ սրբաէ լեզու իմ բարբառի,
Պարզ եւ վըճիտ ի շըրթանց խնոց բըղխէ ճըշմարտութիւն :
Հոգի աստուածեղէն ած ի չգոյէ զիս ի դոյ,
Եւ շունչ ամենակալ Տեառն է որ զիս ուսուցանէ :
Եթէ կարող ինչ իցես, տուր դու ինձ առ այս պատասխանի .
Ճակատ առ ճակատ եկ ընդ իրեարքս մարտիցուք .
Ո՛չ ապաքէն հողեղէն եւ դու հաստեալ ես իբրեւ զիս,
Անդըստին ի նմին կաւոյ եմք ըստեղծեալ երկաքանչիւր .
Մի ապա ահ արկցեն ի քեզ, մի քեզ ծանուց բանք իմ թուեսցին :
Դու արդ յականջս իմ խօսեցար, լուայ զշըրթանց քոյ ըզբարբառ,
Զի ասէիր թէ ոչ մեղայ, սուրբ եմ եւ չիք իմ յանցուցեալ .
Այլ մեղադրանս յիս եգիտ, համարեցաւ զիս իւր ոսոխ,
Եւ եդ Տէր զոտն իմ ի կոճեղ, դէտակն ի դնացս իմ կառուցեալ :
Բայց ոչ արդար խօսիս դու զայդ, զի յոյժ իսկ մեծ է քան ըզմարդ
Ընդ ում ի վէճ գալ յանդըգնիս թէ էր ձայնի քում ոչ լըսէ .
Միանգամ եւեթ խօսի Տէր, միւսանգամ ոչ յաւելեալ . (1)
Յանուրջըս գիշերոյ եւ ի նիրհէլ անդ յանկողնի
Արհաւիրք անհընարինք յորժամ ի սիրտ անկանիցին,
Յայնժամ խօսի նա տեսլեամբք եւ երազովք, յայնժամ խրատէ, (2)
Դարձուցանել ըզմարդ, փըրկել ի մահուանէ զոգի նորա,
Խնայել ի նա, մի դնա մատնել ի սայրասուր սայր սուսերոյ :
Դարձեալ ըզնա եւ ի մահիճըս կըշտամբէ հիւանդութեամբ,
Ըզբազմակոյտ ոսկերաց նորա հարեալ դառնակըսկիծ .
Յայնժամ գարշի նա ճաշակել որոց ցանկայր անձըն նորա .

(1) Պատասխանէ այսուիկ բողոքելոյ Յորայ յատեան ամենակալին, և ի դուր ասէ սպասել նմա վերստին բարբառելոյ նորա, ի յայտնել միանգամ զկամս իւր :

(2) Յուցանէ զկրկին եղանակս յայտնելոյ Տեառն զկամս իւր, այսինքն տեսլեամբք և պատուհանիք :

Մինչեւ մարմին նորա սպառեալ, յայտնին ոսկերք իւր մերկ եւ սոսկ.
 Մահ ի վերայ կացեալ, եւ կեանք իւր ի դժոխս մերձեանս :
 Սակայն թէ բիւրք բիւրուց հասեալ գայցեն հրեշտակք մահահրա-
 եւ ոչ մի ի բիւրոց անտի հարցէ ըզնա ի մահ , [ւերք ,
 Ի դառնալ նորա առ Տէր՝ յիւրոց չարեաց սպաշաւեալ :
 Իբրեւ ըզծեփ որմոյ մարմին նորա յայնժամ նորոգեսցի ,
 Լիցին ոսկերք իւր ուղղակիք , քնքշեալ մարմին իւր փափկասցի
 Իբր ըզմանկան տըղայոյ , անդրէն յառոյդ ի տիս դարձեալ :
 Յաղաչել իւրում առ Տէր՝ լիցին աղօթք իւր լըսելի ,
 Եւ հաշտ ի նա ակնարկեալ՝ առնէ նրմա Տէր իրաւունս :
 Մեղադիր յայնժամ անձամբ անձին եղեալ ասացէ մարդ ,
 Մեղայ եւ չար արարի , մեղայ ծանունս անօրինեալ ,
 Եւ ոչ զիս Տէր արժանի որոց մեղայն սլատուհասեաց .
 Կեցոյց նա զիս ի մահուանէ , աչք իմ տեսին անդրէն ըզլոյս :
 Ահա զայս ամենայն գործէ հըզօրն երկցս ընդ մարդ , (1)
 Առ ի փրկել ըզնա եւ տալ աչաց նորա հայել ի լոյս :
 Ունկըն դիր Յօբ եւ լուր ինձ , կարկեաց եւ թոյլ տուր ինձ խօսել .
 Եթէ ունիս ինչ առ այս , ասա ինձ , տուր սլատասխանի .
 Քանզի կամիմ , քանզի ըզձիւք ցանկամ զի դու արդարասցիս :
 Ապա թէ ոչ , լուր դու ինձ , եւ ուսուցից զիմաստութիւն :

ԳԼՈՒԽ ԼԴ

Եղիտս մեղադրէ դարձեալ զՅօբ՝ ամպարշտոտրեան զբանս նո-
 յա համարեալ , և ցոցանէ զարդարոտրիւն դատաստանացն Աս-
 տուծոյ՝ յորմէ ոչ ինչ ծածկի :

Կրկեալ անդրէն Եղիտայ ասէ .

Լուարուք ինձ խնաստուիք , եւ ունկըն դիք ինձ հանճարեղք ,
 Զի ունկն ըզբանըս քըննէ , եւ զկերակուր ճաշակեն քիմք :
 Դատեսցուք ի միասին , տեսցուք թէ է՞ իրաւացի ,
 Զի ասաց Յօբ , արդար եմ ես , եւ զգատաստան իմ զընկէց Տէր ,
 Զարար ինձ իրաւունս , հարան յիս նեաք իւր տարասլարտ :
 Ո՞ր իբր ըզՅօբ դք ըմպէ զարհամարհանս իբրեւ ըզջուր , (2)

(1) Երկցս ասելով ցուցանէ թիւ և սահման կոչելոյ Տեառն զմեղաւորս յապաշ-
 խարութիւն , ոչ միանգամ եւթ զնոսա և ոչ յանթիւ և յանսահման նուազս կո-
 շելով :

(2) Այսինքն արհամարհէ զԱստուած , անիրաւ զնա վասն անպարտակիր վըշ-
 տացն համարելով :

Ամպարը շտեալ հանգոյն նոցին՝ որ բամբասեն ընդ վայր զԱստուած,
 Զի ի վերայ արդարոյ չէք ի նմանէ այցելութիւն:
 Արդ լուարուք ինձ հանձարեղք, մարթ իցէ Տեառն անիրաւել.
 Քաւ լիցի ամենակալ Տեառն աղմըկէլ զիրաւունս,
 Այլ ըստ գործոց իւրաքանչիւր հատուցանէ նա զհատուցումն.
 Համարիցիք ըզնրմանէ թէ գործիցէ ինչ անիրաւ,
 Թէ կարիցէ ամենակալն զիրաւունքս ողորտորել.
 Ոչ նա արար ըզտիւզերս, ոչ ինքն էիցս իշխէ բնաւից.
 Եթէ հրաման տացէ դառնալ շնչոյ առ ինքն կենդանւոյ, (1)
 Վախճանեացին որ ի վերայ երկրի մարմինք համանդամայն,
 Եւ ամենայն մարմին դարձցի անդրէն ի հող ուստի ստեղծաւ:
 Լիւր արդ թէ է խմաստութիւն ի քեզ, անսա բանից իմոյ.
 Համարիցիս դու անիրաւ զայն որ դարչի յանիրաւէն,
 Որ սիրէ զարդարութիւն, որով արդարք յաւիտեան կեան,
 Որ ոչ առնու ակն երեսաց, եւ ըզհրզորն իբր ըզարկար
 Եւ զթագաւորն իբր ըզաւմիկ դատաւարտէ առ հասարակ,
 Ընդունայն հեղեալ նոցա ալերս, ընդ վայր արկեալ բողբ.
 Զի սրբապէտ ամենեցուն է, չէք զանխուլ ինչ ի նմանէ,
 Եւ յերեսաց նորա տեղի թագըստեան չէք անիրաւաց.
 Դիտէ ըզգնացրս նոցա, եւ ի խաւար խոր գիշերոյ
 Ան ամենատես տեսեալ ըզգործս ամպարը շտաց՝
 Կորուսանէ ըզնոսա, զայլս ի տեղի նոցին կանգնեալ.
 Յըրէ զխորհուրդս անօրինաց՝ ածեալ մըտաց նոցա ստուերած,
 Որպէս ի մուտս արփւոյն հրաման նորա փոխէ զտիւ ի գիշեր.
 Եւ խաւարին շիջեւափառ յամենեցունց լեալ մատընցոյց.
 Զի խոտորեալ յԱստուծոյ եւ զիրաւունս իւր ոչ ծանեան:
 Թէ զաղաղակ տընանկին եւ ըզբողբ այրւոյն լըւեալ,
 Լըւեւ տացէ ողբոց նորա, ո՞ արասցէ զնա դատաւարտ.
 Եթէ երեսըս դարձուսցէ, ո՞ տեսանել կարասցէ զնա.
 Այսպէս ազգաց եւ ազանց, այսպէս բնաւից առնէ մարդկան.
 Զայր կեղծաւոր առ ի խրատ նոցա իշխան կացուցանէ: (2)
 Խօսեցայ ես, խօսեաց եւ դու այժմիկ ասել ինչ թէ ունիս.
 Եթէ վրիպակ ինչ տեսեր վաղեալ ընդ շուրթն իմ, ցոյց ինձ զայն.
 Թէ անիրաւ ինչ խօսեցայ, ոչ եւս ասել ինչ յաւելից.
 Մի թէ ի քէն սլահանջիցէ Տէր ընդ բանից իմոյ համար. (3)

(1) Եթէ չէր նա մարդասէր, և ամփոփէր ի մարդկանէ զչունչ կենդանի՝ զոր փչեաց ի նոսա, վախճանէին առ հասարակ:

(2) Ըստ այսմ սպառնայ Աստուած ի ձեռն Եսայեայ. Գ. 4. Խաբեբայք տիրեսցեն նոցա:

(3) Ոչ է քեզ սլարտ զչարել ընդ բանս, զորոց ոչ ի քէն սլահանջէ Տէր զհամար:

Նախ դու սկըսար խօսել, ոչ ես, յաւել որ ինչ արդ գիտիցես. (1)

Հանձարեղաց է խօսել, եւ լըւիցէ այր խմաստուն :

Այլ ոչ բարւոք խօսեցաւ Յոբ, եւ բանք նորա չեն հանձարով .

Սակայն ուսիր Յոբ, մի տացես իբր անըզգամ պատասխանի .

Զի մի ի մեղքս քո լիցի քեզ յաւելուլ մեղս ի վերայ ,

Եւ բանք բաղումք քեզ ի յեղեռն առ Բարձրելոյն համարեացին :

ԳԼՈՒԽ ԼԵ

Եղիտա սատանօր այլ ընդ այլոյ բանս դնէ 'ի բերան Յոբայ, իբր
րէ չիցէ փոյր Տևառն գրարեաց գործոց մարդկան և զչարեաց, և
հերքէ զայն :

Կրկնեալ անդրէն Եղիուսայ ասէ .

Զինչ իրաւունս համարեցար զայդ, եւ դու ո՞վ ես զի ասես
Գող առաջի Տեառն անարատ, կամ նըմա զի՞ թէ մեղայ :

Արդ ես քեզ տաց պատասխանի, բարեկամաց քոց լու ի լու . (2)

Հայեաց յերկինս ի վեր եւ տես քանի բարձունք են ամսքդ ի քէն .

Ապաքէն ոչ ինչ նըմա, թէ մեղանչես, հասանէ չար .

Եւ ի ձեռաց քոց զինչ առցէ, թէ գործիցես զարդարութիւն .

Զի նըմանոյ քեզ մարդոյ իցեն բարիք քո եւ չարիք : (3)

Այլ զըրպարտեալք ի խռանէ եւ ի հըզօր բազկէ ընկճեալք ,

Եթէ բողոք բարձեալ առ նա աղաղակեն, ոչ լըւիցէ .

Թէ ապաշնորհք բարերարին ոչ խընդրիցեն գիտել ըզնա ,

Որ սրահէ զպահ գիշերական շուրջ ըզնոքօք ի յարհաւրաց ,

Որ տայն իշխել մեզ հանձարով չորքոտանեաց եւ թըռչնոց ,

Տարաժամ ապա գիմեալ առ նա լիցին անըսելի ,

Արախտեաց նոցա ի ճահ յայնժամ արկածքն պատահեալ .

Զի ոչ այլազգ ինչ հանդուրժէ Տէր տեսանել զանկարդութիւն .

Զէ իսկ եւ չէ ամենակալն անկարեկիր մահկանացուաց ,

Աստուածախնամ տեսչութիւն չթողու զչարիս անպատուհաս :

Դու քեզէն ըզքեզ դատես, եւ խոստովան լինիցիա ,

Զի չեւ իսկ աստ ի նոցունց խընդրէ նա զվրէժ իւր զամենայն :

(1) Այսինքն արժանի ներելոյ գտանիմ, զի ոչ ես սկսայ խօսել՝ քո իսկ ձայնա-
տուր լեալ 'ի վէճ :

(2) Զի յանդիմանէր իսկ զնոսա վերագոյն վասն չկարելոյ նոցա տալ պատաս-
խանի Յոբայ :

(3) Այսինքն զի ոչ 'ի բարեգործութենէ մարդկան օգուտ ինչ է Աստուծոյ, և
ոչ 'ի չարեաց նոցա վնաս, այլ նմանելոյ իւրում մարդ օգտէ նոքօք կամ վնասէ :

Ապա ուրեմն զուր բանայ Յոր ըզբերան իւր ի բողոք ,
Եւ ընդունայն յաճախէ անդիտութեամբ ըզգանդատանս :

ԳԼՈՒԽ ԼԶ

Հաստատե դարձեալ Եղիոռս զարդարոյրիւն դատաստանացն
Աստուծոյ 'ի հարկանելոյ նորս զմարդիկ առ 'ի խրատ , որպէս զի
գայցեն 'ի զգաստոյրիւն . և զի 'ի դառնալ նոցա՝ զերծոյցանէ
զնոսս 'ի հարուստոց անտի : Յորդորե սպա զՅոր 'ի խոստովա-
նոյրիւն , առաջի դեկոյ՝ նմա անդրեն զբարեբաւոյնոյրիւն :

Կրկնեալ անգրէն Եղիուսայ ասէ .

Մընա ինձ տակաւին , փոքրը միւս եւրս ներեմքիր ,
Եւ ուսուցից անդրատին քեզ ի հեռուստ առեալ ըզճառս .
Զի է դեռ եւս , է ինչ՝ զոր դու անդիտանալ անդիտանաս .
Արդեամբք ցուցից քեզ զիրաւունս , ոչ վայրապար ինչ խօսեցեալ .
Գիտեա զի ոչ ատեայ զհրդօրն այն որ եւ ինքն իսկ է հրդօր . (1)
Այլ զամպարիշտըն մերժէ , տայ իրաւունքս տրկարին .
Ոչ արկանէ զակն յարդարոյ , այլ թագ ի գլուխ բարձր ի դահոյս
Ընդ թագաւորս ըզնոսս նըստուցանէ փառաւորեալ .
Որ թէ կապեալք ապա տոռամբք տընանկութեան վարակեսցին , (2)
Յուցցէ նոցա ըզարիս՝ յոր զօրութեամբն զառաժան ,
Եւ խրատեսցէ ըզնոսս դառնալ անգրէն ի զգօնութիւն :
Եթէ լուիցեն նրմա , կեցցեն լըցեալ զաւուրս ի բարութեան .
Այլ ոչ եւ զջարրս կեցուցէ , զի չկամեցան գիտել ըզնա ,
Զի խրատեալ եւ անլըսօլք եղեն նրմա հետք ի խրատուց .
Կեղծաւորք սըրտիւք դըրդեալ ըզբարկութիւն աստուածասաստ ,
Եւ անկեալ ի կապանս՝ ոչ ամբարձին զաչս ի յերկինս .
Սատակամահք վասն այնորիկ լիցին հարեալք ի հրեշտակաց ,
Փոխանակ զի բըռնացան նեղել զանդօրն եւ զապիկար .
Այլ իրաւունս հեղոյ հանցէ , եւ զերծուցէ զքեզ յանդընդոյ ,
Ոյր տարածումն ի ներքոյ ընդարձակեալ վիհ անյատակ :
Եւ բազմեսցիս ի սեղան քո անգրէն լի սլարարտութեամբ .
Մի իրաւունք քո սուղցին . սաստ ի վերայ ամպարըշտաց ,
Որ թիւրեն կաշառակուրձք զարդարութիւն եւ զիրաւունս :

(1) Ի խոնարհել Տեառն յաճախ զհրդօս՝ իբր ոչ եթէ ատեայ զնոսս , այլ անխը-
տիր ընդ տկարս դատի զնոսս անաշառապէս :

(2) Ակնարկէ բանիւքս , այլ յանիրաւի , յարկածս Յօբայ՝ իբր առ 'ի յորդօրեւ
զնա 'ի դարձ :

Մի գբեղ ի թիւր դատաստան ձրգեսցեն միտք կամակորեալ
 Ի հեծել տրկարին, ի հըզօրին վաշ վաշ կարգալ.
 Մի ի յանդէճըս տըխուրս երկայնեսցես քեզ ըզդիշեր,
 Թէ այլք յազգաց զն՝ գնայցեն զօրութենէ ի զօրութիւն.
 Կասիր ի խորհըրդոյ՝ յոր գբեղ արկածք զառանցուցին. (1)
 Քանզի հըզօր է Տէր, եւ չիք ոք զօրաւոր իբրեւ ըզնա.
 Ո՞քըննեսցէ զգործըս նորա ասել թէ թիւր է զոր գործեաց.
 Յիշեա զի գործք նորա անհապք օրհնաբանեալ են յարդարոյ,
 Եւ համայնից ակներեւ, թէսկեա եւ միտք մարդոյ մուայլեալ.
 Զօրութիւն նորա սաստիկ է եւ մըտաց գեր ի վերոյ.
 Անըսկիզբն, եւ թիւ ամաց նորա անեղը եւ անըստառ:
 Թըւեալ նըմա են շիթք ցօղոյ, թըւեալ նըմա շիթք անձրեւաց.
 Իջուցանէ ուղիս ի յամպոյ, գնան ընդ երկիր գետահետեալ.
 Հովանեցոյց զամպս ի վերայ ամբաւ մարդկան, ած մէգ զերկրաւ,
 Ժամանակ եդ անասնոյ, գիտեն զօրէնս եւ զկարգ ծննդեան:
 Ո՞չ զարմանան միտք քո ընդ այն, ո՞չ սասանի սիրտ քո ի քեզ,
 Ընդ մեծամեծըս զոր արար, որոյ հասու իսկ գոլ չկարես:
 Հրաման տայ ձեան ծածկել զերկիր, շընչոյ հալել զայն հարաւոյ,
 Եւ ձմերայնոյ անձրեւաց ձուլել ի խիստ սառամանի.
 Զի ծանիցէ մարդ կընքեալ հաւաստեօք զիւր տրկարութիւն:
 Տարածանէ խորանաձեւ յորժամ կամի զամպըս զիւրեւ.
 Ահ ի վերուստ ընդ շանթիս փայլատակեալ յըլէ ի ստոր.
 Պատեն ամպրոտք թըլփայորդք ըզծիր ծովու ծայրածաւալ:
 Այսպէս դատի նա զմարդիկ, այսպէս խնամէ զազդ եւ զազինս.
 Ծածկէ զարեւ ի ձեռին, հրաման անդրէն տայ ծաղեւոյ.
 Եւ զնըմանէ սլատմէ արեւ իբր յանմատոյց բնակեալ ի լոյս,
 Եւ սիրեւեաց իւրոյ իբր առնէ ի լոյս անդր հասանել:

ԳԼՈՒԽ ԼԷ

Եղիտա 'ի սրանչևի գործոցն Աստուծոյ խնատասիրեալ զար-
 դարոշրիշն նորա և զանքնին դատաստանս, զորս համարի ար-
 համարհեալ 'ի Յորայ, յորդորե գնա խոնարհել ընդ հզօր ձեռամբ
 նորա:

Վասն այսորիկ սիրտ իմ խռովեալ ի տեղւոյն իւրմէ ծորեաց,
 Լուր արդ ըզլուր Բարձրելոյն եւ ըզվըճիւ աստուածասաստ.

(1) Համարի զՅոր անկեալ արկածիւքն 'ի թերահաւատութիւն զաստուածա-
 խնամ տեսչութենէ:

Բարբառ ըզհետ նորա սրանայ որոտընդոստ ի գոչիւն, (1)
 Ըզհոյլս էից ներգործեալ հրաշակերտից անքըննելեաց .
 Հրաման տայ ձեան ծածկել զերկիր, շնչոյ հալել զայն հարաւոյ,
 Եւ ձմերայնոյ անձրեւաց ձուլել ի խիստ սառամանի .
 Զի ծանիցէ մարդ կընքեալ հաւաստեօք զիւր արկարուծիւն :
 Մըտին գաղանք ի դադարս եւ ի խըշտիս իւրեանց զօղեալ .
 Ի համբարոց երկնից ցօլք, ի հիւսիսոյ ելանէ ցուրտ .
 Եւ ի շնչել հըզօրին սղաղեալ ձուլին սառամանիք :
 Յեղեղու զջուրս որակէս եւ ուր կամի, եւ ամալք տեղան զանձրեւ .
 Պատեն ամպրոպք մըռայլք զերկին, եւ գնան ուր ինքրն դարձուցէ,
 Եթէ ի խրատ, եթէ յերկիւղ, եթէ ի բերս անդաստանաց :
 Ունկըն դիր Յօբ, ա՛րկ ի՞նչ ակն ի հրաշակերտս Բարձրելոյն .
 Գիտիցէս ըզգնացս ամպոց՝ իբր ի մըլթան փայլատակեալ
 Շանթս ի յերկիր արձակեն յահարկուծիւն չարագործաց .
 Եւ իբր ի շունչ հարաւոյ ջերմ ի տամուկ ձորձք քո նսմեալ : (2)
 Ընդ նըմա՞ թերեւս էիր ի հաստատել զերկնից կամարս,
 Հաստեալ կայունս ըզնոսա իբր ըզգործած սըղընձաձոյլ .
 Այլ աղէ դու ուսո ինձ զի՞նչ սարս եւ արժան իցէ ասել,
 Եւ լըռեալ ի բաղումբս խօսելոյ՝ դադարեցից .
 Մի թէ մատենն կամ դըպիր կայցէ առ իս արձանագրել
 Ըզհրաշս էից համագոյից ի սղաղանձումն ամպարըշտաց .
 Ո՛չ իսկ բնաւից տեսանելի է ըստ, եւ ո՛չ բոյլք աստեղաց .
 Ո՛չ համհարզիւք իւրովք ընդ ամպրս փայլածուն մոլորական .
 Եւ ո՛չ ամպ ոսկեճաճանչ լուսածագեալ ի հիւսիսոյ :
 Ո՛չ ի վերայ այսոցիկ յայանին նորա փառք ակներեւ .
 Ո՞ հըզօր իբրեւ ըզնա, ո՞ քան ըզնա արդարագատ .
 Յերեսաց նորա ապա երկիցեն աղքէ եւ աղինք,
 Զահի հարցին ի նմանէ եւ որ կարծեալքն են իմաստունք : (3)

(1) Բարբառ արարածոցն Աստուծոյ, որք սղաղմեն զփառս նորա :
 (2) Իմա զբրանել մարդկան ՚ի հարաւաշունչ հողմոյ :
 (3) Յորդորէ բանիւքս զՅօբ երկնչել ՚ի Տեառնէ, և երկրապղել արդար դա-
 տաստանացն նորա, որոյ գործք ՚ի վեր են քան զմիտս իմաստնագունից իսկ ՚ի
 մարդկանէ :

ԳԼՈՒԽ ԼԸ

Աստուած ինքնին 'ի վեճ անդր 'ի մեջ մտնալ՝ շեցուցանե զԵղիսազ , և զՅոր յանդիմանե վասն հետազօտելոյ նորա զգաղտնիս նախախնամոնքեան իշրոյ , ցուցանելով 'ի գործոց իշրոց անհասանելի զգօրոշրիւն իշր և գիմաստոշրիւն :

Յետ դադարելոյ Եղիուսայ 'ի խօսելոյ , ասէ Տէր ցՅոր 'ի մըրկէ և յամալոյ .

Ո՞ է դա , որ ըզխորհուրդս իմ յանդըգնի հետազօտել .
Պընդեա ըզմէջ քո իբրեւ այր , հարցից եւ տուր սլատասխանի .
Ո՞ւր էիր յորժամ հիմունա արկանէի ես երկրի ,
Աղէ դու ճն , սլատմեա ինձ՝ թէ խեղամուտ ես հանձարոյ .
Ո՞ եդ ըզչափ դորին , կամ ո՞վ արկ է վերայ դորին լար .
Յէր վերայ աղիք դորին յեցեալ , ո՞ զվէմն անկեան էարկ է դմա .
Յորժամ աստեղք եղեն ցիրք ընդ խորանարդ երկնից սրփուեալ ,
Օրհնեցին զիս մեծաձայն հրեշտակք իմ սլար առեալ զննեւ :
Փակեցի դըրամբք ըզծով զալիս նորա սանձակոծեալ ,
Մինչ հանգոյն իմն է յարդանդէ մօր ելանէր դայր նա է լոյս .
Եդի նրմա զմէգ է հանդերձ եւ զմառախուղ է խանձարուրս ,
Եդի սահմանըս նրմա , եդի փախանա աղիս եւ դըրուեա .
Ասացի ցայդ վայր եկեսցես , մի այտի անդր անցանիցես ,
Այլ անդրէն է քեզ աղիք քո ամեհիք խորտակեսցին :
Եթէ առ քեւ կարգեցի զլոյս արփիասկիզբն առաւօտին ,
Եւ առ քեւ ինչ արուսեակն ետես ըզուսհ իւր երկնաճեմ .
Քեւ ինչ սարսեն բեւեռք երկրի է բաց զանկրօնըս թօթափել .
Կամ թէ քո առեալ ըզկաւ ստեղծեր նովաւ խօսուն ըզմարդ ,
Կամ կարիցես վերըստին մերժել ըզլոյս յամալարըշտաց ,
Եւ ըզբազուկս հետեւոց ամբարտաւանըս խորտակել :
Հասեալ իցես յակըն ծովու , շըրջեալ ընդ հետս անդընդոց .
Բանայցեն առ ոտըս քո զահի հարեալ դըրուեք մահու .
Սարսիցեն է տեսանէն ըզքեզ սլահակք անդընդեհպեաք :
Խեղամուտ լայնութեան առ է ներքոյ երկնիցս իցես ,
Աղէ սլատմեա դու ինձ ըզչափ դորին , գողջիր սրչափ իցէ .
Զնչ երկիր իցէ ուր լոյսն ազանիցի , զնչ ուր խաւար .
Տար է սահմանըս զիս նոցին , թէ հմուտ շաւղաց իցես նոցուն .
Գիտիցես իակ թերեւս , հասակակից իցես նոցին ,
Ընդ այն աւուրըս ծընեալ , եւ յոգն աւուրց քոց իցէ թիւ .

Երթեալ իցես ի շտեմարանն ձեան, երթեալ ի գանձ կարկաթի,
 Ուր համբարեալ կան ինձ ընդդէմ թըշնամեաց յօր պատերազմի:
 Ուստի եղեամն ելանէ, ուստի՝ նոք երկնաւ սրբոյի հարաւ:
 Ո՞ր ըզսաստիկ անձրեւաց տեղատարափըս պատրաստեալ,
 Տեղեալ զամպրոսս ի յերկիր յանմարդաբնակ եւ յանջրբի,
 Արբուցանել զերէզ անկոխ, բուսուցանել ըզդեղ դաւար:
 Ո՞ է հայր անձրեւի, ո՞ է որ ծնաւ ըզլաղ ցօղոյ:
 Յոյր արգանդէ ելանէ սառն, եւ ո՞ երկնեաց զեղեամն յերկինս,
 Որ ծորեալ իբրեւ ըզջուր, կարծրասլընդի իբրեւ ըզվէմ:
 Խեղամուտ իցես կարգի արփիաճեմ բազմաստեղաց:
 Քո՞ զպատրըւակ հայկին ի վեր առեալ՝ ածեալ զայն ի տեսիլ:
 Դո՞ւ զարուսեակրն բանայցես ծագել յիւրում ժամանակի,
 Դո՞ւ՝ զգիշերավարն ի լոյս նըսեմ երեկորին:
 Գիտիցեն ըզլըրջանակս երկնից եւ ինչ որ ընդ երկնաւ:
 Կոչիցեն զամպս, եւ ամպք ահիւ լուիցեն քեզ տալ տեղատարափ:
 Արձակիցեն շանթս ընդ երկին, եւ յակնարկել քո շանթք գնայցեն,
 Եւ ասիցեն ցըքեզ թէ զինչ տաս հրաման, աւասիկ կամք:
 Ո՞վ ետ կանանց իմաստութիւն ոստայնանկել նոցա զբեհեզ:
 Ո՞վ ետ նոցին հանձար առնել ասղամբ կիտուած նըկարակերտ:
 Ո՞ թուէ զամպս իմաստութեամբ, յարկէ զերկինն զերկրաւ,
 Հեղու փոշի զնովաւ եւ տրամ իբրեւ ըզվէմ հաստէ գետին:
 Որսայցեն դու առիւծուց ճարակ կորեանցն ի յագեցումն (1)
 Ըզկայ ի յորջս առեալ ինքեանց կամ ի մայրիս դարանակալ,
 Ագուաւուց սեւաթորմից ո՞ խնամարկեալ տայ կերակուր,
 Ի կարգալ ձագուցն առ Տէր շուրջ ի կըրկիս մոլորեւոյ:

ԳԼՈՒԽ ԼԹ.

Յուշանէ Տէր Յորայ զխնամս տեսչութեան իշրոյ՝ ի վերայ այ-
 րոց եւ կենդանեաց, առ ի նոյն յանդիմանութիւն. որով խոնար-
 հեալ խոստովանի Յոր՝ անգիտացեալ եւ յանդգնօրէն խօսեցեալ:

Գիտիցեն ըզթամանակ ծնընդեան յամուրց ի քարանձաւս,
 Թուիցեն զամիսս ըզսաղմնառիկ եղանց զերկունսն լուծանել:
 Խնամարկիցեն մանկանց նոցա մինչ ի ստեանց մարցըն քեց եւ մոցք
 Գնայցեն յարօտս ի ճարակ, եւ այլ ոչ եւրս դառնայցեն:

(1) Աստանօր եւ ի յանդիմանել անդ սփոփէ Աստուած զՅոր, ցուցանելով
 զհայրօրէն խնամս իւր եւ ի վերայ մրգուզ կենդանեաց, զի եւ ոչ զնոցին անտես
 առնէ զպէտս, այլ նոցին իսկ լսէ ձայնի աղաչանացն:

Ո՞ր զցիւ արձակ ի կապանաց եթող շրջել ազատացեալ,
Եղեալ սահման եւեթ նրմա ըզվայր անկոխ եւ անմարդի .
Արհամարհէ նա ծաղր առնէ ըզբազմամբոխ քաղաքաց ,
Եւ հեռի ի ձայնէ հարկահանաց խրնդրէ արօտ ,
Դէտ ընդ հետըս գալարւոյ շուրջ թափառեալ ճարակաւոր :
Առ մըսուր քոյին կալցի՞ յանձին հանգչել միեզերուն ,
Կամ՝ ծառայել քեզ ընդ լըծով , ձրդել զակօս քո ի դաշտի .
Հաւատայցես ի զօրութիւն նորա զարարս եւ զվարուցան .
Հատուցանել ըզսերմանիս քո ամփոփել ըզկալ քոյին :
Քէւ ինչ ջայլեամբն թեւածեալ որպէս զասիգն եւ զՆէեաս , (1)
Յըրուէ ըզձուս իւր ընդ երկիր ջեռուցանել զայն ըզհողով .
Եւ ուր ցըրուեացըն մուսցեալ՝ աներկեւան եւ աներկիւլ
Ի կոխան գազանաց անասաւորի թողու զնոսա ,
Ուժացեալ յորդւոյ իւրոց որպէս թէ ոչ առ ի յիւրմէ .
Զի ոչ տըւաւ նրմա հանձար , չետ նրմա Տէր իմաստութիւն .
Սակայն ճախր ընդ օդս առեալ շուրջանակի եկեալ ի հիւ ,
Ծաղր առնէ զերիվարաւ , ծաղր ըզնովաւ եւ զհեծելով :
Դո՞ւ զխրրխինջ ետուր ձիոյ եւ ագուցեր իւր զօրութիւն ,
Եղիր ահ ի պարանոց նորա , եւ զնացըս սօս ի ճեմ .
Փառըս լանջաց նորա դո՞ւ արկեր ըզխրոխտ յանդըղնութիւն ,
Զի որոտայ ի դաշտի եւ վըրնջելով դափր հատանէ .
Զի ելանէ զօրութեամբ գիմագրաւեալ ի պատերազմ ,
Անվհեր ի ճարձատել նետից , անգարձ ի յերկաթոյ :
Հողան աղեղն եւ սուսեր , շկահէ զնովաւ տէգ ընդ վահան ,
Ինքն անհանգարտ խիզախէ մինչեւ ուրեմն հարկանի փող .
Եւ իբրեւ փող հարկանիցի , վաշ վաշ կարդաց վազս առնելով
Եւ փռնչելով ի հեռուստ առեալ ըզհոտ պատերազմի :
Քոյով իմաստութեամբ եկաց բաղէ թեւատարած
Դիտել անշարժ ընդ հարաւ առ ի զգէնուլ նորափետուր , (2)
Կամ ի քումմէ՞ հրամանէ սընայ արծուի բարձրաթրուիչ ,
Եւ անգլ ի բոյն իւր բարձրաբերձ ըզկայ առեալ դադարիցէ
Ի քարանձաւըս վիմաց եւ յանմատոյց ի քարաժայռս .
Ի հեռուստ անտի դիտեն աչք իւր զաւար կորովաբիբ ,
Հասանէ գիշախանձ , եւ արեամբ ձագք իւր թաթաւին .
Զի ուր գէշ ուրեք իցէ , անգըր դառնին վաղվաղակի :

(1) Մերս թարգման ընդ ջայլեման դնէ Նէեզաս , թերեւ համանշանակ . այլ ստորագրութիւն թռչնոյս՝ ջայլեման է , որպէս ունի և լատինն :

(2) Թռչունքս այսոքիկ , բաղէ , արծուի և անգլ , ի ժամանակի փոխելոյ զփետուրսն՝ կան թեւատարած ի հարաւ ընդ Շնիկ աստեղը . որպէս զի ի շնչմանէ հաւաւային հողմոյ վտառք մորթոյն ընդլայնեալ , դիւրաւ զհին փետուրսն թափեալ նորափետուր զարդարեացին :

Եւ պատասխանի ետ տէր Աստուած Յորայ և ասէ .

Ո՞ր զգատաստան իմ թիւրեւ, յանդիմանեւ զիս կարիցէ :

Արկնեալ անդրէն Յորայ ասէ ցՏէր .

Զի՞նչ եւս ասել իցէ ինձ աստուածաստ յանդիմանեալ .

Զի ես ոչինչ եմ եւ ի քէն լըսեմ զըրոյց այդպիսի .

Զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի, բայց եթէ դու ամբ ի բերան .

Միանգամ խօսեցայ, եւ այլ ոչ եւրս յաւելից :

ԳԼՈՒԽ Խ

Դարձեալ փերատին յայտ առնէ Տէր Յորայ զամենակող զօրոշրիւն իշր, և կարագրելով զձիագետի և զփիշապ կետն Լևիարան՝ առ ի պատգանդն ցոյցանել զնա :

Դարձեալ կրկնեալ Տեառն յամպոյն ասէ ցՅոր .

Ոչ այդպէս, այլ արի, պընդեա ըզմէջ քո իբրեւ այր .

Հարցից եւ տուր պատասխանի, մի զգատաստան իմ զընկենուր ,

Եւ մի այլազգ ինչ յայտնութիւն համարիցիս քեզ արարեալ .

Մի թէ բազուկ առ բազուկ իցէ քո Տեառն զօրութեանց ,

Եթէ բարբառ հանգոյն նըմին որոտայցէս ահեղագոչ .

Արդ աղէ առ բարձրութիւն, առ զօրութիւն թէ կարիցես .

Ըզգեցիր փառս եւ պատիւ, հրեշտակք ի սաստ քո երթիցեն

Խոնարհել զամբարտաւանս եւ զյանդըգունս ակընկորեւ .

Բարձ զամպարիշտս առ հասարակ յերկրէ, ի խորս անդընդոյ ,

Եւ զիշտատակըս նոցա ծածկեսցիր, լից անարգանօք .

Յայնժամ ծանեայց զի հըզօր է ի փըրկել աջ քո ըզքեզ :

Ան ի գազանն անհետեթ որ իբր արջառ ճարակի խոտ .

Զօրութիւն նորա զմիջով իւրով եւ ոյժ իւր ըզպօրաիւ .

Կանգնէ զտըտուն իւր իբր ըզնոճ, ջիւք իւր պատեալ կուռ զիրերօք .

Ողըն նորա իբրեւ ըզձոյլ երկաթոյ, կողք իւր պըզընձիք :

Հըզօրագոյն ի կենդանիս ըզնա հրամանն արարչական

Կացոյց ի սկիզբն արարածոյ, այլ խաղալիկ է հրեշտակաց .

Նըմա լերինք մատուցանեն ճարակ, եւ հոյք չորքոտանեաց (1)

(1) Զի երկակենցաղ է ձիագետի, և սիրէ առ գետովք և յեղտիւրս կալ ի հովանոջ, և ախորժէ ըմպել պղտոր, որպէս զի զջուր ականակիտ պղտորել նախ ոտամբ և ապա ըմպել :

Պար ըզնովաւ առեալ խայտան, նընջէ 'նդ ծառովք աղցի աղցի,
 Բերկրի յեղտիւրս առ սըրտուով առ եղեգամբ եւ առ կնիւնով: (1)
 Հովանի առնեն նրմա ծառք անտառի եւ ձողք հագնոյ:
 Յանձնապատաստան է, չէ ինչ փոյթ նրմա հեղեղ թէ լինիցի,
 Թէ Յորդանան ի վերայ նորա դիմեալ գայ սպառնալից,
 Յակնակապիճս իւր ընկալցի ըզնա ի ճեմ իւր անյողգողգ:
 Սակայն շնորհեալ քեզ ըզնորին ծակել ուրնդունա եւ նւաճել:
 Կարիցէս ըզվիշապն ի վեր առնուլ կարթիւ յալեաց,
 Եւ գնել սլախուրց նրմա զցրուով, կապել ի քիթ նորա անուր,
 Եւ ընդ կըզակըս նորա անցուցանել դանգանաւանդ,
 Խօսիցի նա հեզութեամբ ընդ քեզ, եւ գողար ի բարբառ:
 Արկցէ աղերս գնելոյ ընդ քեզ ուխտ ի յաւերժ ծառայութիւն:
 Խաղայցէս գու նովաւ իբրեւ հաւու, եւ կապեացէս
 Ըզնա կապով իբրեւ ըզձադ, իւ կերակրին աղինք նովաւ,
 Եւ զոր աղքէ Փիւնիկեցւոց բաշխեն յիւրեանա առեալ աւար:
 Ոչ զօրեացէ նաւալուղակ թեփ ի տըանոյ նորին բառնալ,
 Եւ ոչ ըզխալամ նորա ի նաւ ձըկնորսական:
 Արկ ձեռն ի բուռն ըզնա ածել, այլ յուշ լիցի քեզ մարան ահեղ,
 Եւ զյանդըգնեալսն թէ տեսեր, ոչ ընդ սլառգամս իմ զարմացիս:

ԳԼՈՒԽ ԽԱ

Կատարե զնկարագիր վիշապ ձկանն, և լռեցուցանե զՅովր:

Զանդխտիցէս պատրաստեալ եւ ինձ անտի ճակատամարտ,
 Ո՞վ իցէ որ ինձ ընդդէմ դարձեալ եւ ոչ կորնչիցի:
 Իմ է որ կանս առ ի ներքոյ երկնից, եւ ոչ ինչ ի յէլից,
 Թէսէտ հըզօր, ի հրամանաց իմոց ի բաց ապարթանէ:
 Ո՞ զպատրուակ նորին մերկեալ՝ մըտցէ ընդ աղխըս պատենիցն,
 Եւ զերեսաց նորա ո՞ բացցէ ըզգրուսն փեռեկեալ:
 Շուրջ զատամամբք նորա ահ, փոր իւր վահան սըղընձակուռ,
 Անթափանցք օդոյ զերդ վէմ գայլախաղ յօդք իւր ամրախիտք:
 Մի ըզմիոյ կընի կըցեալ կուռ ի միմեանց անմեկնելի:
 Ի փուրնչելոյ իւրմէ ջրացայտ փայլատակունք հատանին: (2)
 Աչք իւր լուսափայլ իբր ըզտեսիլ արուսեկի:

(1) Կէսք 'ի մեկնչաց յարմարեն 'ի փիղ զնկարագրութիւնս զայս. այլ ինչ ինչ 'ի
 ամա անյարմար պատահեն 'ի փիղ, ևս առաւել տողս այս, և որ զհետ սորին խի-
 զախել ընդդէմ հոսանաց զետոյ:

(2) Փռնչել կիտի իմա բղիւսել ընդ ունդունան 'ի վեր ուղիսօրէն ջուր, զոր ամ-
 պրոպաց և փայլատականց և բոցոյ նմանեցուցանէ:

Ի բերանոյ նորա թափին ջահք բորբոքեալք բոցածաւալ,
 Թօթափին անկանին շանթիք հըրոյ ընդոստուցեալ,
 Ծուխ ընդ ուրեւնըս նորա իբր ի հնոցէ հրոյ ելանէ .
 Շունչ նորա փրքոցուռոյց ըզկայծակունս արծարծանէ,
 Եւ բոց ի շըրթանց նորա իբր ուղիս բըղխէ հրեղէն .
 Ոյժ ի յուլան նորա բնակէ, սով առաջի իւր ընթանայ :
 Ամրակուռ ընդ իրեարս անդամք մարմնոյ նորա մածեալ,
 Եւ ոչ դըրդուին ի բարկաճայթ շանթից ի սաստ ամառահարեալ .
 Զի սիրտ նորա իբրեւ ըզվէմ, իբրեւ ըզսալ դարբնաց անոստ .
 Ի խըրաեւ նորա սարսէն նըհանգք ծովու ահաբեկեալ,
 Գազանք երկրի զահի հարեալ, զարհուրին հոյլք չորքոտանեաց :
 Ոչ ըստնանեն նըմա արդունք, ոչ զէնք նիղակք թէ պատահեն .
 Արհամարհէ, համարի յարդ զերկաթ եւ փուտ փայտ ըզպըզինձ .
 Չերգիծանէ ի զրահամորթ նորա աղեղնն պըղընձի .
 Համարի խոտ ըզուրմբաբար, եւ եղեգունս հաշուէ զուռունս .
 Ծաղր առնէ ըզսուսերօք, մահիճք նըմա տէգք սայրասուրք :
 Խորասուզէ ոսկի ամբաւ ի խորս ալեաց իբրեւ ըզկաւ . (1)
 Խռովէ ըզխորըս ծովու եռացուցեալ իբր ըզկաթսայ .
 Համարի զծով որպէս ոչինչ, որպէս գերի մի զտարտարոս .
 Զանդունդս համատարած համարեցաւ իւր ճեմելի .
 Չիք ինչ յերկրի նըման նըմա, չիք ի ծովու հանդոյն նըմին .
 Այլ այսքանեաց հրաշից գործօն, իշխող բնաւից էից ընդ ծով,
 Արարեալ է հրեշտակաց խմոց ի գոյն ինչ խաղալիկ :

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

Խոստովանի Յոք գյանդգնաշիւն բանից իւրոց, զմեղանս
 յանձն առեալ :

Արկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ցՏէր .

Այո կարես դու զամենայն, եւ տկարանայ ինչ ոչ ի քէն .
 Եւ ո՞ զխորհուրդըս քոյին ի միտ առցէ հետազօտեալ .
 Խօսեցայ որ ինչ ոչն գիտէի, բարբառեցայ
 Զորոց չէի խելամուռ . արդ լուր ինձ, Տէր, եւ ուստ զիս :
 Լքսէի զքէն ի լուր ունկան, աչք իմ այժմիկ տեսին ըզքեզ . (2)
 Խոտեցի զանձն եւ հալեցայ, գիտեմ զի հոյ եմ եւ մոխիր :

(1) Այսինքն մըրիկ յարուցեալ ընդ ծով, և ընկղմեալ զնաւս ակաղձունս ոսկւով :

(2) Աստ ուրեմն լուսաւորեալ Յոբ յերկնառատ շնորհաց, ի խորս խոնարհուածեան խնդրէ իւր սփոփանս :

Եւ եղև յետ խօսելոյ Տեառն զբանս զայսոսիկ ընդ Յորայ, ասէ Տէր
 ցեղիփաղ թեմնացի • Մեղար դու, և երկոքին բարեկամք քո (1), զի
 ոչ խօսեցարուք առաջի իմ ճշմարիտ, և ոչ ինչ իբրև զծառայ իմ
 զՅոր: Բայց արդ առէք զուարակս եօթն և խոյս եօթն, և երթայք
 առ ծառայ իմ Յոր, և արասցէ ողջակէզս վասն ձեր • և Յոր ծառայ
 իմ արասցէ աղօթս վասն ձեր: Զի թէ ոչ նմա ակն առեալ էր, և
 եթէ ոչ վասն նորա էր, կորուսեալ էր իմ արդեօք զձեզ • զի ոչ խօ-
 սեցարուք ճշմարտութիւն զծառայէ իմմէ զՅորայ: Եւ գնաց Եղիփաղ
 թեմնացի և Բաղդատ սաւքեցի և Սովփար մինեցի, և արարին որպէս
 հրամայեաց նոցա Տէր, և ելոյծ զմեզս նոցա վասն Յորայ: Եւ Տէր ա-
 ճեցոյց զՅոր • և յառնել նորա աղօթս ՚ի վերայ բարեկամացն՝ եթող
 զմեզս նոցա: Եւ ետ Տէր կրկին քան որչափ ինչ էրն յառաջագոյն Յո-
 բայ ՚ի յաճախութիւն: Եւ լուան ամենայն եղբարք նորա և քորք նո-
 րա զամենայն անցսն՝ որ անցին ընդ նա, և եկին առ նա, և ամենեքին՝
 ոյք յառաջագոյն գիտէին զնա: Աբրահն և արբին առ նմա, և միսիթա-
 րեցին զնա, և զարմացան ՚ի վերայ ամենայնի՝ զոր ած ՚ի վերայ նորա
 Տէր • և ետուն նմա իւրաքանչիւր մէն մի որոջ, և չորեքդրամեան մի
 ոսկի անգիր: Եւ Տէր օրհնեաց զվերջնին Յորայ քան զառաջնին • և
 էին խաչինք նորա՝ ոչխարք բիւր և չորեքհազար, ուղտք վեց հազարք,
 լուծք եզանց հազար, էջք մատակք արօտականք հազար: Եւ ծնան
 նմա ուստերք եօթն, և դստերք երեք: Եւ կոչեաց զառաջնին Տիւ (2),
 և զերկրորդն Վասիա, և զերրորդն Ամաղթեղջիւր: Եւ ոչ գտան հա-
 մեմատ դստերացն Յորայ ազնուագոյնք ՚ի ներքոյ երկնից • և ետ նոցա
 ժառանգութիւն ընդ եղբարս իւրեանց: Եւ եկեաց Յոր յետ հա-
 րուածոցն՝ ամս հարիւր և եօթանասուն • և ամենայն ամբ զոր եկեաց՝
 երկերիւր քառասուն և ութ • և ետես Յոր զորդիս իւր, և զորդիս որ
 դուց իւրոց, ազգ չորրորդ: Եւ վախճանեցաւ Յոր ծերացեալ և լցեալ
 աւուրքք • և գրեալ է նմա յառնել ընդ որս Տէր յարուցանէ (3):

Սա թարգմանի յասորի գրոց • բնակէր յերկրին Աւստայ, ՚ի սահ-
 մանս եգիպտացեաց և արաբացեաց: Յառաջ էր անուն նորա Յորայր •

(1) Ոչ յանդիմանէ Տէր զԵղիփաղ ընդ այլ երեսին բարեկամս Յորայ, թէպէտ և
 ոչինչ ընդհատ ՚ի նոցանէ յանցեալ և նա ՚ի զրպարտել զարդարն: Քանզի Եղիփաղ
 կրտսերագոյն քան զնոսա տիովք, և իբր արբանեակ իշխանաւորացն երեցունց,
 համարի և նա յանդիմանեալ ընդ նոսին ՚ի Տեառնէ: Եւ առ Եղիփաղ ուղղէ Տէր
 զյանդիմանութիւնն, զի և ՚ի բանից աստի գրոցս յայտ է՝ զի էր նա երիցագոյն
 հասակաւ, իշխանութեամբ և իմաստութեամբ, վասն որոյ և առաւել յանցաւոր:

(2) Զանուանց դստերացն Յորայ ասէ սուրբն Գրիգոր Նիսացի, իմանալ Տուրն-
 ջեամբն զպարկեշտութիւն և զանմեղութիւն, որպէս առաքեալն որդիս տուրնջեան
 կոչէ զանմեղս և զանարատս վարուք • Աստիայիւ զսրբութիւն, որ հոտ անոյշ
 Քրիստոսի է • և Ամաղթեղջերք զազգս ազգս առաքինութեանց: Ամաղթեղջիւր
 նշանակէ երբայեցերէն եղջիւր ծարրոյ, այսինքն անօթ՝ յորում պահէին կա-
 նայք զանգոյր, չպարել նովաւ • ըստ այսմ՝ նշանակէ անօթ գեղոյ:

(3) Յաւելուածս այս յարութեան, որ ոչ յամենայն թարգմանութիւնս գտանի,
 հաստատէ որ ինչ ՚ի յառաջարանի անդ գրոցս ասացաք, զի յանդգնութիւն է
 կեղծիս ինչ զպատմութիւն և զանձն Յորայ համարել:

և առեալ կին արաբացի, ծնաւ որդի՝ որում անուն էր Եննով: Եւ էր հայր նորա Ջարեհ, որդի որդւոյն Եսաւայ. և մայր նորա բոսորացի. որպէս զի լինել նմա հինգերորդ յԱբրահամէ: Եւ այս են թագաւորք, որ թագաւորեցին յԵգիպտոս. առաջին Բաղակ Բէովայ, և անուն քաղաքի նորա Գենաբայ. յետ Բաղակայ Յոբաբ, որ կոչեցաւ Յոբ. յետ նորա Ասովմ, որ էր զօրավար յերկրին թեմնացւոց. յետ նորա Ագադ որդի Բարադայ, որ կոսորեաց զՄադիամ ՚ի գաշտին Մովաբայ. և անուն քաղաքի նորա Գէթեմ: Եւ որ եկին առ նա բարեկամքն, Եղիփազ՝ յորդւոցն Եսաւայ, արքայ թեմնացւոց, Բաղդասա բռնաւոր սաւքեցւոց, Սովիար արքայ մինեցւոց (1):

(1) Յետինս այս յօդուած ՚ի մերս և ՚ի յոյն ևեթ բնագրի գրոցս գտանի յաւելեալ և ՚ի սրբոց Հարց ընկալեալ այլ ոչ ընդ սուրբ գիրս:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0243644

